

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

O SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 30.06.2024. GODINE

Sarajevo, septembar/rujan 2024. godine

Skraćenice i termini

AMFI	Udruženje mikrofinansijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
ASF	Available Stable Funding (Raspoloživo stabilno finansiranje)
BD	Brčko Distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH
DPP	Devizni platni promet
EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	The Federal Reserve (Američka centralna banka)
FOO	Finansijsko-obavještajni odjel
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene finansijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokrića likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
NFI	Nedepozitne finansijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
NSFR	Net Stable Funding Ratio (Koeficijent neto stabilnog finansiranja)
RBFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
RSF	Required Stable Funding (Potrebno stabilno finansiranje)
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka
SBS	Subjekti bankarskog sistema FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, lizing društva, faktoring društva, mjenjači i druge finansijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA
SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti

SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
UBBiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruženje društava za lizing BiH
UPP	Unutrašnji platni promet
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o lizingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI	2
SPISAK TABELA:	6
SPISAK GRAFIKONA:	8
SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA I STANDARDI POSLOVANJA SBS	9
SAŽETAK	12
UVOD	17
1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA	19
2. BANKARSKI SEKTOR	26
2.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH	26
2.1.1. Status, broj i poslovna mreža	26
2.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće	26
2.1.3. Kadrovska struktura	28
2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	29
2.2.1. Bilans stanja	29
2.2.2. Obaveze	32
2.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala	36
2.2.4. Kreditni rizik	39
2.2.5. Profitabilnost	46
2.2.6. Ponderisane NKS i EKS	50
2.2.7. Likvidnost	51
2.2.8. Devizni (FX) rizik	56
2.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi	57
2.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR	58
3. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA	62
3.1. MIKROKREDITNI SEKTOR	62
3.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH	62
3.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	62
3.1.1.2. Struktura vlasništva	62
3.1.1.3. Kadrovska struktura	62
3.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	63
3.1.2.1. Bilans stanja	63
3.1.2.2. Kapital i obaveze	64
3.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive	66
3.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH	69
3.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR	71
3.2. LIZING SEKTOR	72
3.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH	72
3.2.1.1. Broj lizing društava i podružnica	72
3.2.1.2. Struktura vlasništva	72
3.2.1.3. Kadrovska struktura	72
3.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	73
3.2.2.1. Bilans stanja	73
3.2.2.2. Kapital i obaveze	75
3.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive	75
3.2.2.4. Profitabilnost	76
3.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga	78
3.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR	79
3.3. FAKTORING POSLOVI	80
3.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH	80
3.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH	80

3.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE	81
4. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA.....	84
4.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA	84
4.2. ELEKTRONSKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE	86
4.3. SPNIFTA	88
ZAKLJUČAK	90
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR.....	92
Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30.06.2024.	92
Prilog 2 - Bilans stanja banaka u FBiH - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda - 30.06.2024.	93
Prilog 3 - Pregled ukupne imovine, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30.06.2024.	94
Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30.06.2024.	95
Prilog 5 - Bilans uspjeha banaka u FBiH - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01. - 30.06.2024.	96
Prilog 6 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.....	97
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	98
Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30.06.2024.	98
Prilog 8 - Zbirni bilans stanja MKF - 30.06.2024.....	99
Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKD - 30.06.2024.	100
Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30.06.2024.	101
Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 30.06.2024.....	102
Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO	102
Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 30.06.2024.....	103
Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 30.06.2024.	104
PRILOZI ZA LIZING SEKTOR	105
Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 30.06.2024.	105
Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 30.06.2024.....	106
Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 30.06.2024.	107
Prilog 17 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 30.06.2024.....	108
Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 30.06.2024.....	109
Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu	109

Spisak tabela:

Tabela 1:	Izdvojeni makroekonomski pokazatelji.....	19
Tabela 2:	Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH.....	26
Tabela 3:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	28
Tabela 4:	Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala.....	28
Tabela 5:	Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu).....	28
Tabela 6:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	28
Tabela 7:	Ukupna imovina po zaposlenom.....	29
Tabela 8:	Ukupna imovina banaka prema vlasničkoj strukturi.....	29
Tabela 9:	Učešće grupa banaka u ukupnoj imovini.....	31
Tabela 10:	Novčana sredstva banaka	31
Tabela 11:	Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta.....	31
Tabela 12:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	32
Tabela 13:	Sektorska struktura depozita.....	33
Tabela 14:	Struktura depozita stanovništva	34
Tabela 15:	Štednja stanovništva.....	34
Tabela 16:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva.....	35
Tabela 17:	Kreditni, štednja i depoziti stanovništva	35
Tabela 18:	Izveštaj o stanju regulatornog kapitala.....	36
Tabela 19:	Struktura izloženosti riziku.....	37
Tabela 20:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	38
Tabela 21:	Stopa finansijske poluge.....	38
Tabela 22:	Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL.....	39
Tabela 23:	Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika.....	40
Tabela 24:	Sektorska struktura kredita.....	41
Tabela 25:	Ročna struktura kredita.....	42
Tabela 26:	Kreditni prema nivoima kreditnog rizika.....	42
Tabela 27:	Struktura kredita za opću potrošnju.....	44
Tabela 28:	Pokazatelji kreditnog rizika.....	46
Tabela 29:	Ostvareni finansijski rezultat banaka.....	47
Tabela 30:	Struktura ukupnih prihoda banaka.....	47
Tabela 31:	Struktura ukupnih rashoda banaka.....	49
Tabela 32:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	50
Tabela 33:	LCR.....	51
Tabela 34:	Zaštitni sloj likvidnosti.....	52
Tabela 35:	Neto likvidnosni odlivi.....	52
Tabela 36:	NSFR.....	53
Tabela 37:	Struktura ASF.....	53
Tabela 38:	Struktura RSF.....	54
Tabela 39:	Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću.....	54
Tabela 40:	Ročna usklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza do 180 dana.....	55
Tabela 41:	Pokazatelji likvidnosti.....	55
Tabela 42:	Devizna pozicija (EUR i ukupno).....	56
Tabela 43:	Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige.....	57
Tabela 44:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	62
Tabela 45:	Bilans stanja mikrokreditnog sektora.....	63
Tabela 46:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	65
Tabela 47:	Ročna struktura uzetih kredita.....	65
Tabela 48:	Neto mikrokreditni	66
Tabela 49:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	66
Tabela 50:	RKG.....	67

Tabela 51: Ostvareni finansijski rezultat MKO.....	69
Tabela 52: Struktura ukupnih prihoda MKO.....	69
Tabela 53: Struktura ukupnih rashoda MKO.....	70
Tabela 54: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u lizing društvima FBiH.....	72
Tabela 55: Bilans stanja lizing sektora.....	73
Tabela 56: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu.....	74
Tabela 57: Pregled rezervi za finansijski lizing.....	75
Tabela 58: Ostvareni finansijski rezultat lizing društava.....	76
Tabela 59: Struktura ukupnih prihoda lizing društava.....	77
Tabela 60: Struktura ukupnih rashoda lizing društava.....	77
Tabela 61: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema	78
Tabela 62: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	81
Tabela 63: Obim UPP-a i DPP-a	84
Tabela 64: Obim DPP-a	84
Tabela 65: Obim UPP-a	85
Tabela 66: Izvršeni mjenjački poslovi banaka	85
Tabela 67: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača.....	85
Tabela 68: Internet i mobilno bankarstvo.....	86
Tabela 69: Obim kartičnog poslovanja prema vrsti kartice.....	88
Tabela 70: Obim kartičnog poslovanja prema prihvatnim uređajima.....	88
Tabela 71: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	89
Tabela 72: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	89
Tabela 73: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO	89

Spisak grafikona:

Grafikon 1:	Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka.....	21
Grafikon 2:	Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU	22
Grafikon 3:	ROE i ROA banaka u EU.....	23
Grafikon 4:	Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %.....	27
Grafikon 5:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %	27
Grafikon 6:	Herfindahlov indeks koncentracije u ukupnoj imovini, kreditima i depozitima	30
Grafikon 7:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: ukupna imovina, krediti i depoziti..	30
Grafikon 8:	Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta	32
Grafikon 9:	Ukupni depoziti	33
Grafikon 10:	Omjer kredita i depozita.....	33
Grafikon 11:	Ukupna štednja stanovništva	35
Grafikon 12:	Kreditni	41
Grafikon 13:	Učešće NPL-a u kreditima.....	43
Grafikon 14:	Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama.....	64
Grafikon 15:	Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled).....	67
Grafikon 16:	Pokazatelji kvalitete portfolija.....	68
Grafikon 17:	Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (usporedni pregled).....	74
Grafikon 18:	Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta	76
Grafikon 19:	Broj korisnika internet i mobilnog bankarstva.....	86
Grafikon 20:	Broj izdatih kartica	87

Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 miliona KM	Član 24. stav (2) ZoB ¹
Stopa redovnog osnovnog kapitala - 6,75%	Član 38. stav (1) tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke ²
Stopa osnovnog kapitala - 9%	Član 38. stav (1) tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Član 38. stav (1) tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Član 44. stav (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa finansijske poluge - 6%	Član 38. stav (1) tačka d) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR \geq 100%	Član 17. stav (2) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke ³
Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja - NSFR \geq 100%	Član 33. stav (2) i (3) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2) tačka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke ⁴
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2) tačka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

POVEZNICA 1

POVEZNICA 2

POVEZNICA 3

POVEZNICA 4

Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju
- najviše do 40% priznatog kapitala
banke

Član 3. stav (2) tačka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

Odnos promjene ekonomske vrijednosti
bankarske knjige i regulatornog kapitala
≤ 20%

Član 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi⁵

Herfindahl-Hirschman indeks - HHI

Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u evropskom i američkom ekonomskom sistemu. HHI je zbir kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.

Koncentracijska stopa - CR

CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupno učešće najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivni, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.

Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti

Pokazuje odnos najvažnijih bankarskih agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.

Minimalan iznos osnovnog kapitala MKD
- 500.000 KM

Član 26. stav (1) ZoMKO⁶

Minimalan iznos osnovnog kapitala MKF
- 50.000 KM

Član 36. stav (1) ZoMKO

Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu
aktivu umanjenu za donirani kapital - do
10% za MKF i MKD u kojem MKF ima
većinsko vlasništvo

Član 11. stav (2) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji⁷

POVEZNICA 5

POVEZNICA 6

POVEZNICA 7

Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%	Član 11. stav (1) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Portfolio u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%	Član 12. stav (1) tačka c) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Godišnji otpis MKO - do 3%	Član 12. stav (1) tačka d) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%	Član 12. stav (1) tačka b) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) - pozitivan	Član 12. stav (1) tačka a) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Minimalan iznos osnovnog kapitala lizing društava - 250.000 KM	Član 8. stav (1) ZoL ⁸
Minimalan iznos osnovnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM	Član 27. stav (1) ZoF ⁹

POVEZNICA 8

POVEZNICA 9

SAŽETAK

*Osnovni pokazatelji poslovanja
bankarskog sektora u FBiH*

Dozvola za rad | 13 komercijalnih banaka, **503** organizaciona dijela i **6.642** zaposlena, što je za 78 radnika više u odnosu na kraj 2023. godine

Imovina | Imovina banaka **30,3 milijarde KM**, krediti **18,5 milijardi KM**, novčana sredstva **devet milijardi KM**, ulaganja u vrijednosne papire **2,7 milijardi KM**

Kapital | Ukupni kapital **3,8 milijardi KM** (12,6% pasive), od čega dionički kapital **1,6 milijardi KM**, regulatorni kapital **3,5 milijardi KM**, osnovni kapital i redovni osnovni kapital **3,3 milijarde KM**, dopunski kapital **193,3 miliona KM**

Stope kapitala | **18,9%** stopa regulatornog kapitala, stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala **17,9%**, stopa finansijske poluge **10,3%**

Bilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | 28,5 milijardi KM u nivou kreditnog rizika 1 (92,8% ukupnih bilansnih izloženosti), u nivou kreditnog rizika 2 - **1,5 milijardi KM** (5% ukupnih bilansnih izloženosti) i **0,7 milijardi KM** u nivou kreditnog rizika 3 (2,2% ukupnih bilansnih izloženosti)

Vanbilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | 4,4 milijarde KM u nivou kreditnog rizika 1 (92,9% ukupnih vanbilansnih izloženosti), u nivou kreditnog rizika 2 - **0,3 milijarde KM** (7% ukupnih vanbilansnih izloženosti) i **3,4 miliona KM** u nivou kreditnog rizika 3 (0,1% ukupnih vanbilansnih izloženosti)

Stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti | 3,2% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - **0,8%**, nivo kreditnog rizika 2 - **11,5%** i nivo kreditnog rizika 3 - **85,3%**

Stopa pokrivenosti ECL-om vanbilansnih izloženosti | 1,3% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - **0,6%**, nivo kreditnog rizika 2 - **9,5%**, a nivo kreditnog rizika 3 - **47,4%**

Kreditni portfolio | Krediti odobreni stanovništvu **9,2 milijarde KM** (povećanje za 461,6 miliona KM), a krediti odobreni pravnim licima **9,3 milijarde KM** (povećanje za 608,5 miliona KM)

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) | **654,7 miliona KM** i čini 3,5% ukupnog kreditnog portfolija (smanjenje za 0,4 procentna poena u odnosu na kraj prethodne godine). Stopa NPL-a za portfolio pravnih lica iznosi **3,6%**, a za sektor stanovništva **3,5%**. **Stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om** | **84,3%** (pravna lica 85,2%, a stanovništvo 83,3%) i veća je za 0,7 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine

Depoziti | **24,7 milijardi KM** (81,5% ukupne pasive), od toga **štedni depoziti stanovništva 11,6 milijardi KM**

Obaveze po uzetim kreditima | **796,7 miliona KM** (2,6% ukupne pasive)

Trend u bilansnim pozicijama | Zabilježeno je **povećanje** neto imovine (4,8%), novčanih sredstava (4,4%), kreditnog portfolija (6,1%), ulaganja u vrijednosne papire (9,1%), kapitala (6,6%), depozita (3,5%), obaveza po uzetim kreditima (72,8%), materijalne imovine (1,6%), dok je zabilježeno **smanjenje** nematerijalne imovine (1,9%), plasmana bankama (71%) i ostalih obaveza (0,4%)

Likvidnost bankarskog sektora u FBiH | **LCR 226%; NSFR 159%;**

Zadovoljavajuća uzimajući u obzir osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka

Profitabilnost | **336 miliona KM** neto dobit, sve banke su iskazale pozitivan finansijski rezultat

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 14 MKO (devet MKF i pet MKD), **381 organizacioni dio i 1.490 zaposlenih**, što je za 41 radnik više u odnosu na kraj prethodne godine

Aktiva MKO | 885,4 miliona KM, veća za 58,1 milion KM (aktiva MKD veća za 23,5 miliona KM, a MKF za 34,6 miliona KM)

Neto mikro krediti | 713,7 miliona KM (80,6% aktive), veći su za 40,7 miliona KM (neto mikro krediti MKD veći za 22,4 miliona KM, a MKF za 18,3 miliona KM)

PAR preko 30 dana | 0,93%
Godišnja stopa otpisa | 1,06%
Pokazatelji kvaliteta portfolija u okviru propisanih ograničenja uz povećanje PAR-a za 0,04 procentna poena i smanjenje stope otpisa za 0,22 procentna poena

Zaključeno je 68.107 ugovora (3,3% manje) i **isplaćeno 332,9 miliona KM mikro kredita** (11,5% više)

Kapital | 421,6 miliona KM (47,6% pasive), veći za 16,2 miliona KM (rast kapitala MKD za osam miliona KM, a MKF za 8,1 milion KM)

Obaveze po uzetim kreditima | 420,4 miliona KM (47,5% pasive), povećane za 36,4 miliona KM (rast kreditnih obaveza MKD za 14,1 milion KM, a MKF za 22,3 miliona KM)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** aktive (7%), novčanih sredstava (10,4%), bruto mikro kredita (6,1%), neto mikro kredita (6%), RKG (11,2%), materijalne i nematerijalne imovine (20%), dugoročnih investicija (7,6%), ostale aktive (13,4%), obaveza po uzetim kreditima (9,4%), ostalih obaveza (14,4%) i kapitala (4%)

Operativna efikasnost poslovanja | 17,48% što je **usklađeno s propisanim standardom. Povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije je pozitivan | 0,59%**

Pozitivan finansijski rezultat | 11,4 miliona KM, smanjenje za 7,9 miliona KM. **Neto dobit MKD | 3,1 miliona KM**, a **višak prihoda nad rashodima MKF | 8,3 miliona KM**

Osnovni pokazatelji poslovanja lizing sektora u FBiH

Dozvola za rad | četiri lizing društva, četiri podružnice u RS-u i **118 zaposlenih**, što je za četiri radnika više u odnosu na kraj prethodne godine

Obaveze po uzetim kreditima | **489,3 miliona KM** (88,5% pasive), veće za 26,4 miliona KM, uz dominantno učešće dugoročnih kredita

Aktiva lizing sektora | **553,2 miliona KM**, veća za 27,9 miliona KM

Kapital | **46,5 miliona KM** (8,4% pasive), veći za 2,6 miliona KM

Neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga | **442,6 miliona KM** (80% aktive), veća za 31,3 miliona KM

Trend | Zabilježeno je **povećanje** aktive (5,3%), bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (6,9%), neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (7,6%), neto vrijednosti osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga (12,3%), materijalne i nematerijalne imovine - vlastitih sredstava (12,2%), obaveza po uzetim kreditima (5,7%) i kapitala (5,8%), dok je zabilježeno **smanjenje** novca i novčanih ekvivalenata (38,9%), plasmana bankama (95,8%), rezervi za gubitke (3,1%) ostale aktive (45,4%), ostalih obaveza (5,9%) i otpisanih potraživanja (3%)

Dospjela neizmirena potraživanja | **3,7 miliona KM**
Rezerve za gubitke po finansijskom lizingu | **5,2 miliona KM**

Vrijednost novozaključenih lizing ugovora za finansijski i operativni lizing na nivou lizing sistema smanjena za 7,7%, **broj ugovora** povećan za 2,6%

Pozitivan finansijski rezultat | **5,7 miliona KM**, povećanje za 1,6 miliona KM

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Poslovi faktoringa u FBiH | tri komercijalne banke (dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu)

Ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu je 93 (više za 12 ugovora), **ukupnog volumena faktoring poslova u iznosu od 63,7 miliona KM** (smanjenje za 14 miliona KM ili 18%)

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH | 315 hiljada KM, što je manje za 59 hiljada KM

UVOD

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti u skladu sa odredbama ZoA, međunarodnim standardima, principima supervizije i pravilima struke. UO FBA vrši opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH.

U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i objavljuje kvartalne informacije o SBS. Informacija o SBS sa stanjem na dan 30.06.2024. godine sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u četiri dijela. Prvi dio odnosi se na makroekonomsko okruženje u kojem posluju kreditne institucije na globalnom nivou. U drugom dijelu prezentirana je analiza bankarskog sektora FBiH, struktura, finansijski pokazatelji poslovanja i preporuke

FBA za bankarski sektor u FBiH. Treći dio odnosi se na analizu poslovanja NFI, kao i usklađenost poslovanja NFI sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i lizing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, sa pripadajućim preporukama FBA. U četvrtom dijelu prezentirane su informacije o poslovanju banaka u obavljanju platnog prometa u okviru kojeg je elektronsko bankarstvo i kartično poslovanje i SPNiFTA.

Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderisane NKS i EKS za MKO i ugovore o finansijskom lizingu po segmentima prezentira se sa ciljem veće transparentnosti i uporedivosti za korisnike finansijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije.

Podaci izraženi u procentima u Informaciji iskazani su sa jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima za koje je to relevantno.

MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA
KREDITNIH INSTITUCIJA

1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

Analizirajući pokazatelje poslovanja bankarskog sistema u BiH, kao i ekonomsko okruženje, izazovi i rizici za bankarski sistem u BiH najvećim dijelom su vezani za makroekonomske prilike. Banke u BiH su velikim dijelom poslovno vezane sa međunarodnim bankarskim grupacijama, od kojih najveći dio ima sjedišta u zemljama eurozone. Također, za praćenje makroekonomskih pokazatelja i njihovog utjecaja na bankarski sektor u BiH, potrebno je uzeti u obzir i specifičnosti vezane za funkcije i nadležnosti CBBiH, kao i postojanje aranžmana Valutnog odbora. Prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine objavljenim za juni 2024. godine, na godišnjem nivou u prosjeku je zabilježen rast nivoa cijena od 1,6%.

Globalni ekonomski izazovi

Globalna ekonomija i dalje je otporna, rast je stabilan dok se inflacija vraća na ciljani nivo iako se u prethodnom periodu suočavala s velikim brojem izazova koji su uključivali poremećaje na globalnim tržištima. Izbjegnuta je recesija, bankarski sistem je pokazao veliku otpornost, te veće brzorastuće ekonomije nisu pretrpile negativne posljedice. Na osnovu ažuriranih prognoza MMF-a iz jula 2024. godine, predviđa se globalni rast od 3,2% u tekućoj godini i 3,3% u 2025. godini.

U tabeli 1 dati su izdvojeni makroekonomski pokazatelji kroz periode:

Tabela 1: Izdvojeni makroekonomski pokazatelji							
R. br.	Područje/kamatne stope	2020.	2021.	2022.	2023.	2024. ¹	
1	2	3	4	5	6	7	
Rast BDP-a u %							
1.	SAD	-2,2	5,8	1,9	2,5	2,7	
2.	Eurozona	-6,1	5,9	3,4	0,4	0,8	
3.	EU	-5,5	6,1	3,6	0,6	1,1	
4.	Slovenija	-4,2	8,2	2,5	1,6	2,0	
5.	Hrvatska	-8,6	13,8	6,3	2,8	3,0	
6.	Srbija	-0,9	7,7	2,5	2,5	3,5	
7.	BiH	-3,0	7,4	4,2	1,8	2,5	
Promjena potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek u %							
1.	SAD	1,2	4,7	8,0	4,1	2,9	
2.	Eurozona	0,3	2,6	8,4	5,4	2,4	
3.	BiH	-1,1	2,0	14,0	6,1	3,0	
Najvažnije kamatne stope							
1.	6-mjesečni Euribor ²	-0,51	-0,54	2,41	4,00	3,76	
2.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Njemačke ³	-0,62	-0,38	2,09	2,10	2,48	
3.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Italije	0,58	1,05	4,26	3,82	3,94	

Izvor: MMF, World Economic Outlook Database, april 2024. g.; Eurostat

Većina pokazatelja i dalje ukazuje na blago usporavanje rasta, te se predviđaju manji “ožiljci” u ekonomiji nakon kriza u protekle četiri godine, ali uz razlike od zemlje do zemlje. Otporan rast i naglo usporavanje inflacije signaliziraju povoljna kretanja na strani ponude, uključujući smanjenje šokova izazvanih cijenama energije i značajan oporavak ponude radne snage, podržan snažnom

¹ Projicirane vrijednosti za 2024. g. (MMF, World Economic Outlook, april 2024. g.); za kamatne stope podatak za juni 2024. g.

² Podatak za period odnosi se na [EURIBOR](#) na prvi radni dan zadnjeg mjeseca u izvještajnom periodu

³ [Eurostat](#) za države članice EU, 10-godišnji prinos koji se koristi za računanje kriterija iz Maastrichta: podaci za zadnji mjesec izvještajnog perioda

imigracijom u mnogim naprednim ekonomijama. Globalna trgovina robom i uslugama trebala bi prema najnovijim MMF-ovim izračunima porasti za 3% u 2024. godini i za 3,3% u 2025. godini.

Očekivano, najviše su poboljšane prognoze za američku ekonomiju, kojoj predviđaju rast od 2,7% u ovoj godini, dok bi rast u 2025. godini trebao usporiti na 1,9%. Prema prognozama, ekonomija eurozone trebala bi ove godine zabilježiti rast od 0,8%, dok će u 2025. godini rast ubrzati na 1,5%. Očekuje se da će oporavak u eurozoni potaknuti veća potrošnja domaćinstava, kako se smanjuju učinci šokova izazvanih cijenama energije, a usljed pada inflacije što podupire rast realnog dohotka. Među "velikim" ekonomijama svijeta, najveći rast u ovoj godini očekuje se u Indiji, po stopi od 6,8%, dok bi kineski BDP trebao u ovoj godini porasti za 4,6%. Prema ažuriranim julskim prognozama MMF-a, za SAD je projiciran rast od 2,6% u 2024. godini, dok se u 2025. godini očekuje usporavanje rasta na 1,9%. Za eurozonu predviđen je rast od 0,9% u 2024. godini, dok je predviđeno da će u 2025. godini porasti na 1,5%.

Porast inflacije nije izazvao nekontrolisani rast plata i cijena. Umjesto toga, gotovo jednako brzo kao što je globalna inflacija porasla, istom brzinom se i spuštala. Prognozira se da će prosječna globalna inflacija i dalje opadati, na 5,9% u 2024. godini i 4,5% u 2025. godini, s tim da će se napredne ekonomije prije vratiti svojim inflacionim ciljevima nego brzorastuća tržišta i ekonomije u razvoju. Prema ažuriranim prognozama MMF-a iz jula 2024. godine, očekuje se da će globalna ukupna inflacija pasti na 5,9% u 2024. godini i 4,4% u 2025. godini.

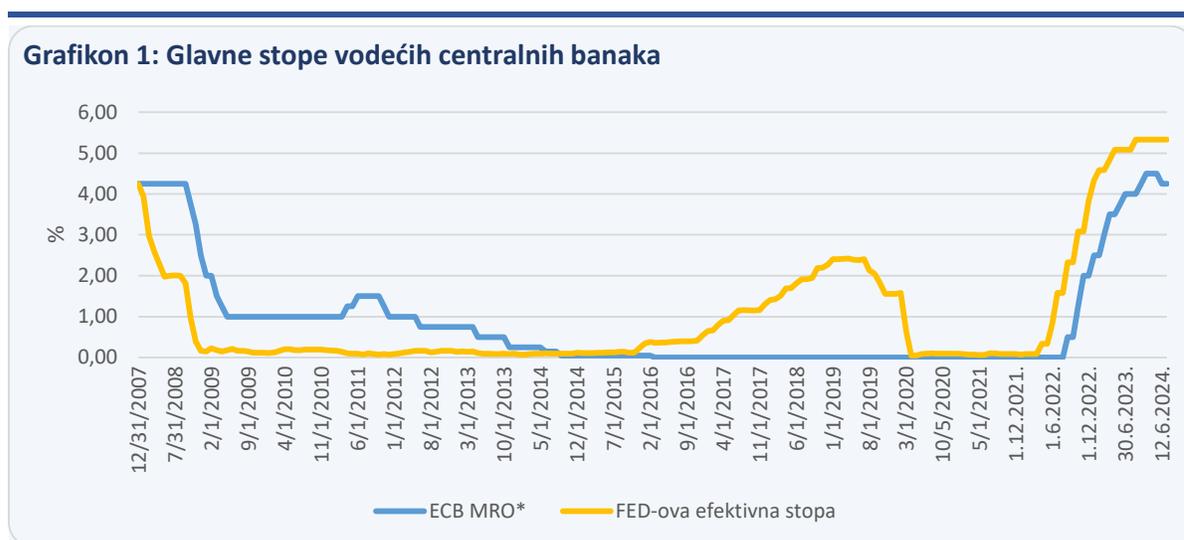
Godišnja stopa inflacije u SAD-u, mjerena indeksom potrošačkih cijena (CPI), pala je u junu 2024. godine na 3%, što je najniži nivo od juna 2023. godine, te je niže od tržišnih prognoza od 3,1%. Pad inflacije bilježi se usljed nižih cijena goriva u kombinaciji s drugim popuštanjem cjenovnih pritisaka. Prema podacima Eurostat-a, godišnja stopa inflacije u eurozoni, mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HICP), u junu 2024. godine iznosila je 2,5%, dok je u istom mjesecu prošle godine iznosila 5,5%. Inflacija u EU blago je usporila u junu 2024. godine, prateći kretanje potrošačkih cijena u eurozoni. Na nivou EU, godišnja stopa inflacije, mjerena HICP-om, iznosila je u junu ove godine 2,6% i bila je niža za 0,1 procenti poen nego u prethodnom mjesecu. Posmatrajući glavne komponente inflacije u eurozoni, u junu su najviše poskupile usluge, za 4,1% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Prema Eurostat-u najvišu godišnju stopu inflacije u junu imala je Belgija od 5,4%, zatim Španija sa stopom inflacije od 3,6%, a blizu je i Hrvatska sa 3,5%, dok je najnižu stopu inflacije bilježila Finska od 0,5%. U grupi zemalja EU-a koje nisu u sastavu eurozone rast cijena približio se nivou od 3% u Poljskoj i Bugarskoj, a najnižu stopu inflacije bilježila je u toj grupi Danska od 1,8%. Predviđa se da će ukupni deficiti u 2024. ponovo pasti. Predviđeni rast globalnog javnog duga uglavnom pokreću Kina i SAD u kojima je javni dug sada veći i očekuje se da će rasti brže od pretpandemijskih projekcija. Kretanja fiskalne politike u ovim velikim ekonomijama, posebno u SAD-u imaju posljedice na uslove globalnog finansiranja. U mnogim drugim zemljama očekuje se da će fiskalna politika smanjiti ili stabilizirati omjer javnog duga u odnosu na BDP, iako na nivoima višim od onih prije pandemije. Očekuje se da će se ukupni primarni deficiti u 2024. godini smanjiti na 4,9% BDP-a, međutim, i dalje postoje značajni rizici za javne finansije, a nastavak normalizacije fiskalne politike zahtijevat će značajne napore.

Monetarne politike i politike kamatnih stopa

U oblasti monetarne politike, Upravno vijeće ECB-a je početkom juna 2024. godine, nakon devetomjesečnog perioda u kojem nisu mijenjali kamatne stope, odlučilo smanjiti tri ključne kamatne stope ECB-a za 25 baznih poena i ublažiti restriktivnost monetarne politike, a na osnovu

nove ocjene inflacijskih izgleda, dinamike temeljne inflacije i jačine transmisije monetarne politike. Naglašeno je da će ključne kamatne stope ostati dovoljno restriktivne onoliko dugo koliko bude potrebno za postizanje povratka inflacije na srednjoročni cilj od 2%. Na kraju prvog polugodišta 2024. godine kamatna stopa na depozite iznosila je 3,75%, a glavna stopa za operacije refinansiranja 4,25%, dok su na kraju 2023. godine iznosile 4% i 4,5% respektivno. FED je do sada obično predvodio u prilagođavanju monetarne politike stanju globalnog ekonomskog ciklusa i prvi pomicao ključnu kamatnu stopu. Međutim, za razliku od ECB-a, FED u 2024. godini još uvijek nije mijenjao ciljanu stopu za EFR (eng. Effective Federal Funds Rate) i ista na kraju prvog polugodišta 2024. godine iznosi 5,33%.

U grafikonu 1 daje se pregled glavnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka:

* Eng. Marginal Refinancing Operations
Izvor: ECB, FED

Zadržavanje ključnih kamatnih stopa na istom nivou od strane Upravnog vijeća ECB-a, utjecalo je da i na tržištu novca EU nije bilo većih promjena. S obzirom na odluku Upravnog vijeća ECB-a na sastanku u aprilu da ključne kamatne stope ostanu nepromijenjene, prekoćna kamatna stopa na evropskom tržištu novca €STR (engl. Euro Short-Term Rate) ostala je na nivou od 3,9%, koliko je iznosila od posljednjeg povećanja ključnih kamatnih stopa u oktobru 2023. godine. Sa odlukom Upravnog vijeća o smanjenju ključnih kamatnih stopa, i €STR je smanjena i kreće se oko 3,65%. Vrijednost referentne kamatne stope EURIBOR (engl. Euro Interbank Offered Rate) od početka godine bilježi postepeno spuštanje prema nivou od 3,8%, a sa objavom ECB-a o smanjenju ključnih kamatnih stopa, nastavljeno je njeno daljnje smanjenje. Na kraju juna 2024. godine EURIBOR 6M iznosio je 3,68%, dok je EURIBOR 12M bio 3,58%.

Nakon što su snažno pali krajem prošle godine, prinosi na dugoročne državne obveznice uglavnom su rasli do kraja aprila, a zatim su do sredine maja vrlo blago pali. Toj korekciji pridonijeli su objava pokazatelja stanja na tržištu rada u SAD-u koji su početkom maja bili slabiji od očekivanih i smanjenje cijena nafte, a što je utjecalo na pad prinosa na američke državne obveznice. Uporedo su pali i prinosi na državne obveznice u eurozoni, ali su nakon toga ponovo nastavili rasti. Generalno, tržište državnih obveznica u prvom polugodištu 2024. godine bilo je otporno, zbog dinamične potražnje ulagača koji nastoje zadržati prinose u očekivanju mogućeg ciklusa smanjivanja kamatnih stopa monetarne politike.

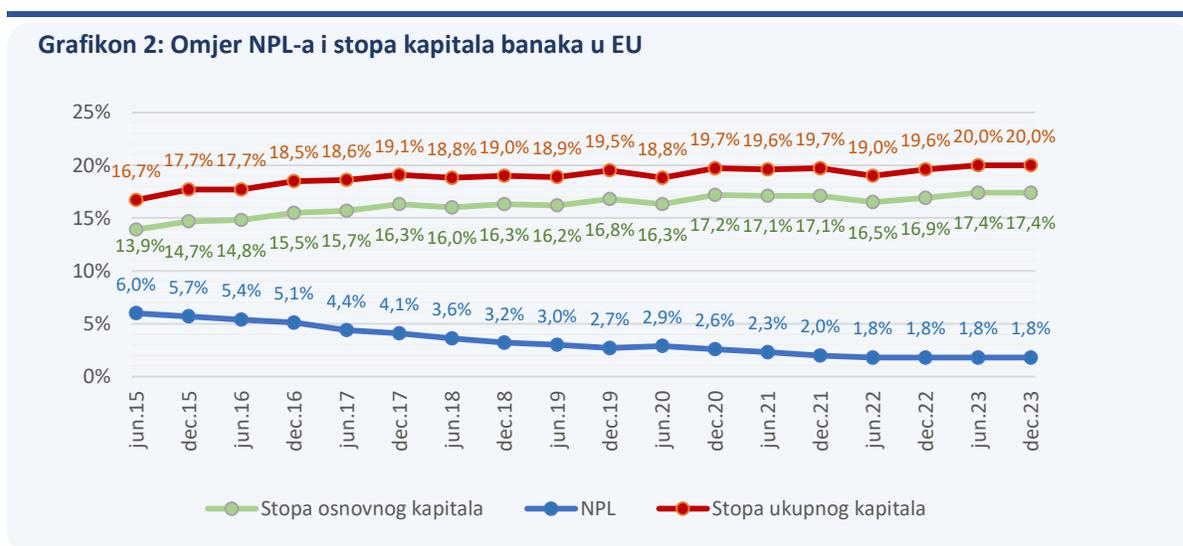
Ostali rizici, profitabilnost i otpornost banaka u EU

Banke u EU su očuvale otpornost, dobre kapitalne i likvidnosne pozicije, kao i dobru profitabilnost u poslovanju, što je pridonijelo zaštiti bankarskog sektora od vanjskih šokova i neizvjesne ekonomske i geopolitičke situacije na globalnom nivou. Otpornost i prilagodljivost banaka u narednom periodu biti će od značaja po pitanju strukturnih izazova koje donose klimatske promjene i digitalizacija.

U narednom periodu regulatori na nivou EU će svoje aktivnosti usmjeriti na jačanje otpornosti na neposredne makroekonomske i geopolitičke šokove, nedostatke u upravljanju kreditnim rizikom, uključujući izloženosti ranjivom porftoliju i kategorijama imovine koji su osjetljivi na inflatorne pritiske. Potrebno je posvetiti dodatnu pažnju na strategije digitalne transformacije i sposobnosti upravljanja rizicima, što uključuje ispitivanje rizika povezanih sa upotrebom inovativnih tehnologija, kao i rizika povezanih sa okvirima operativne otpornosti, kao što su ovisnost o trećim licima i rizika za kibernetičku sigurnost. Banke bi trebale pravilno upravljati ESG rizicima i na odgovarajući način uključiti ove rizike u svoju poslovnu strategiju i okvire za upravljanje rizicima, kako bi smanjile i objavile te rizike.

Stopa osnovnog kapitala banaka u EU na kraju 2023. godine iznosi 17,4% i na istom je nivou u odnosu na kraj 2022. godine. Isti trend ima i stopa ukupnog kapitala koja iznosi 20% i nije se mijenjala u odnosu na posmatrani period. Prema preliminarnim podacima za prvi kvartal 2024. godine, stope osnovnog i ukupnog kapitala ostale su na istom nivou u odnosu na kraj 2023. godine. NPL na kraju 2023. godine ostao na istom nivou u odnosu na kraj 2022. godine i iznosi 1,8%, a prema preliminarnim podacima sa prvim kvartalom 2024. godine, prisutno je neznatno smanjenje NPL-a za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2023. godine.

U grafikonu 2 daje se pregled omjera NPL-a i stopa kapitala banaka u EU:

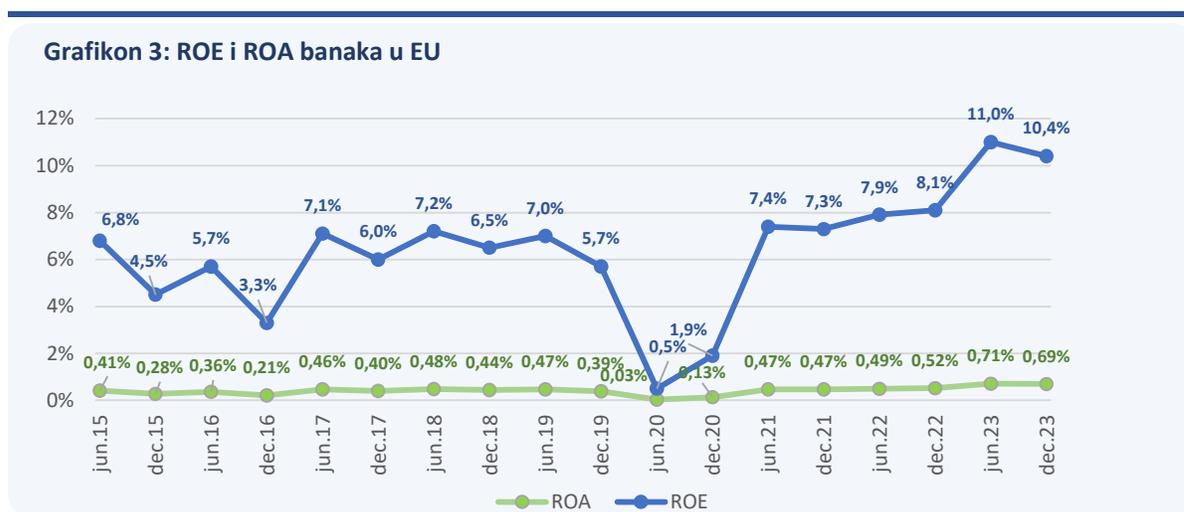
Izvor: EBA, Risk Dashboard

Pokazatelji koji se odnose na likvidnost banaka u EU, LCR i NSFR su iznad regulatornih minimuma. LCR na kraju 2023. godine iznosi 168,3% i povećan je za 4,3 procentna poena u odnosu na kraj 2022. godine. Prema preliminarnim podacima sa prvim kvartalom 2024. godine LCR iznosi 161,4%

i smanjen je za 6,9 procentnih poena u odnosu na prethodni kvartal. NSFR na kraju 2023. godine iznosi 126,9% i veći je za 1,3 procentna poena u odnosu na kraj 2022. godine, a trend rasta je nastavljen i sa prvim kvartalom 2024. godine i iznosi 127,2% sa povećanjem od 0,3 procentna poena u odnosu na prethodni kvartal.

Banke u EU u 2023. godini ostvarile su značajnu profitabilnost. Na kraju 2023. godine u odnosu na isti period 2022. godine kod prosječnog povrata na aktivu zabilježen je rast od 0,17 procentnih poena, a kod prosječnog povrata na kapital rast od 2,3 procentna poena. Rast ovih pokazatelja nastavljen je i u prvom kvartalu 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, kod prosječnog povrata na aktivu za 0,05 procentnih poena, a kod prosječnog povrata na kapital za 0,2 procentna poena. Prihodi od kamata su i dalje najznačajnija stavka u ukupnim приходima banaka.

U grafikonu 3 daje se pregled povrata na aktivu i povrata na kapital banaka u EU:

Izvor: EBA, Risk Dashboard

ECB je početkom 2024. godine pokrenula tematski stres test kojim se ispitivala sposobnost banaka u EU koje nadzire, da odgovore na ozbiljan, ali moguć incident povezan sa kibernetičkom sigurnošću i da se od njega oporave. Ovaj stres test je uključivao scenarij u kojem su sve preventivne mjere bile neuspješne i kibernetički je napad snažno utjecao na baze podataka osnovnih sistema banaka. Testiranjem je obuhvaćeno 109 nadziranih banaka od strane ECB-a, pri čemu je 28 banaka učestvovalo u detaljnijem testiranju, odnosno provođenju stvarnog testa oporavka IT sistema.

U ispitivanju sposobnosti odgovora na scenarij, banke su morale pokazati da su sposobne aktivirati planove odgovora na krizu, uključujući interne postupke za upravljanje krizama i planove kontinuiteta poslovanja, krizno komuniciranje, provođenje analize s ciljem utvrđivanja usluga koje bi bile pogođene krizom, kao i provođenje mjera za ublažavanje posljedica, uključujući rješenja koja bi im olakšala poslovanje do potpunog oporavka IT sistema. Po pitanju sposobnosti od oporavka, banke su morale pokazati da su sposobne aktivirati planove oporavka, uključujući povrat podataka iz sigurnosnih kopija i usklađivanje načina odgovora na incident sa ključnim trećim stranama pružateljima usluga, ponovnu uspostavu i funkcionisanje pogođenih područja.

Krajem jula 2024. godine ovaj tematski stres test je okončan. Testiranje otpornosti na stres pokazalo je da su banke uspostavile okvire odgovora i oporavka, ali postoje područja na kojima su

potrebna poboljšanja. Rezultati testiranja pridonijeli su povećanju svijesti banaka o prednostima i nedostacima njihovih okvira kibernetičke otpornosti, te će se uzeti u obzir u SREP-u u 2024. godini. Imajući u vidu činjenicu da testiranje kibernetičke otpornosti nije usmjereno na kapital banaka, njegovi rezultati neće utjecati na preporuku u okviru Stuba 2 (engl. Pillar 2 guidance). Preporuka je da banke imaju vlastite ciljeve oporavka, pravilno ocijene ovisnost o ključnim trećim stranama pružateljima IKT usluga i procijene direktne i indirektno gubitke zbog kibernetičkog napada.

BANKARSKI SEKTOR

STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBIH
26

FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA
29

PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR
58

2. BANKARSKI SEKTOR

2.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

2.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 30.06.2024. godine u FBiH bankarsku dozvolu ima 13 komercijalnih banaka i sve banke su članice AOD-a. U odnosu na kraj 2023. godine broj banaka se nije mijenjao.

Posebnim zakonskim propisom regulisano je osnivanje i rad RBFBiH, a njen nadzor vrši se u skladu sa Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 1. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 30.06.2024. godine.

Banke iz FBiH na izvještajni datum imaju ukupno 503 organizaciona dijela, što je za tri organizaciona dijela više u odnosu na kraj 2023. godine. Na području FBiH posluje 444 organizaciona dijela banaka. Sedam banaka iz FBiH ima 50 organizacionih dijelova u RS-u, a devet banaka ima devet organizacionih dijelova u BD-u. Tri banke iz RS-a imaju 27 organizacionih dijelova u FBiH, što je za jedan organizacioni dio više u odnosu na kraj 2023. godine.

U tabeli 2 daje se usporedni pregled organizacionih dijelova, mreže bankomata i POS uređaja banaka u FBiH:

Tabela 2: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH					
R. br.	Opis	Poslovna jedinica/viši organizacioni dijelovi	Ostali organizacioni dijelovi	POS uređaji	Bankomati
31.12.2023.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	392	108	26.928	1.299
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	15	11	452	59
Ukupno		407	119	27.380	1.358
30.06.2024.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	392	111	26.681	1.314
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	16	11	475	67
Ukupno		408	122	27.156	1.381

2.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće

Vlasnička struktura banaka⁴ u FBiH je sljedeća:

- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 12 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu⁵ - jedna banka.

Od 12 banaka u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu, tri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih lica (rezidenata), dok je devet banaka u većinskom stranom vlasništvu.

⁴ Kriterij podjele banaka je vlasništvo u dioničkom kapitalu banaka

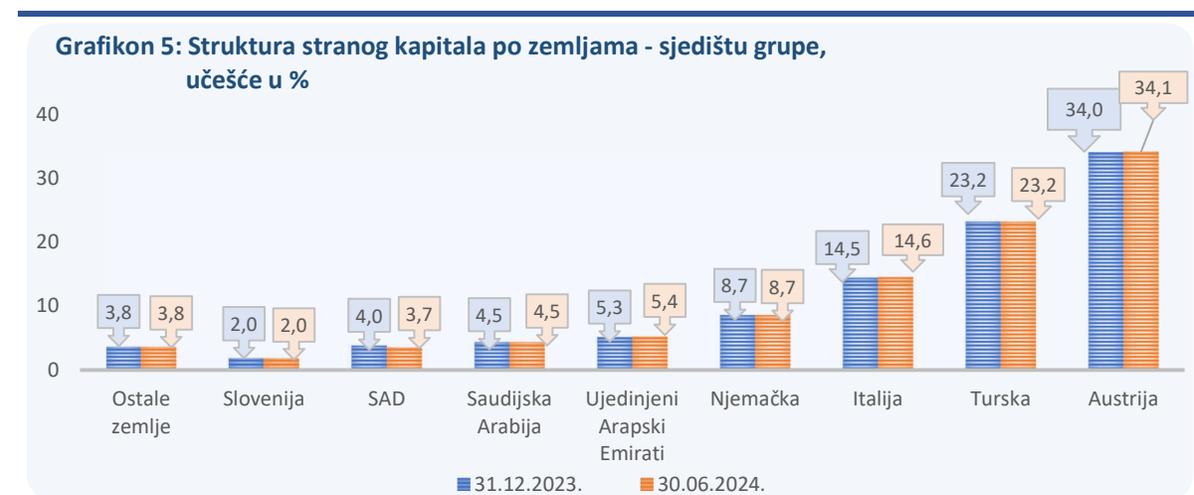
⁵ Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Ako se posmatra zemlja porijekla dioničara, na izvještajni datum (grafikon 4), najveće učešće i dalje imaju dioničari iz Austrije (38,7% stranog kapitala), zatim Turske (23,2%), Hrvatske (14,6%) i Njemačke (8,7%), dok ostale zemlje nemaju značajnije pojedinačno učešće.

Struktura stranog kapitala može se posmatrati po kriteriju zemlje sjedišta majke-matrice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH (grafikon 5).

Prema ovom kriteriju najveće učešće imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (34,1%), zatim iz Turske (23,2%), Italije (14,6%) i Njemačke (8,7%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajnije pojedinačno učešće (ispod 6%).

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na izvještajni datum, povećan je za 236,7 miliona KM ili 6,6% u odnosu na kraj 2023. godine i iznosi 3,8 milijardi KM (tabela 3). Povećanje ukupnog kapitala ostvareno je kao neto efekat: povećanja po osnovu ostvarenog tekućeg finansijskog rezultata za drugi kvartal 2024. godine u iznosu od 336 miliona KM, povećanje po osnovu dokapitalizacije u iznosu od 2 miliona KM, povećanja po osnovu fer vrednovanja imovine u iznosu od 10,9 miliona KM i smanjenja po osnovu isplate dividende u iznosu od 112,2 miliona KM.

- 000 KM -

Tabela 3: Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu

R. br.	Banke	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državne banke	125.094	3,5	128.923	3,4	103
2.	Privatne banke	3.452.725	96,5	3.685.647	96,6	107
	Ukupno	3.577.819	100	3.814.570	100	107

Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH (tabela 4):

- 000 KM -

Tabela 4: Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala

R. br.	Dionički kapital	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državni kapital	96.556	6,1	96.556	6,1	100
2.	Privatni kapital (rezidenti)	363.108	22,9	366.821	23,1	101
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.122.725	71,0	1.121.012	70,8	100
	Ukupno	1.582.389	100	1.584.389	100	100

Na posmatrani datum, u odnosu na kraj 2023. godine, došlo je do povećanja učešća privatnog kapitala (rezidenti) za 0,2 procentna poena, usljed izvršene dokapitalizacije kod jedne banke.

U tabeli 5 daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) kroz periode:

Tabela 5: Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu)

R. br.	Banke	31.12.2023.			30.06.2024.		
		Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. imovini %	Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. imovini %
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	3,5	3,8	1	3,4	4,0
2.	Banke s većinskim privat. kap. rezidenata	3	13,0	13,1	3	12,5	12,7
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	9	83,5	83,1	9	84,1	83,3
	Ukupno	13	100	100	13	100	100

2.1.3. Kadrovska struktura

Na izvještajni datum u bankarskom sektoru bilo je zaposleno 6.642 radnika, što je za 78 radnika ili 1,2% više u odnosu na kraj 2023. godine (tabela 6).

Tabela 6: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH

R. br.	Stepen stručne spreme	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.190	63,8	4.225	63,6	101
2.	Viša stručna sprema - VŠS	385	5,9	384	5,8	100
3.	Srednja stručna sprema - SSS	1.987	30,3	2.031	30,6	102
4.	Ostali	2	0,0	2	0,0	100
	Ukupno	6.564	100	6.642	100	101

Jedan od pokazatelja koji utječe na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer imovine i broja zaposlenih, odnosno iznos imovine po zaposlenom (tabela 7), pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

- 000 KM -

Broj zaposlenih 1	31.12.2023.		Broj zaposlenih 4	30.06.2024.	
	Ukupna imovina 2	Imovina po zaposlenom 3		Ukupna imovina 5	Imovina po zaposlenom 6
6.564	28.948.004	4.410	6.642	30.347.886	4.569

2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.2.1. Bilans stanja

U prethodnom periodu, usljed donošenja novog Zakona o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine i Pravilnika o kontnom okviru i sadržaju konta za banke i druge finansijske organizacije s ciljem usklađivanja sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, izvršene su izmjene u izvještajima koje banke dostavljaju FBA. S ciljem usklađivanja regulatorne forme izvještaja bilansa stanja i bilansa uspjeha i pratećih analitičkih obrazaca sa novom formom propisanom od strane FMF-a, FBA je u 2022. godini izvršila izmjenu i dopunu Odluke o izvještajima koje banke dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine u nadzorne i statističke svrhe, sa primjenom od 31.03.2023. godine, uz obavezno paralelno izvještavanje prema postojećem izvještajnom okviru do 31.12.2023. godine. Banke su prešle na novi izvještajni okvir sa finansijskim datumom 31.03.2024. godine.

Sažeti bilans stanja banaka u FBiH prema novom izvještajnom okviru - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda sa stanjem na dan 30.06.2024. godine, daje se u Prilogu 2. ove Informacije, sa usporednim podacima na kraju 2023. godine. U Prilogu 3. daje se pregled ukupne imovine, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH na dan 30.06.2024. godine.

Ukupna imovina bankarskog sektora u FBiH sa 30.06.2024. godine iznosi 30,3 milijarde KM i za 1,4 milijarde KM ili 4,8% je veća u odnosu na kraj 2023. godine. U strukturi imovine bilansa stanja banaka, najveće učešće imaju krediti (61,1%), zatim slijede novčana sredstva (29,6%), te vrijednosni papiri (9%). U okviru ukupnih izvora bilansa stanja banaka, najveće učešće imaju depoziti (81,5%) i kapital (12,6%). Na izvještajni datum u odnosu na kraj 2023. godine, zabilježen je rast novčanih sredstava, ulaganja u vrijednosne papire, kredita, depozita, obaveza po uzetim kreditima i ukupnog kapitala.

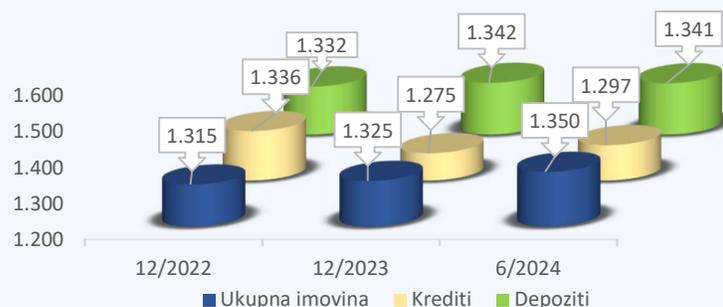
U tabeli 8 daje se pregled ukupne imovine banaka prema vlasničkoj strukturi:

- 000 KM -

R. br.	Banke	31.12.2023.			30.06.2024.			Indeks (7/4)
		Broj banaka 3	Ukupna imovina 4	Učešće % 5	Broj banaka 6	Ukupna imovina 7	Učešće % 8	
1.	Državne	1	1.113.618	3,8	1	1.228.539	4,0	110
2.	Privatne	12	27.834.386	96,2	12	29.119.347	96,0	105
	Ukupno	13	28.948.004	100	13	30.347.886	100	105

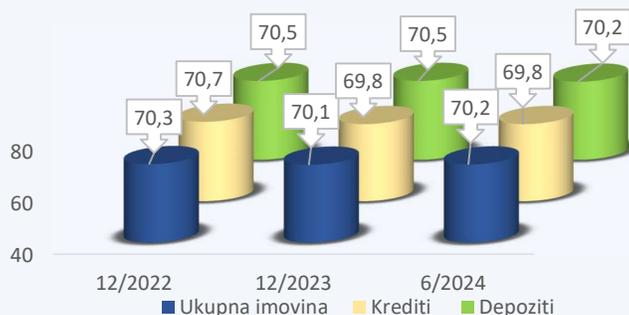
Herfindahlov indeks koncentracije (grafikon 6) u odnosu na kraj 2023. godine povećan je za imovinu 25 jedinica i za kredite 22 jedinice, dok je zabilježeno neznatno smanjenje za jednu jedinicu za kategoriju depozita i pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije.

Grafikon 6: Herfindahlov indeks koncentracije u ukupnoj imovini, kreditima i depozitima

Ako se posmatraju koncentracijske stope, odnosno ukupno učešće pet najvećih banaka u sektoru - CR5 u odnosu na kraj 2023. godine (grafikon 7), prisutno je povećanje koncentracijske stope kod tržišnog učešća za 0,1 procentni poen, smanjenje koncentracijske stope kod depozita za 0,3 procentna poena, dok je koncentracijska stopa kod kredita ostala na istom nivou. Dvije najveće banke u sektoru čine 42,5% tržišta (ukupna imovina 43,5%, krediti 40,9% i depoziti 43,2%).

Grafikon 7 : Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: ukupna imovina, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se prezentirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini ukupne imovine⁶ (tabela 9). Na izvještajni datum u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini ukupne imovine, izdvajaju se dvije banke sa učešćem od 43,6%, koje čine I grupu banaka sa ukupnom imovinom preko četiri milijarde KM. U odnosu na kraj 2023. godine nije bilo promjena u strukturi grupa banaka u ukupnoj imovini bankarskog sektora FBiH.

⁶ Banke su podijeljene u četiri grupe u zavisnosti od veličine ukupne imovine

- 000 KM -

Tabela 9: Učešće grupa banaka u ukupnoj imovini

R. br.	Iznos ukupne imovine	31.12.2023.			30.06.2024.		
		Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	I (preko 4 milijarde KM)	12.375.933	42,8	2	13.215.548	43,6	2
2.	II (2-4 milijarde KM)	7.902.993	27,3	3	8.079.933	26,6	3
3.	III (1-2 milijarde KM)	6.986.953	24,1	5	7.352.058	24,2	5
4.	IV (ispod 1 milijarde KM)	1.682.125	5,8	3	1.700.347	5,6	3
	Ukupno	28.948.004	100	13	30.347.886	100	13

Novčana sredstva na nivou bankarskog sektora FBiH (tabela 10) iznose 9 milijardi KM i bilježe povećanje u odnosu na kraj 2023. godine za 377,8 miliona KM ili 4,4%. U valutnoj strukturi novčanih sredstava u odnosu na kraj 2023. godine, učešće domaće valute smanjeno je sa 73,7% na 66,1%.

- 000 KM -

Tabela 10: Novčana sredstva banaka

R. br.	Novčana sredstva	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Gotov novac	1.164.678	13,6	1.112.221	12,4	95
2.	Račun rezervi kod CBBiH (uključujući iznos obavezne rezerve kod CBBiH)	5.541.847	64,5	5.405.323	60,3	98
3.	Novčana sredstva na računima depozita kod depozitnih institucija u BiH	11.510	0,1	51.514	0,6	448
4.	Novčana sredstva na računima depozita kod depozitnih institucija u inostranstvu	1.872.504	21,8	2.399.224	26,7	128
5.	Novčana sredstva u procesu naplate	2	0,0	1	0,0	50
6.	Ostala gotovina i gotovinski ekvivalenti	1.249	0,0	1.313	0,0	105
	Ukupno	8.591.790	100	8.969.596	100	104

Na izvještajni datum u odnosu na kraj 2023. godine, prisutno je povećanje novčanih sredstava na računima depozita kod depozitnih institucija u BiH i na računima depozita kod depozitnih institucija u inostranstvu, kao i kod ostale gotovine i gotovinskih ekvivalenata, a smanjenje novčanih sredstava zabilježeno je na poziciji gotovog novca, računa rezervi kod CBBiH i novčanih sredstava u procesu naplate.

Portfolio vrijednosnih papira (tabela 11) iznosi 2,7 milijardi KM i povećan je za 226,4 miliona KM ili 9,1% u odnosu na kraj 2023. godine.

- 000 KM -

Tabela 11: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	29.580	1,2	33.914	1,2	115
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	2.471.295	98,8	2.693.346	98,8	109
2.1.	VP svih nivoa vlasti u BiH	1.108.698	44,3	1.217.904	44,7	110
2.2.	Državni VP (druge zemlje)	1.135.776	45,4	1.263.606	46,3	111
2.3.	Korporativne obveznice ⁷	226.821	9,1	211.836	7,8	93
	Ukupno	2.500.875	100	2.727.260	100	109

⁷ Najveći dio, cca 89%, odnosi se na obveznice banaka iz EU, V. Britanije, SAD, Turske i Saudijske Arabije

U okviru izloženosti u vidu dužničkih vrijednosnih papira, najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada (tabela 12) i to vrijednosni papiri koje je emitovala FBiH ukupne vrijednosti 956 miliona KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 261,6 miliona KM.

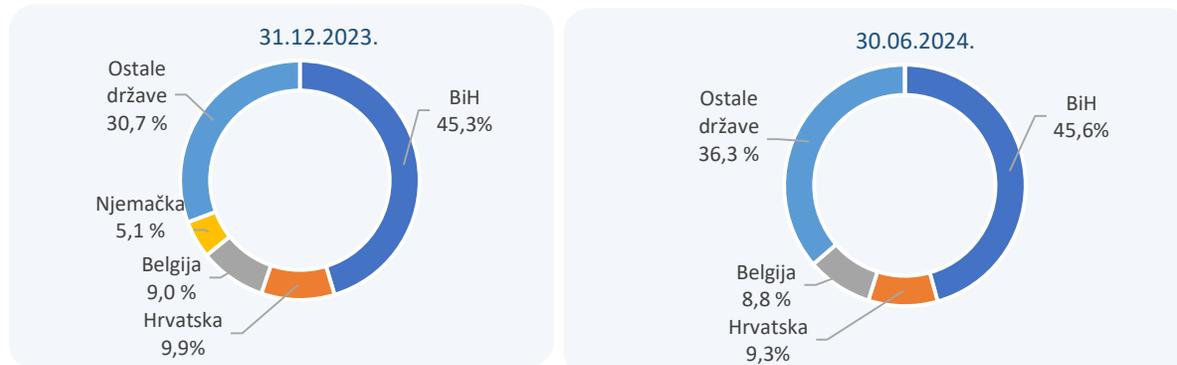
- 000 KM -

Tabela 12: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	815.229	73,6	956.027	78,5	117
1.1.	Trezorski zapisi	93.574	8,5	145.123	11,9	155
1.2.	Obveznice	721.655	65,1	810.904	66,6	112
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	292.981	26,4	261.550	21,5	89
2.1.	Trezorski zapisi	35.794	3,2	14.764	1,2	41
2.2.	Obveznice	257.187	23,2	246.785	20,3	96
	Ukupno	1.108.210	100	1.217.577	100	110

Ako se ukupna izloženost u vidu vrijednosnih papira posmatra prema izloženosti po zemljama (grafikon 8), najveće učešće od 45,6% je prema emitentima iz BiH, zatim slijedi Hrvatska sa učešćem od 9,3%, Belgija sa učešćem od 8,8% i ostale države sa pojedinačnim učešćem ispod 5%.

Grafikon 8: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta

2.2.2. Obaveze

Depoziti, kao najznačajniji izvor finansiranja banaka, učestvuju sa 81,5% u ukupnim izvorima bankarskog sektora FBiH i u odnosu na kraj 2023. godine smanjeno je učešće istih za 1,1 procentni poen. Depoziti iznose 24,7 milijardi KM i povećani su u odnosu na kraj 2023. godine za 831,4 miliona KM ili 3,5%.

Uzeti krediti banaka imaju učešće od 2,6% od ukupnih izvora i u odnosu na kraj 2023. godine povećano je učešće istih za jedan procentni poen. Isti iznose 796,9 miliona KM i povećani su za 335,6 miliona KM ili 72,8% u odnosu na kraj 2023. godine. Ako se uzetim kreditima dodaju i subordinisani dugovi u iznosu od 308,2 miliona KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 3,6%.

U grafikonu 9 i grafikonu 10 daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po periodima:

Grafikon 9: Ukupni depoziti

Grafikon 10: Omjer kredita i depozita

U tabeli 13 dat je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

Tabela 13: Sektorska struktura depozita

R. br.	Sektori	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Vladine institucije	3.111.672	13,0	3.122.364	12,6	100
2.	Javna preduzeća	1.757.365	7,3	1.804.098	7,3	103
3.	Privatna preduzeća i društva	5.656.226	23,7	5.921.310	23,9	105
4.	Bankarske institucije	179.679	0,8	201.328	0,8	112
5.	Nebankarske finansijske institucije	712.629	3,0	721.187	2,9	101
6.	Neprofitne organizacije	572.311	2,4	592.662	2,5	104
7.	Stanovništvo	11.909.788	49,8	12.368.151	50,0	104
	Ukupno	23.899.670	100	24.731.100	100	103

Najveće učešće u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa iznosom od 12,4 milijarde KM ili 50% i njihovo učešće je povećano za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2023. godine.

Na posmatrani datum u odnosu na kraj 2023. godine ostvaren je rast depozita u svim sektorima. Najveći rast depozita ostvaren je kod stanovništva za 458,4 miliona KM ili 3,8% i depozita privatnih preduzeća i društava za 265,1 milion KM ili 4,7%.

Finansiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u šest banaka u FBiH, tako da se 39,7% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita promijenjena je u odnosu na kraj 2023. godine u pogledu povećanja učešća depozita u domaćoj valuti sa 71% na 71,4% i smanjenja učešća depozita u stranoj valuti sa 29% na 28,6%. Depoziti u domaćoj valuti iznose 17,6 milijardi KM i povećani su za iznos od 689,5 miliona KM ili 4,1% u odnosu na kraj 2023. godine, dok depoziti u stranim valutama iznose 7,1 milijardu KM i povećani su za iznos od 142 miliona KM ili 2%.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, u odnosu na kraj 2023. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 24,1 milijardu KM i imaju učešće od 97,6% (smanjenje za 0,1 procentni poen), a depoziti nerezidenata iznose 0,6 milijardi KM, što je 2,4% ukupnih depozita (povećanje za 0,1 procentni poen).

U tabeli 14 daje se struktura depozita stanovništva:

- 000 KM -

R. br.	Struktura	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Tekući računi	5.074.714	42,6	5.416.786	43,8	107
2.	Štedni depoziti po viđenju	3.108.768	26,1	3.112.442	25,2	100
3.	Oročeni do jedne godine	285.324	2,4	289.890	2,3	102
4.	Oročeni preko jedne godine	2.685.254	22,5	2.809.550	22,7	105
5.	Namjenski depoziti	435.990	3,7	395.686	3,2	91
6.	Obrtnici	319.738	2,7	343.797	2,8	108
	Ukupno	11.909.788	100	12.368.151	100	104

Trend rasta štednih depozita po periodima je kontinuiran, izuzev 2022. godine. Promjene u trendu rasta depozita u 2022. godini bile su vezane za eksterne događaje i dominantno za jednu banku koja je uspješno restrukturirana u drugom kvartalu 2022. godine. U 2023. godini i u drugom kvartalu 2024. godine nastavljen je trend rasta štednih depozita. Sa 30.06.2024. godine štedni depoziti iznose 11,6 milijardi KM i u odnosu na kraj 2023. godine povećani su za 474,6 miliona KM ili 4,3%.

Trend štednje stanovništva prikazan je u tabeli 15 i grafikonu 11.

- 000 KM -

R. br.	Banke	Iznos		Indeks (4/3)
		31.12.2023.	30.06.2024.	
1	2	3	4	5
1.	Državne	129.007	138.043	107
2.	Privatne	11.025.053	11.490.625	104
	Ukupno	11.154.060	11.628.668	104

Grafikon 11: Ukupna štednja stanovništva

Od ukupnog iznosa štednje, 62,8% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 37,2% u stranoj valuti. U odnosu na kraj 2023. godine povećani su kratkoročni štedni depoziti stanovništva za 350,3 miliona KM ili 4,1% (smanjenje učešća za 0,1 procentni poen), kao i dugoročni štedni depoziti stanovništva za 124,3 miliona KM ili 4,6% (povećanje učešća za 0,1 procentni poen).

Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u tabeli 16:

- 000 KM -

Tabela 16: Ročna struktura štednih depozita stanovništva						
R. br.	Štedni depoziti	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Kratkoročni štedni depoziti	8.468.806	75,9	8.819.118	75,8	104
2.	Dugoročni štedni depoziti	2.685.254	24,1	2.809.550	24,2	105
	Ukupno	11.154.060	100	11.628.668	100	104

U tabeli 17 daje se pregled kredita stanovništvu, štednje i depozita stanovništva po periodima:

- 000 KM -

Tabela 17: Krediti, štednja i depoziti stanovništva				
R. br.	Opis	31.12.2023.	30.06.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Kreditni stanovništva	8.713.280	9.174.857	105
2.	Štednja stanovništva	11.154.060	11.628.668	104
2.1.	Oročena štednja	2.970.578	3.099.440	104
2.2.	Štednja po viđenju	8.183.482	8.529.228	104
3.	Kreditni/Štednja	78%	79%	
4.	Depoziti stanovništva	11.909.788	12.368.151	104
5.	Kreditni/Depoziti stanovništva	73%	74%	

Kreditni odobreni stanovništvu iznose 9,2 milijarde KM i povećani su za 5,3% u odnosu na kraj 2023. godine. Depoziti stanovništva bilježe povećanje od 3,8% i iznose 12,4 milijarde KM. Pokazatelji odnos kredita i štednje i odnos kredita i depozita stanovništva, povećani su za jedan procentni poen u odnosu na kraj 2023. godine.

2.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

Ukupan kapital banaka, na dan 30.06.2024. godine iznosio je 3,8 milijardi KM i ostvareno je povećanje istog za 236,7 miliona KM ili za 6,6% u odnosu na kraj 2023. godine (vidjeti pod 2.1.2. - Struktura vlasništva i tržišno učešće).

U tabeli 18 daje se izvještaj o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	30.06.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Regulatorni kapital	3.152.001	3.474.199	110
1.1.	Osnovni kapital	2.993.245	3.280.882	110
1.1.1.	Redovni osnovni kapital	2.993.245	3.280.882	110
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.582.046	1.584.046	100
1.1.1.2.	Premija na dionice	118.164	118.164	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog osnovnog kapitala	0	0	-
1.1.1.4.	(-) Stvarne ili potencijalne obaveze kupovine vlastitih instrumenata redovnog osnovnog kapitala	0	0	-
1.1.1.5.	Zadržana dobit prethodnih godina	538.322	649.704	121
1.1.1.6.	Priznata dobit ili gubitak	-83.400	-65.610	79
1.1.1.7.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	-64.921	-54.899	85
1.1.1.8.	Ostale rezerve	1.025.332	1.156.095	113
1.1.1.9.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-75.667	-58.662	78
1.1.1.10.	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjnih za povezane poreske obaveze	-10.475	-12.260	117
1.1.1.11.	(-) Odgođena poreska imovina koja se može odbiti i koja zavisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-22.115	-20.993	95
1.1.1.12.	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-14.041	-14.653	104
1.1.1.13.	(-) Kvalificirani udjeli izvan finansijskog sektora na koje se kao alternativa može primjenjivati ponder rizika od 1250%	0	-50	-
1.1.2.	Dodatni osnovni kapital	0	0	-
1.2.	Dopunski kapital	158.756	193.317	122
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinisani dugovi	158.756	193.317	122
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	0	0	-
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	0	0	-
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	0	0	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala - ostalo	0	0	-

Regulatorni kapital banaka u FBiH iznosi 3,5 milijardi KM i u odnosu na kraj 2023. godine veći je za 322,2 miliona KM ili 10,2%. Sve banke, osim dvije, ostvarile su povećanje regulatornog kapitala. Osnovni kapital i redovni osnovni kapital banaka iznose 3,3 milijarde KM, sa ostvarenim povećanjem od 287,6 miliona KM ili 9,6%, dok dopunski kapital iznosi 193,3 miliona KM i u odnosu na kraj 2023. godine bilježi povećanje za 34,6 miliona KM ili 21,8%, na što je uticalo povećanje kod tri banke. U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH osnovni kapital učestvuje sa 94,4% (12/2023. godine 95%), dok dopunski kapital učestvuje sa 5,6% (12/2023. godine 5%).

Detaljnija analiza pokazuje da su najveći utjecaj na promjenu osnovnog kapitala imale sljedeće stavke:

- povećanje po osnovu uključene dobiti u iznosu od 260 miliona KM,
- povećanje po osnovu dokapitalizacije u iznosu od dva miliona KM,
- povećanje akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti po osnovu fer vrednovanja imovine u iznosu od deset miliona KM,
- povećanje po osnovu smanjenja odbitne stavke - nematerijalna imovina u iznosu od 17 miliona KM,
- smanjenje po osnovu povećanja odbitne stavke - odgođena porezna imovina u iznosu od 0,8 miliona KM i
- smanjenje po osnovu povećanja odbitne stavke - ulaganje u instrumente redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje od 0,6 miliona KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja. Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH na dan 30.06.2024. godine (tabela 19) iznosi 18,4 milijarde KM.

- 000 KM -

Tabela 19: Struktura izloženosti riziku

R. br.	Izloženost riziku	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik	15.069.379	92,1	16.967.799	92,4	113
2.	Izloženosti riziku namirenja/slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	-
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	88.934	0,5	49.008	0,3	55
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.200.210	7,4	1.351.658	7,3	113
	Ukupan iznos izloženosti riziku	16.358.523	100	18.368.465	100	112

Ukupan iznos izloženosti riziku na nivou bankarskog sektora FBiH povećan je za dvije milijarde KM ili 12,3% u odnosu na kraj prethodne godine. U posmatranom periodu iznos izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik povećan je za 1,9 milijardi KM ili 12,6%, izloženost riziku za operativni rizik za 151,4 miliona KM ili 12,6%, dok je iznos izloženosti za tržišni rizik smanjen za 39,9 miliona KM ili 44,9%. Povećanje izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik posljedica je značajnim dijelom, osim rasta bilansnih pozicija, i početka primjene [Odluke o utvrđivanju dodatnih kapitalnih zahtjeva i mjera za ograničavanje sistemskih rizika¹⁰](#), prema kojoj su banke sa 30.06.2024. godine, bile u obavezi primijeniti veće pondere rizika pri izračunu kapitalnih zahtjeva na nenamjenske i zamjenske kredite fizičkih lica čiji je preostali rok do dospeljeća duži od 5 godina i na izloženosti ili dio izloženosti potpuno osigurane stambenom nekretninom u kojoj vlasnik stanuje ili će stanovati, odnosno koju iznajmljuje ili će iznajmljivati, ukoliko je preostali rok dospeljeća duži od 20 godina.

POVEZNICA 10

Na kraju prvog polugodišta 2024. godine, šest banaka u sektoru nisu iskazale izloženost za valutni rizik, jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi iznos od 2% regulatornog kapitala, koliko ih je bilo i na kraju 2023. godine. Značajnije smanjenje izloženosti za tržišni rizik na nivou bankarskog sektora FBiH, najvećim dijelom posljedica je značajnog smanjenja neto otvorene pozicije za EUR kod jedne banke.

Također, izloženost riziku za operativni rizik se značajnije povećala na nivou bankarskog sektora FBiH u odnosu na kraj prethodne godine. Povećanje je zabilježeno kod svih banaka, zbog povećanja trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja usljed većeg relevantnog pokazatelja u prethodnoj godini, pri čemu je povećanje izloženosti za operativni rizik kod tri banke veće od 20%.

Na posmatrani datum, banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (učešće 92,4%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine, učešće kreditnog rizika u ukupnoj izloženosti povećano je za 0,3 procentna poena, učešće izloženosti za tržišni rizik smanjeno je za 0,2 procentna poena, dok je učešće izloženosti za operativni rizik smanjeno za 0,1 procentni poen. U okviru izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik najveće učešće ima izloženost prema stanovništvu (6,4 milijarde KM ili 37,9%), zatim izloženost prema privrednim društvima (4,5 milijardi KM ili 26,2%), te izloženost osigurana nekretninama (četiri milijarde KM ili 23,6%).

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na nivou sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH, daju se u tabeli 20:

- 000 KM -

R. br	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma	
		31.12.2023.	30.06.2024.
1	2	3	4
1.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	18,3%	17,9%
2.	Višak (+)/ manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	1.889.044	2.041.011
3.	Stopa osnovnog kapitala	18,3%	17,9%
4.	Višak (+) / manjak (-) osnovnog kapitala	1.520.978	1.627.721
5.	Stopa regulatornog kapitala	19,3%	18,9%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	1.188.982	1.269.982

Stopa regulatornog kapitala iznosi 18,9% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala). U odnosu na kraj 2023. godine stopa regulatornog kapitala smanjena je za 0,4 procentna poena, koliko su smanjene i stope redovnog osnovnog i osnovnog kapitala.

U tabeli 21 daje se pregled stope finansijske poluge bankarskog sektora FBiH (odnos osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke) kroz periode:

- 000 KM -

R. br.	Vrijednosti izloženosti	31.12.2023.	30.06.2024.
1	2	3	4
1.	Izloženosti stope finansijske poluge	30.349.217	31.824.299
2.	Osnovni kapital	2.993.245	3.280.882
	Stopa finansijske poluge	9,9%	10,3%

Na kraju prvog polugodišta 2024. godine stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora iznosi 10,3%, veća je za 0,4 procentna poena u odnosu na kraj 2023. godine i značajno je veća u odnosu na regulatorno propisani minimum.

2.2.4. Kreditni rizik

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka¹¹ definisana su pravila za upravljanje kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, vrste prihvatljivih kolaterala i drugo. Sve izloženosti raspoređuju se u tri nivoa kreditnog rizika: nivo kreditnog rizika 1 - nizak nivo kreditnog rizika, nivo kreditnog rizika 2 - povećan nivo kreditnog rizika i nivo kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obaveza.

U tabeli 22 daje se pregled izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama finansijske imovine, vanbilansnih izloženosti i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 22: Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL

R. br.	Opis	31.12.2023.			30.06.2024.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	6.153.862	11.337	0,2	6.462.871	9.789	0,2
2.	Finans. imovina po amortiz. trošku	21.876.796	962.703	4,4	22.962.178	958.761	4,2
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti	1.265.844	1.134	0,1	1.229.452	0	0,0
4.	Ostala finansijska imovina	45.575	3.984	8,7	47.259	4.399	9,3
	I Ukupno bilansna izloženost	29.342.077	979.158	3,3	30.701.760	972.949	3,2
5.	Izdane garancije	1.813.247	38.251	2,1	1.858.753	35.121	1,9
6.	Nepokriveni akreditivi	54.851	662	1,2	55.498	948	1,7
7.	Neopozivo odobreni a neiskoriš. krediti	2.200.814	19.548	0,9	2.181.522	19.901	0,9
8.	Ostale potencijalne obaveze banke	685.099	7.997	1,2	674.862	4.091	0,6
	II Ukupno vanbilansne stavke	4.754.011	66.458	1,4	4.770.635	60.061	1,3
	Ukupna izloženost (I+II)	34.096.088	1.045.616	3,1	35.472.395	1.033.010	2,9

Ukupna izloženost banaka na izvještajni datum iznosi 35,5 milijardi KM, od čega se 30,7 milijardi KM odnosi na bilansne izloženosti, a 4,8 milijardi KM na vanbilansne stavke. U prvom polugodištu 2024. godine zabilježeno je povećanje bilansne izloženosti u odnosu na kraj 2023. godine za iznos od 1,4 milijarde KM ili 4,6%, a nastalo je kao neto efekat povećanja finansijske imovine koja se vrednuje po amortizovanom trošku za 1,1 milijardu KM (5%), gotovine i gotovinskih ekvivalenata za 309 miliona KM (5%) i ostale finansijske imovine za 1,7 miliona KM (3,7%), a smanjenja finansijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti za 36,4 miliona KM ili 2,9%.

POVEZNICA 11

U istom periodu zabilježeno je povećanje vanbilansnih stavki za 16,6 miliona KM ili 0,3%, kao neto efekat povećanja na pozicijama izdatih garancija (45,5 miliona KM ili 2,5%) i nepokrivenih akreditiva (0,6 miliona KM ili 1,2%), a smanjenja na pozicijama neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita (19,3 miliona KM ili 0,9%) i ostalih potencijalnih obaveza banke (10,2 miliona KM ili 1,5%).

U tabeli 23 daje se pregled bilansnih i vanbilansnih izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 23: Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika							
R. br.	Opis	31.12.2023.			30.06.2024.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Nivo kreditnog rizika 1	27.024.199	205.884	0,8	28.495.784	215.159	0,8
2.	Nivo kreditnog rizika 2	1.606.919	175.898	10,9	1.523.680	175.625	11,5
3.	Nivo kreditnog rizika 3	710.959	597.376	84,0	682.296	582.165	85,3
I Ukupno bilansna izloženost		29.342.077	979.158	3,3	30.701.760	972.949	3,2
4.	Nivo kreditnog rizika 1	4.436.310	28.350	0,6	4.430.147	26.511	0,6
5.	Nivo kreditnog rizika 2	314.227	35.750	11,4	337.080	31.936	9,5
6.	Nivo kreditnog rizika 3	3.474	2.358	67,9	3.408	1.614	47,4
II Ukupno vanbilansne stavke		4.754.011	66.458	1,4	4.770.635	60.061	1,3
Ukupna izloženost (I+II)		34.096.088	1.045.616	3,1	35.472.395	1.033.010	2,9

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 1 iznosi 28,5 milijardi KM i čini 92,8% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2023. godine povećana za 1,5 milijardi KM ili za 5,4%, najvećim dijelom kao neto efekat povećanja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 1,2 milijarde KM, gotovine za 334,4 miliona KM, vrijednosnih papira za 222,8 miliona KM, sredstava obavezne rezerve kod CBBiH za 68,5 miliona KM, a smanjenja depozita kod banaka za 268,1 milion KM i ostale imovine za 40,8 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 1,5 milijardi KM i čini 5% ukupne bilansne izloženosti. U odnosu na kraj 2023. godine ista je manja za 83,2 miliona KM ili 5,2%. Smanjenje ukupne bilansne izloženosti u ovom nivou kreditnog rizika ostvareno je kao neto efekat smanjenja kreditnog portfolija u nivou kreditnog rizika 2 za 58,6 miliona KM, novčanih sredstava i depozita kod depozitnih institucija za 25,4 miliona KM i ostale imovine za 0,7 miliona KM, a povećanja potraživanja po finansijskim najmovima za 1,5 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 3 iznosi 682,3 miliona KM i čini 2,2% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2023. godine smanjena za 28,7 miliona KM ili 4%, i to zbog smanjenja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 23,1 milion KM, ostale imovine za 5,4 miliona KM i potraživanja po finansijskim najmovima za 0,2 miliona KM.

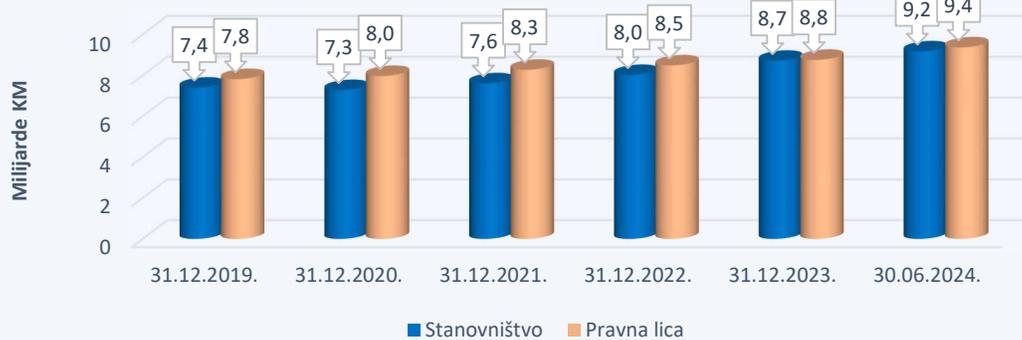
U prvom polugodištu 2024. godine, a u odnosu na kraj 2023. godine, ECL za nivo kreditnog rizika 1 za bilansnu izloženost povećan je za 9,3 miliona KM, dok je za nivo kreditnog rizika 2 smanjen za 0,3 miliona KM, a za nivo kreditnog rizika 3 za 15,2 miliona KM. U posmatranom periodu, stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 ostala je na istom nivou (0,8%), u nivou kreditnog rizika 2 povećana je za 0,6 procentnih poena (sa 10,9% na 11,5%), a u nivou

kreditnog rizika 3 povećana je za 1,3 procentna poena (sa 84% na 85,3%). Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti iznosi 3,2%, dok je na kraju 2023. godine iznosila 3,3%.

Vanbilansna izloženost raspoređena u nivo kreditnog rizika 1 na posmatrani datum iznosi 4,4 milijarde KM i čini 92,9% ukupne vanbilansne izloženosti. Izloženost u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 337,1 milion KM ili 7% ukupne vanbilansne izloženosti, dok je u nivou kreditnog rizika 3 raspoređeno 3,4 miliona KM ili 0,1% ukupne vanbilansne izloženosti. Ukupna pokrivenost vanbilansnih izloženosti ECL-om iznosi 1,3%, dok je na kraju prethodne godine iznosila 1,4%. U odnosu na kraj prethodne godine stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 1 ostala na istom nivou (0,6%), za nivo kreditnog rizika 2 smanjena je za 1,9 procentnih poena (sa 11,4% na 9,5%), a za nivo kreditnog rizika 3 smanjena je za 20,5 procentnih poena (sa 67,9% na 47,4%).

Na izvještajni datum krediti iznose 18,5 milijardi KM i isti su veći za 1,1 milijardu KM ili za 6,1% u odnosu na kraj 2023. godine. Krediti stanovništvu iznose 9,2 milijarde KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 49,5% i u odnosu na kraj 2023. godine povećani su za 461,6 miliona KM ili za 5,3%. Krediti pravnim licima iznose 9,3 milijarde KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 50,5% i u odnosu na kraj 2023. godine ostvarili su povećanje od 608,5 miliona KM ili 6,9% (grafikon 12). Ukoliko se isključi povećanje kratkoročnih izloženosti niskog rizika kod jedne banke, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija pravnih lica od 6,7%.

Grafikon 12: Krediti

Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u tabeli 24:

- 000 KM -

Tabela 24: Sektorska struktura kredita

R. br.	Sektori	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Vladine institucije	318.550	1,8	325.225	1,8	102
2.	Javna preduzeća	419.948	2,4	375.919	2,0	90
3.	Privatna preduzeća i društva	7.537.881	43,1	8.128.035	43,8	108
4.	Bankarske institucije	351.192	2,0	376.046	2,0	107
5.	Nebankarske finansijske institucije	116.365	0,7	145.993	0,8	125
6.	Neprofitne organizacije	18.830	0,1	20.014	0,1	106
7.	Stanovništvo	8.713.280	49,9	9.174.857	49,5	105
	Ukupno	17.476.046	100	18.546.089	100	106

U tabeli 25 daje se ročna struktura kredita po sektorima:

- 000 KM -

R. br.	Sektori	31.12.2023.			30.06.2024.			Indeks		
		Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	(6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladine institucije	2.476	316.072	2	7.833	317.224	168	316	100	8.400
2.	Javna preduzeća	96.430	321.742	1.776	90.418	284.048	1.453	94	88	82
3.	Privatna preduzeća i druš.	2.863.522	4.366.660	307.699	3.199.832	4.620.765	307.438	112	106	100
4.	Bankarske institucije	350.249	0	943	356.463	19.583	0	102	-	0
5.	Nebankarske fin. institucije	17.639	98.726	0	21.878	124.115	0	124	126	-
6.	Neprofitne organizacije	7.449	11.160	221	8.988	10.792	234	121	97	106
7.	Stanovništvo	427.814	8.099.056	186.410	385.883	8.599.366	189.608	90	106	102
	Ukupno	3.765.579	13.213.416	497.051	4.071.295	13.975.893	498.901	108	106	100

U odnosu na kraj 2023. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH povećani su za 305,7 miliona KM ili 8,1%, dok su dugoročni krediti povećani za 762,5 miliona KM ili 5,8%. Dospjela potraživanja po kreditima iznose 498,9 miliona KM ili 2,7% ukupnog kreditnog portfolija i veća su za 1,8 miliona KM ili 0,4% u odnosu na kraj 2023. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveće učešće od 71% ili 13,1 milijardu KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni sa valutnom klauzulom sa učešćem od 26,9% ili pet milijardi KM (EUR: pet milijardi KM ili 99,99%, CHF: 0,2 miliona KM ili 0,01%), a najmanje učešće od 2,1% ili 0,4 milijarde KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 99,9%).

U tabeli 26 daje se pregled kredita pravnim licima i stanovništvu prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.			30.06.2024.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8
I Krediti pravna lica							
1.	Nivo kreditnog rizika 1	7.458.566	93.177	1,2	8.131.053	97.725	1,2
2.	Nivo kreditnog rizika 2	954.625	107.019	11,2	907.267	104.812	11,6
3.	Nivo kreditnog rizika 3	349.575	290.869	83,2	332.912	283.766	85,2
	Ukupno I	8.762.766	491.065	5,6	9.371.232	486.303	5,2
II Krediti stanovništvo							
4.	Nivo kreditnog rizika 1	7.802.520	79.519	1,0	8.281.828	87.448	1,1
5.	Nivo kreditnog rizika 2	582.534	63.195	10,8	571.278	66.286	11,6
6.	Nivo kreditnog rizika 3	328.226	275.987	84,1	321.751	267.976	83,3
	Ukupno II	8.713.280	418.701	4,8	9.174.857	421.710	4,6
Ukupno krediti							
7.	Nivo kreditnog rizika 1	15.261.086	172.696	1,1	16.412.881	185.173	1,1
8.	Nivo kreditnog rizika 2	1.537.159	170.214	11,1	1.478.545	171.098	11,6
9.	Nivo kreditnog rizika 3	677.801	566.856	83,6	654.663	551.742	84,3
	Ukupno krediti (I+II)	17.476.046	909.766	5,2	18.546.089	908.013	4,9

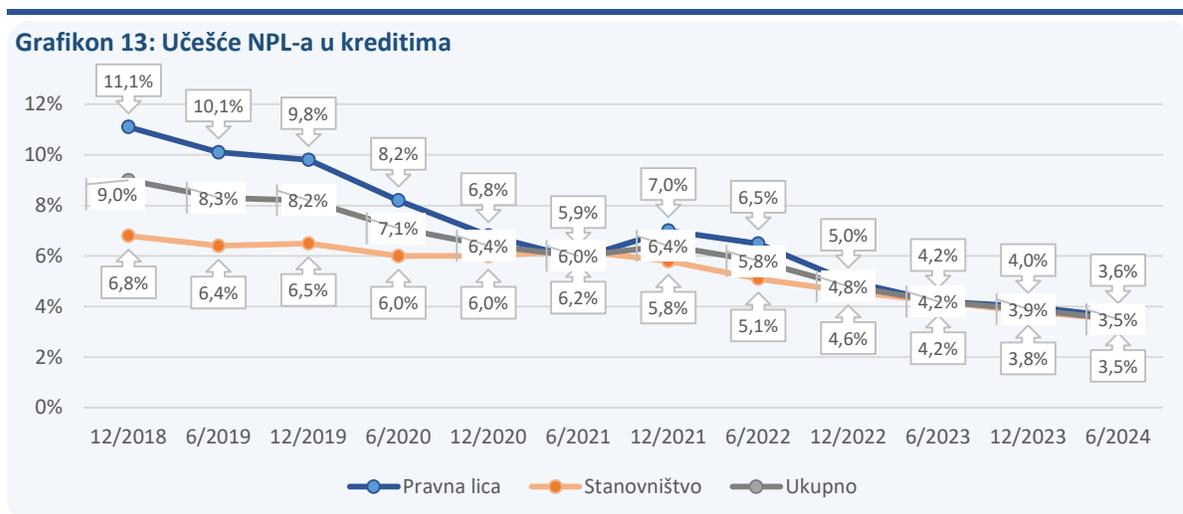
Kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 1 iznosi 16,4 milijarde KM i čini 88,5% ukupnog kreditnog portfolija. Isti je u odnosu na kraj 2023. godine povećan za 1,2 milijarde KM ili za 7,5%. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 1 iznosi 1,1% (pravna lica 1,2%, stanovništvo 1,1%), i na istom je nivou kao na kraju 2023. godine.

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 1,5 milijardi KM i čini 8% ukupnog kreditnog portfolija. U odnosu na kraj 2023. godine isti je manji za 58,6 miliona KM ili 3,8%. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 2 iznosi 11,6% (i za pravna lica i za stanovništvo) i u odnosu na kraj prethodne godine veća je za 0,5 procentnih poena.

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) iznosi 0,7 milijardi KM i čini 3,5% ukupnog kreditnog portfolija, dok je na kraju prethodne godine stopa NPL-a iznosila 3,9%. Smanjenje istog za 23,1 milion KM ili 3,4% u odnosu na kraj 2023. godine nastalo je kao neto efekat: novih NPL-ova u iznosu od 89,5 miliona KM, oporavka u iznosu od 15,4 miliona KM, naplate u iznosu od 58,1 milion KM, računovodstvenog i trajnog otpisa u iznosu od 38 miliona KM, te ostalih stavki u iznosu od 1,1 milion KM. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 3 iznosi 84,3% (pravna lica 85,2%, a stanovništvo 83,3%) i veća je za 0,7 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

Od ukupnih kredita pravnim licima, na NPL se odnosi 332,9 miliona KM ili 3,6%, što je za 0,4 procentna poena manje nego na kraju 2023. godine. Za sektor stanovništva NPL iznosi 321,8 miliona KM ili 3,5% kreditnog portfolija stanovništva, što je smanjenje za 0,3 procentna poena u odnosu na kraj 2023. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 3) daje se u grafikonu 13:

Sektorska analiza kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH data je u Prilogu 4. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih lica (prema NACE⁸ šifarniku djelatnosti) i stanovništva (po namjeni).

Kod kredita pravnim licima najveće učešće imaju krediti odobreni sljedećim sektorima: trgovina (3,2 milijarde KM ili 34,6% kredita pravnih lica, odnosno 17,5% ukupnog kreditnog portfolija),

⁸ Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u EU - NACE (engl. Statistical Classification of Economic Activities in the European Community)

prerađivačka industrija (2,3 milijarde KM ili 24,3% kredita pravnih lica, odnosno 12,3% ukupnih kredita), građevinarstvo (0,7 milijardi KM ili 8% kredita pravnih lica, odnosno 4% ukupnih kredita), te finansijska djelatnost (0,7 milijardi KM ili 7,2% kredita pravnih lica, odnosno 3,7% ukupnih kredita).

Učešće NPL-a kod kredita odobrenih sektoru trgovine iznosi 3,3% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 87,2%), sektoru prerađivačke industrije je 4,4% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 82,1%), sektoru građevinarstva 1,2% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 95,2%), dok kod sektora finansijske djelatnosti iznosi 0,05% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 66,5%). Kod kredita odobrenih ostalim privrednim djelatnostima, najveće učešće NPL-a prisutno je kod kredita odobrenih poljoprivredi (21,8%), djelatnosti opskrbe vodom, uklanjanja otpadnih voda, te sanacije okoliša (16,3%) i djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (12,7%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveće učešće imaju krediti za opću potrošnju (7,2 milijarde KM ili 77,9% kredita stanovništvu, odnosno 38,6% ukupnog kreditnog portfolija) i krediti odobreni za stambene potrebe (1,9 milijardi KM ili 21% kredita stanovništvu, odnosno 10,4% ukupnog kreditnog portfolija). Učešće NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 4,2% (stopa pokrivenosti ECL-om je 84,2%), dok je kod stambenih kredita 0,9% (stopa pokrivenosti ECL-om je 68,5%).

U tabeli 27 daje se struktura kredita stanovništvu za opću potrošnju prema vrsti proizvoda:

- 000 KM -

Tabela 27: Struktura kredita za opću potrošnju

R. br.	Vrsta proizvoda	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Hipotekarni krediti	720.896	10,5	786.758	11,0	109
2.	Lombardni krediti	15.071	0,2	13.203	0,2	88
3.	Kreditni za kupovinu motornih vozila	5.150	0,1	5.171	0,1	100
4.	Potrošački nenamjenski krediti	5.350.118	78,2	5.591.853	78,2	105
5.	Potrošački namjenski krediti	330.374	4,8	271.876	3,8	82
6.	Prekoračenja po tekućem računu	246.519	3,6	266.374	3,7	108
7.	Kartični proizvodi koji imaju karakteristike odgođenog plaćanja	147.982	2,2	215.370	3,0	146
8.	Ostali krediti	24.030	0,4	320	0,0	1
	Ukupno	6.840.140	100	7.150.925	100	105

U uslovima globalne ekonomske nestabilnosti i rasta inflacije, praćene rastom kamatnih stopa na međunarodnom tržištu, FBA je donijela Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa¹² sa ciljem pravovremenog upravljanja kreditnim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga, stabilnosti bankarskog sistema u smislu utjecaja efekata Odluke na kvalitet kreditnog portfolija banaka, te postizanja makroekonomske ravnoteže.

POVEZNICA 12

Odluka predviđa povećanje minimalnih stopa koje su banke u obavezi primjenjivati za ECL u slučaju značajnijeg rasta kamatnih stopa. Odredbe odluke naročito utječu na zaštitu korisnika finansijskih usluga, a što podrazumijeva da banka neće povećati kamatnu stopu iznad nivoa koji se smatra značajnim, ukoliko procijeni da će navedeno povećanje kamatne stope imati utjecaja na kreditnu sposobnost korisnika finansijske usluge i da će isto dovesti korisnika finansijske usluge u status neizmirenja obaveza, te može ponuditi mogućnost modifikacije kreditne izloženosti. Također, Odluka ima za cilj dodatno stimulirati banke da iznađu način zadržavanja kamatnih stopa na razumnim nivoima, i ograničiti postupke banaka koji bi mogli imati nepovoljne utjecaje na građane i privredu, te u konačnici na rast sistemskih rizika.

Kada se posmatra ukupan kreditni portfolio na nivou bankarskog sektora FBiH sa stanovišta načina ugovorene kamatne stope, primjetan je trend povećanja kredita ugovorenih sa fiksnom kamatnom stopom, koji iznose 15,4 milijarde KM ili 83,4% ukupnog portfolija (31.12.2023. godine: 13,9 milijardi KM ili 79,4%), dok je 3,1 milijarda KM ili 16,6% ukupnog portfolija ugovoreno sa promjenjivom kamatnom stopom (31.12.2023. godine: 3,6 milijardi KM ili 20,6% ukupnog portfolija).

Od ukupnog iznosa kredita pravnim licima, 1,1 milijarda KM ili 11,4% je ugovoreno sa promjenjivom kamatnom stopom, dok je 8,2 milijarde KM ili 88,6% ugovoreno sa fiksnom kamatnom stopom. Kada je riječ o kreditima stanovništvu, sa promjenjivom kamatnom stopom ugovoreno je dvije milijarde KM ili 21,9%, dok je 7,2 milijarde KM ili 78,1% ugovoreno sa fiksnom kamatnom stopom.

Prema izvještajnim podacima banaka, značajan rast kamatne stope sa 30.06.2024. godine u odnosu na referentni datum utvrđen je u dijelovima portfolija kod devet banaka i nije bilo značajnijih izmjena u učešću istog u ukupnom kreditnom portfoliju u odnosu na prethodni period. Banke u FBiH su većinom ograničile NKS i nisu uzrokovale dodatni rast troškova za klijente.

Na posmatrani datum, ECL za kredite kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope, bez primjene Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa iznosili bi 12,7 miliona KM, dok su ECL sa primjenom navedene Odluke utvrđeni u iznosu od 20,4 miliona KM. Iz navedenih podataka, može se zaključiti da su banke formirale dodatne ECL u ukupnom iznosu od 7,7 miliona KM za kredite kod kojih je utvrđen značajan rast kamatnih stopa.

Efekti predmetne odluke su višestruki, odnosno poduzete aktivnosti FBA na ublažavanju rizika rasta kamatnih stopa rezultirale su:

- prilagođavanjem banaka i ograničenim usklađivanjem kamatne stope kredita sa promjenjivom kamatnom stopom;
- ograničenim iznosom kredita kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- povećanjem rezervi za ECL za pokriće gubitaka usljed rasta kreditnog rizika, odnosno pogoršanja kvaliteta kredita kod kojih je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- stabiliziranjem nivoa kredita u nivou kreditnog rizika 3 na nivou bankarskog sektora FBiH;
- niskim nivoom kredita u nivou kreditnog rizika 3 kod kredita za koje je utvrđen značajan rast kamatne stope;
- neometanim nastavkom kreditiranja privrede i stanovništva i
- zadržavanjem kamatnih stopa na novoodobrene kredite na nivou prije početka primjene predmetne Odluke.

Izostanak navedenih mjera FBA potencijalno bi imao, između ostalog, za posljedicu automatski i potpuni prijenos efekata promjene nivoa kamatnih stopa izvan BiH na tržište i portfolio kredita u BiH, značajan rast kamatnog prihoda, rast udjela nekvalitetne aktive sa dugoročnim ekonomskim posljedicama, kao i rast kreditnog rizika bez adekvatnih efekata na mjerenje i iskazivanje ECL-a. FBA kontinuirano prati i razmatra potrebu uvođenja dodatnih mjera i poduzima aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštiti deponenata, te unapređenju sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH.

U tabeli 28 dat je pregled najznačajnijih koeficijenata koji se koriste za ocjenu kreditnog rizika u bankama u FBiH:

- %-

R. br.	Opis	31.12.2023.	30.06.2024.
1	2	3	4
1.	Stopa nekvalitetnih izloženosti	2,1	1,9
2.	Stopa pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti sa ECL	83,9	85,1
3.	Stopa pokrivenosti ukupne izloženosti sa ECL	3,1	2,9
4.	Stopa NPL	3,9	3,5
5.	Stopa pokrivenosti NPL sa ECL	83,6	84,3
6.	Stopa pokrivenosti ukupnih kredita sa ECL	5,2	4,9
7.	Novi NPL*/Ukupni prihodujući krediti	0,1	0,1
8.	NPL/Ukupni kapital i ECL za NPL (Teksaški koeficijent)	16,4	15,0
9.	Neto NPL/Računovodstveni kapital	3,1	2,7
10.	Dospjeli krediti/Ukupni krediti	2,8	2,7

* Iznos rasta/pada NPL na izvještajni datum u odnosu na usporedni period

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sistema ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, postupanja sa nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije.

2.2.5. Profitabilnost

Na održivu profitabilnost banaka najznačajnije utječe kvalitet aktive. Također, profitabilnost banaka može biti pod utjecajem i ostalih rizika, strukture, diverzificiranosti i troškova izvora finansiranja, troškovne efikasnosti, eksternih faktora koji su specifični za bankarski, odnosno finansijski sektor u FBiH (razvijenost finansijskog sistema, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i eksternih makroekonomskih faktora (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, posmatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti nivoa i kvaliteta zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Nivo, održivost i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na nivou bankarskog sektora u FBiH za period 01.01. - 30.06.2024. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 336 miliona KM, što je za 67,9 miliona KM više u odnosu na isti

period 2023. godine (tabela 29). Sve banke sa sjedištem u FBiH iskazale su pozitivan finansijski rezultat.

- 000 KM -

R. br	Opis	01.01. - 30.06.2023.		01.01. - 30.06.2024.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6
1.	Dobit	268.131	13	336.019	13
2.	Gubitak	0	0	0	0
	Ukupno	268.131	13	336.019	13

U Prilogu 5. prikazan je sažeti bilans uspjeha banaka u FBiH - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01. - 30.06.2024. godine, sa usporednim podacima za isti izvještajni period 2023. godine.

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, u prvom polugodištu 2024. godine na nivou bankarskog sektora u FBiH ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 834,1 milion KM i u odnosu na isti period prethode godine veći su za 112,2 miliona KM ili za 15,5% (tabela 30).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 30.06.2023.		01.01. - 30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
	I Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.	Računi depozita kod drugih banaka	39.659	5,5	65.489	7,9	165
2.	Kredit i finansijski najmovi	357.510	49,5	389.479	46,7	109
3.	Ostali prihodi od kamata po imovini po amortiziranom trošku	17.051	2,3	29.469	3,5	173
4.	Prihodi po imovini po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	1.928	0,3	3.669	0,4	190
5.	Prihodi po imovini po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat	15.037	2,1	14.372	1,7	96
	Ukupno I	431.185	59,7	502.478	60,2	117
	II Nekamatni prihodi					
6.	Naknade i provizije	246.342	34,1	267.526	32,1	109
7.	Neto pozitivne/(negativne) kursne razlike	23.527	3,3	27.564	3,3	117
8.	Ostali dobiti i (gubici) od finansijske imovine	-6.945	-1,0	3.331	0,4	-48
9.	Neto dobiti/(gubici) od derivatnih fin. instrumenata	808	0,1	66	0,0	8
10.	Dobici i (gubici) od dugoročne nefinansijske imovine	1.620	0,2	7.541	0,9	465
11.	Ostali prihodi	25.381	3,6	25.582	3,1	101
	Ukupno II	290.733	40,3	331.610	39,8	114
	Ukupni prihodi (I+II)	721.918	100	834.088	100	116

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 60,2%, dok nekamatni prihodi učestvuju sa 39,8%. U odnosu na isti period prethodne godine, došlo je do povećanja učešća prihoda od kamata i sličnih prihoda za 0,5 procentnih poena, koliko iznosi smanjenje učešća nekamatnih prihoda. U posmatranom periodu, ostvareni ukupni kamatni i slični prihodi veći su za 71,3 miliona KM ili 16,5%. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi po kreditima i

finansijskim najmovima, koji su veći za 32 miliona KM ili 8,9%, ali je njihovo učešće u ukupnim prihodima smanjeno za 2,8 procentnih poena. U istom periodu smanjeno je učešće kredita u ukupnoj imovini banaka za 0,2 procentna poena (sa 61,3% na 61,1%), a prosječna ponderisana NKS na kredite povećana je za 0,06 procentnih poena (sa 3,13% na 3,19%).

U prvom polugodištu 2024. godine kamatni prihodi po računima depozita kod drugih banaka veći su za 25,8 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine zbog rasta međubankarskih kamatnih stopa na tržištu novca u EU, pri čemu se 62,7% povećanja odnosi na četiri banke.

Od ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na poziciji ostalih kamatnih prihoda po imovini koja se vrednuje po amortiziranom trošku za 12,4 miliona KM i poziciji kamatnih prihoda po imovini koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha za 1,7 miliona KM, dok su kamatni prihodi po imovini koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat smanjeni za 0,7 miliona KM.

Ukoliko se posmatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva - 48,8%, zatim na prihode od privatnih preduzeća - 25,8%, od bankarskih institucija - 15,7%, vladinih institucija - 6,5%, od javnih preduzeća - 1,8%, a od ostalih sektora 1,4%.

Ukupni nekamatni prihodi su u prvih šest mjeseci 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine zabilježili povećanje od 40,9 miliona KM ili 14,1%. U strukturi istih, najveća stavka su prihodi po naknadama i provizijama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 21,2 miliona KM ili 8,6%, pri čemu jedna banka nije ostvarila rast ovih prihoda, dok se na jednu banku odnosi 38,6% povećanja. U okviru ostvarenih prihoda po osnovu naknada i provizija, najveće učešće od 28,8% imaju prihodi ostvareni po kartičnom poslovanju, slijede prihodi od naknada po računima sa učešćem od 22%, a zatim naknade po poslovima UPP-a od 14,7%. Posmatrano po sektorskoj strukturi, najveći dio prihoda od naknada ostvaren je od stanovništva (42,6%), zatim privatnih preduzeća (41,9%) i bankarskih institucija (8%).

U prvih šest mjeseci 2024. godine na nivou bankarskog sektora FBiH ostvarene su neto pozitivne kursne razlike u iznosu od 27,6 miliona KM, što je za četiri miliona ili 17,2% više nego u istom periodu prošle godine. Sve banke, osim jedne, imale su neto pozitivne kursne razlike, dok su u istom periodu prethodne godine dvije banke imale neto negativne kursne razlike. Ostale dobitke (gubitke) od finansijske imovine iskazalo je devet banaka i isti su u posmatranom periodu povećani za 10,3 miliona KM, pri čemu se 57,3% povećanja odnosi na jednu banku. Neto dobitke/(gubitke) od derivatnih finansijskih instrumenata iskazuju dvije banke u sektoru, pri čemu je jedna banka iskazala dobitke, a druga gubitke. Dobici i (gubici) od dugoročne nefinansijske imovine su u posmatranom periodu veći za 5,9 miliona KM, kao posljedica značajnog povećanja kod dvije banke.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na nivou bankarskog sektora u FBiH u prvom polugodištu 2024. godine iznose 486 miliona KM i u odnosu na isti period 2023. godine veći su za 40,6 miliona KM ili 9,1% (tabela 31).

- 000 KM -

Tabela 31: Struktura ukupnih rashoda banaka

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 30.06.2023.		01.01. - 30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I Rashodi od kamata i slični rashodi						
1.	Depoziti	29.854	6,7	46.031	9,5	154
2.	Obaveze po uzetim kreditima	4.375	1,0	6.717	1,4	154
3.	Subordinisani dugovi	4.885	1,1	4.840	1,0	99
4.	Ostali rashodi od kamata	2.564	0,6	2.055	0,4	80
Ukupno I		41.678	9,4	59.643	12,3	143
II Nekamatni rashodi						
5.	Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	22.999	5,1	17.404	3,6	76
6.	Naknade i provizije	60.474	13,6	63.021	13,0	104
7.	Troškovi zaposlenih	140.563	31,6	156.888	32,3	112
8.	Troškovi amortizacije	33.362	7,5	36.769	7,5	110
9.	Ostali troškovi i rashodi	146.337	32,8	152.275	31,3	104
Ukupno II		403.735	90,6	426.357	87,7	106
Ukupni rashodi (I+II)		445.413	100	486.000	100	109

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi sa učešćem od 87,7%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 12,3%. U odnosu na isti period prethodne godine, povećano je učešće kamatnih rashoda za 2,9 procentnih poena, za koliko je smanjeno učešće nekamatnih rashoda. U posmatranom periodu kamatni i slični rashodi povećani su za 18 miliona KM ili 43,1%, pri čemu su kamatni rashodi po depozitima povećani za 16,2 miliona KM ili 54,2% zbog povećanja depozita u posmatranom periodu i zbog tendencije rasta kamatnih stopa na depozite. Prosječna ponderisana NKS za prvo polugodište 2023. godine iznosila je 0,77%, dok u prvom polugodištu 2024. godine iznosi 1,85%. Povećanje kamatnih rashoda po depozitima zabilježeno je kod svih banaka osim dvije.

Kamatni rashodi po uzetim kreditima u posmatranom periodu povećani su zbog rasta kamatnih stopa za 2,3 miliona KM ili za 53,5%, a u posmatranom periodu došlo je i do povećanja nivoa zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima za 335,6 miliona KM ili 72,8%. U okviru kamatnih rashoda stope smanjenja ostvarene su kod rashoda po subordinisanim dugovima (0,9% ili 45 hiljada KM) i ostalim rashodima od kamata (19,9% ili 0,5 miliona KM).

Na nivou bankarskog sektora u FBiH, u prvom polugodištu 2024. godine u odnosu na isti period 2023. godine, ukupni nekamatni rashodi povećani su za 22,6 miliona KM ili za 5,6%. U okviru istih, stopa smanjenja zabilježena je kod rashoda po osnovu umanjenja vrijednosti i rezervisanja od 24,3% ili 5,6 miliona KM. Dvije banke kroz neto efekat nisu imale rashoda umanjenja vrijednosti u prvom polugodištu 2024. godine. U okviru rashoda od naknada i provizija najveće učešće imaju rashodi po kartičnom poslovanju (67,9%), te uslugama platnog prometa (16,4%). Troškovi zaposlenih su u posmatranom periodu veći za 16,3 miliona KM ili 11,6%, pri čemu su kod svih banaka ovi troškovi veći nego u istom periodu prethodne godine. Troškovi amortizacije su u posmatranom periodu imali stopu rasta od 10,2%, s tim da su dvije banke imale smanjenje ovih troškova, a 48% povećanja odnosi se na jednu banku.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U tabeli 32 dat je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

- 000 KM ili % -

Tabela 32: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti

R. br.	Opis	30.06.2023.	30.06.2024.
1	2	3	4
1.	Dobit	268.131	336.019
2.	Prosječna neto aktiva	27.483.127	29.527.292
3.	Prosječni ukupni kapital	3.305.688	3.757.237
4.	Neto kamatni prihod	389.507	442.835
5.	Neto prihod od naknada i provizija	185.868	204.505
6.	Neto kamatni prihod nakon troškova ECL-a	367.859	413.566
7.	Neto operativni prihod	596.467	692.351
8.	Nekamatni prihod	271.723	293.108
9.	Operativni rashodi	320.262	345.932
10.	Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	1,0	1,1
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	8,1	8,9
12.	Neto kamatni prihod nakon troškova ECL/Prosječna aktiva (NIA)	1,3	1,4
13.	Neto kamatni prihod/Neto operativni prihod	65,3	64,0
14.	Omjer troškova i prihoda (CIR)*	53,7	50,0

* CIR eng. Cost-income Ratio

Svi pokazatelji profitabilnosti pokazuju trend poboljšanja u odnosu na isti period prethodne godine. Neto kamatni prihod povećan je za 53,3 miliona KM ili 13,7%, pri čemu je zabilježeno smanjenje njegovog učešća u neto operativnom prihodu, sa 65,3% na 64%.

2.2.6. Ponderisane NKS i EKS

Sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti uslova banaka za odobravanje kredita i primanje depozita, te zaštite klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacione dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH. Banke su obavezne mjesečno izvještavati FBA o prosječnim ponderisanim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, u skladu sa Odlukom o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite¹³ i Uputstvom za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope¹⁴

FBA na osnovu dostavljenih podataka, prema utvrđenoj metodologiji, izračunava prosječne ponderisane NKS i EKS za bankarski sektor i iste zavise, osim od visine kamatnih stopa pojedinačnih banaka, i od volumena i strukture novoodobrenih kredita, odnosno novougovorenenih depozita.

POVEZNICA 13

POVEZNICA 14

Za potrebe korisnika kredita, a prilikom analize trenda kamatnih stopa, relevantno je pratiti kretanje prosječne ponderisane EKS, obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani sa kreditom, tj. uslovima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih lica ako je osiguranje uslov za odobravanje kredita, te drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uslov su za korištenje kredita).

U Prilogu 6. daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.

Ukupna prosječna ponderisana EKS na novoodobrene kredite u prvom polugodištu 2024. godine u bankarskom sektoru FBiH iznosi 3,72% i u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 3,65%, povećana je za 0,07 procentnih poena. Kada se posmatra ročna struktura novoodobrenih kredita, prosječna ponderisana EKS na dugoročne kredite smanjena je za 0,03 procentna poena (sa 5,41% na 5,38%), dok je za kratkoročne kredite povećana za 0,06 procentnih poena (sa 2,31% na 2,37%). Posmatrano prema sektorskoj strukturi, prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite privredi povećana je za 0,17 procentnih poena (sa 2,53% na 2,70%), prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite stanovništvu povećana je za 0,25 procentnih poena (sa 6,48% na 6,73%), dok je prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite ostalim sektorima smanjena za 0,28 procentnih poena (sa 4,97% na 4,69%).

Ukupna prosječna ponderisana EKS na depozite prikupljene od početka 2024. godine u bankarskom sektoru FBiH iznosi 1,87% i u odnosu na isti period 2023. godine, kada je iznosila 0,78%, povećana je za 1,09 procentnih poena. Posmatrano prema ročnosti depozita, prosječna ponderisana EKS na kratkoročne depozite zabilježila je povećanje za 0,51 procentni poen (sa 0,95% na 1,46%), a na dugoročne depozite za 1,33 procentna poena (sa 0,73% na 2,06%). Kada se posmatra sektorska struktura prikupljenih depozita, prosječna ponderisana EKS na depozite privrede povećana je za 0,87 procentnih poena (sa 1,13% na 2,00%), prosječna ponderisana EKS na depozite stanovništva povećana je za 0,93 procentna poena (sa 0,60% na 1,53%), dok je prosječna ponderisana EKS na depozite ostalih sektora povećana za 1,15 procentnih poena (sa 1,17% na 2,32%).

2.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu, te jedan od ključnih preduslova za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

U tabeli 33 daje se pregled ispunjenja LCR-a, pokazatelja kratkoročne otpornosti banaka na rizik likvidnosti, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 33: LCR				
R. br.	Opis	31.12.2023.	30.06.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	6.643.532	6.670.862	100
2.	Neto likvidnosni odlivi	3.127.611	2.948.484	94
LCR		212%	226%	

LCR na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 226% i značajno je veći u odnosu na regulatorno propisani minimum, te sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a.

Struktura zaštitnog sloja likvidnosti, po tržišnoj vrijednosti nakon primjene korektivnih faktora, prikazana je u tabeli 34:

- 000 KM -

Tabela 34: Zaštitni sloj likvidnosti

R. br.	Opis	31.12.2023.	30.06.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Likvidna imovina nivoa 1	6.643.532	6.670.862	100
1.1.	Gotovina	1.164.676	1.112.219	95
1.2.	Rezerve centralne banke koje se mogu povući	3.103.152	2.897.949	93
1.3.	Imovina centralne vlade	1.201.900	1.302.856	108
1.4.	Imovina jedinica regionalne vlade i lokalne vlasti	1.109.925	1.218.436	110
1.5.	Imovina multilateralne razvojne banke i međunarodnih organizacija	63.879	139.402	218
2.	Likvidna imovina nivoa 2	0	0	-
2.1.	Likvidna imovina nivoa 2a	0	0	-
2.2.	Likvidna imovina nivoa 2b	0	0	-
	Ukupno (1+2)	6.643.532	6.670.862	100

Zaštitni sloj likvidnosti iznosi 6,7 milijardi KM i u odnosu na kraj prethodne godine bilježi neznatno povećanje od 27,3 miliona KM ili 0,4%. U strukturi zaštitnog sloja likvidnosti učestvuje samo likvidna imovina nivoa 1, a najveće učešće ima iznos iznad obavezne rezerve koju banke drže u CBBiH sa 43,4%, zatim imovina centralne vlade sa 19,5%, imovina jedinica regionalne vlade sa 18,3% i gotovina sa 16,7%.

Izračun neto likvidnosnih odliva može se vidjeti iz tabele 35:

- 000 KM -

Tabela 35: Neto likvidnosni odlivi

R. br.	Opis	31.12.2023.	30.06.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Ukupni odlivi	6.044.233	6.327.600	105
2.	Ukupni prilivi	3.002.306	3.559.222	119
3.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75% odliva	2.916.622	3.379.116	116
	Neto likvidnosni odlivi (1-3)	3.127.611	2.948.484	94

Pri izračunu neto likvidnosnih odliva, kod deset banaka, odlivi su umanjeni za iznos ukupnih priliva, a kod tri je ograničeno priznavanje likvidnosnih priliva na 75% ukupnih likvidnosnih odliva.

U strukturi odliva koji iznose 27,7 milijardi KM (prije primjene stope odliva), najveće učešće imaju odlivi po osnovu depozita stanovništva (11,1 milijarda KM ili 40,2% ukupnih odliva, od čega se na stabilne depozite odnosi 6,1 milijarda KM ili 54,8% odliva depozita stanovništva), zatim depoziti drugih klijenata (9,4 milijarde KM ili 34% ukupnih odliva), te drugi proizvodi i usluge (4,3 milijarde KM ili 15,7% ukupnih odliva).

U strukturi ukupnih priliva koji iznose 3,6 milijardi KM, najveće učešće imaju novčana potraživanja od finansijskih klijenata (2,5 milijardi KM ili 70,5% ukupnih priliva), na koje je primijenjena stopa priliva od 100%, zatim prilivi po osnovu finansijskih derivata (0,6 milijardi KM ili 17,5% ukupnih

priliva) na koje je, također, primijenjena stopa priliva od 100%, te potraživanja od klijenata koji nisu finansijski klijenti u iznosu od 0,3 milijarde KM ili 9,2% ukupnih priliva, a na koje je primijenjena stopa priliva od 50%.

Sa ciljem smanjenja rizika finansiranja tokom dužeg vremenskog perioda, Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke propisano je da su banke od 31.12.2022. godine dužne kontinuirano održavati minimalni NSFR. NSFR-om se banke podstiču da finansiraju svoje aktivnosti stabilnijim izvorima finansiranja na trajnoj osnovi.

NSFR se izračunava kao odnos između ASF i RSF, gdje ASF predstavlja dio kapitala i obaveza banke čija pouzdanost se očekuje tokom vremenskog perioda uključenog u NSFR (period do jedne godine), a RSF predstavlja rezultat množenja imovine i vanbilansnih izloženosti banke odgovarajućim faktorima kojima se odražavaju njihove likvidnosne karakteristike i preostali rokovi do dospijea tokom jednogodišnjeg perioda NSFR-a.

U tabeli 36 daje se pregled ispunjenja NSFR-a u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	30.06.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Raspoloživo stabilno finansiranje (ASF)	20.955.674	22.277.339	106
2.	Potrebno stabilno finansiranje (RSF)	13.347.275	14.017.657	105
	NSFR	157%	159%	

NSFR na nivou bankarskog sektora FBiH na kraju prvog polugodišta 2024. godine iznosi 159% i značajno je veći u odnosu na regulatorno propisani minimum, te sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu NSFR-a.

U tabeli 37 data je struktura ASF, a u tabeli 38 struktura RSF na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks	
		Iznos obaveza i kapitala	ASF	Iznos obaveza i kapitala	ASF	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
	ASF od:						
1.	Stavki i instrumenata kapitala	3.279.482	3.279.482	3.595.755	3.595.755	110	110
2.	Depozita stanovništva	12.450.315	11.563.869	12.889.466	11.976.514	104	104
3.	Ost. nefin. klijenata (osim centr. banaka)	10.993.114	5.731.953	11.369.485	5.923.968	103	103
4.	Operativnih depozita	49.998	15.676	59.939	21.987	120	140
5.	Finansijskih klijenata i centr. banaka	1.006.304	257.699	1.345.601	642.914	134	249
6.	Ostalih obaveza	685.877	106.995	633.418	116.201	92	109
	Ukupno ASF	28.465.090	20.955.674	29.893.664	22.277.339	105	106

- 000 KM -

Tabela 38: Struktura RSF

R. br.	Opis	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks	
		Iznos imovine	RSF	Iznos imovine	RSF	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
	RSF od:						
1.	Imovine centralne banke	6.698.281	0	6.510.024	0	97	-
2.	Likvidne imovine	2.219.933	32.922	2.483.283	42.085	112	128
3.	Vrijedn. papira koji nisu likvid. imovina	299.943	239.972	260.261	216.726	87	90
4.	Kredita	18.772.556	11.895.009	20.152.590	12.572.510	107	106
5.	Finansijskih derivata	10	3	78	78	780	2.600
6.	Ostale imovine	957.351	824.608	941.649	819.416	98	99
7.	Vanbilansnih stavki	6.767.942	354.761	6.935.974	366.842	102	103
	Ukupno RSF	35.716.016	13.347.275	37.283.859	14.017.657	104	105

U sagledavanju likvidnosne pozicije, značajnu ulogu ima ročna struktura depozita, kao dominantni izvor finansiranja. Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću prikazana je u tabeli 39:

- 000 KM -

Tabela 39: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću

R. br.	Depoziti	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Štednja i dep. po viđ. (do 7 dana)	17.909.204	74,9	18.623.110	75,3	104
2.	7 - 90 dana	909.124	3,8	697.776	2,8	77
3.	91 dan do jedne godine	2.042.989	8,6	2.423.280	9,8	119
	I Ukupno kratkoročni	20.861.317	87,3	21.744.166	87,9	104
4.	Do 5 godina	2.952.746	12,3	2.893.792	11,7	98
5.	Preko 5 godina	85.607	0,4	93.142	0,4	109
	II Ukupno dugoročni	3.038.353	12,7	2.986.934	12,1	98
	Ukupno (I + II)	23.899.670	100	24.731.100	100	103

Na kraju prvog polugodišta 2024. godine kratkoročni depoziti imali su učešće od 87,9% u ukupnim depozitima, a dugoročni 12,1%, pri čemu je došlo do povećanja učešća kratkoročnih, odnosno smanjenja učešća dugoročnih depozita za 0,6 procentnih poena u odnosu na kraj 2023. godine.

U posmatranom periodu zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 882,8 miliona KM ili 4,2%, dok su dugoročni smanjeni za 51,4 miliona KM ili 1,7%. U okviru dugoročnih depozita zabilježeno je povećanje depozita ročnosti preko pet godina (za 7,5 miliona KM), dok su depoziti ročnosti do pet godina smanjeni za 59 miliona KM ili 2%. Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (96,9%).

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih sredstava, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim kreiraju i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora. Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospijea stavki finansijske imovine i obaveza prema vremenskoj skali, kreiranoj na vremenski horizont od 180 dana.

Iako je stupanjem na snagu obaveze banaka da kontinuirano održavaju minimalni NSFR, ukinuta obaveza ispunjavanja ročne usklađenosti preostalih rokova do ugovorenih dospeljeća instrumenata finansijske imovine i finansijskih obaveza, potrebno je da banke kontinuirano kontrolišu ročnu usklađenost između izvora i plasmana, obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja.

U tabeli 40 daje se pregled ročne usklađenosti finansijske imovine i obaveza do 180 dana:

- 000 KM -

Tabela 40: Ročna usklađenost finansijske imovine i finansijskih obaveza do 180 dana				
R. br.	O p i s	31.12.2023. Iznos	30.06.2024. Iznos	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
I 1-30 dana				
1.	Iznos finansijske imovine	10.602.763	11.024.534	104
2.	Iznos finansijskih obaveza	18.486.449	19.256.251	104
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-7.883.686	-8.231.717	-
Ostvareno % = red. br. 1 / red. br. 2		57,4%	57,3%	
II 1-90 dana				
1.	Iznos finansijske imovine	12.011.831	12.471.318	104
2.	Iznos finansijskih obaveza	19.237.296	19.705.210	102
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-7.225.465	-7.233.892	-
Ostvareno % = red. br. 1 / red. br. 2		62,4%	63,3%	
III 1-180 dana				
1.	Iznos finansijske imovine	13.673.457	14.323.244	105
2.	Iznos finansijskih obaveza	19.950.788	20.367.025	102
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-6.277.331	-6.043.781	-
Ostvareno % = red. br. 1 / red. br. 2		68,5%	70,3%	

Pregled ostalih osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u tabeli 41:

- % -

Tabela 41: Pokazatelji likvidnosti				
R. br.	Pokazatelj	31.12.2023.	30.06.2024.	
1	2	3	4	
1.	Likvidna imovina/Neto imovina	22,9	22,0	
2.	Likvidna imovina/Kratkoročne finans. obaveze	31,1	30,0	
3.	Kredit/Depoziti	73,1	75,0	
4.	Kredit/Depoziti i uzeti krediti	71,7	72,7	
5.	Ukupni stabilni izvori finansiranja/Ukupne obaveze i kapital	83,5	83,4	

U odnosu na kraj 2023. godine, došlo je do smanjenja učešća likvidne imovine u neto imovini i odnosa likvidne imovine i kratkoročnih finansijskih obaveza. Pokazatelji „kredit/depoziti“ i „kredit/depoziti i uzeti krediti“ bilježe povećanje, ali su u zoni zadovoljavajućeg odnosa, dok je učešće stabilnih izvora finansiranja u ukupnim obavezama i kapitalu na približno istom nivou.

Posmatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH zadovoljavajuća.

2.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim usljed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke, propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke.

Prema stanju na dan 30.06.2024. godine na nivou bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznose 5,2 milijarde KM, sa učešćem od 17,2% (na kraju 2023. godine 4,6 milijardi KM ili 15,8%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti veće i iznosi 8,2 milijarde KM ili 27,2% (na kraju 2023. godine 7,8 milijardi KM, uz učešće od 26,8%).

U tabeli 42 daje se struktura aktive i obaveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na nivou bankarskog sektora:

- milioni KM -

Tabela 42: Devizna pozicija (EUR i ukupno)											
R. br.	Opis	31.12.2023.				30.06.2024.				Indeks	
		EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR (7/3)	Ukupno (9/5)
1	2	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	11	12
I Imovina u bilansu stanja											
1.	Gotovina i got. ekvivalenti	1.829	20,9	2.458	25,9	2.346	25,6	3.033	30,5	128	123
2.	Kredit	360	4,1	360	3,8	384	4,2	385	3,9	107	107
3.	Kredit sa val. kl.	4.810	55,0	4.810	50,6	4.617	50,4	4.617	46,5	96	96
4.	Ostalo	1.645	18,8	1.764	18,6	1.719	18,8	1.808	18,2	105	103
5.	Ostala fin. imovina sa val. klauzulom	108	1,2	108	1,1	88	1,0	88	0,9	81	81
Ukupno I		8.752	100	9.500	100	9.155	100	9.931	100	105	105
II Obaveze u bilansu stanja											
6.	Depoziti	6.184	71,0	6.935	73,2	6.279	67,8	7.077	70,2	102	102
7.	Uzeti kredit	461	5,3	461	4,9	787	8,5	787	7,8	171	171
8.	Depoziti i kredit sa val. klauzulom	1.715	19,7	1.715	18,1	1.833	19,8	1.833	18,2	107	107
9.	Ostalo	344	4,0	355	3,8	362	3,9	380	3,8	105	107
Ukupno II		8.704	100	9.466	100	9.261	100	10.076	100	106	106
III Vanbilansna pozicija neto (+) ili (-)											
10.	Imovina	182		202		390		439		214	217
11.	Pasiva	149		151		278		281		187	186
IV Pozicija											
Duga (iznos)		81		85		5		13		6	15
%		2,6%		2,7%		0,1%		0,4%			
Kratka (iznos)											
%											
Dozvoljena		40%		40%		40%		40%			
Manja od dozvoljene		37,4%		37,3%		39,9%		39,6%			

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sektora FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i bankarskog sektora FX riziku kretala u okviru propisanih ograničenja. Na nivou sektora iskazana je duga devizna pozicija od 0,4% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 39,6 procentnih poena manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EUR iznosila je 0,1%, što je za 39,9 procentnih poena manje od dozvoljene, pri čemu su stavke aktive bile veće od obaveza (duga pozicija).

Ako se analizira struktura stranih valuta, u aktivima⁹ je dominantno učešće EUR-a od 85,1% (31.12.2023. godine 83,7%), uz povećanje nominalnog iznosa za 615,3 miliona KM ili 16% u odnosu na kraj 2023. godine. Učešće EUR-a u obavezama je 90,1% (31.12.2023. godine 90,2%) i u odnosu na kraj 2023. godine nominalno je povećano za 439,6 miliona KM ili 6,3%. Osnovica za izračun učešća EUR-a u aktivima i obavezama ne uključuje stavke sa valutnom klauzulom.

2.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjene kamatnih stopa. Promjene kamatnih stopa koje generišu ovaj rizik obično se javljaju kao posljedica neusklađenosti u rokovima dospijea, promjena kamatnih stopa na pozicije aktive i pasive ili vanbilansne kratke ili duge pozicije.

FBA je Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisala minimalne standarde za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizilazi iz pozicija bankarske knjige, te izvještavanje FBA na kvartalnom nivou. Banka je dužna da uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji je srazmjeran vrsti, obimu i složenosti poslova banke, kao i njenim rizičnim profilom. Za potrebe izvještavanja FBA o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih poena na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, obuhvatajući sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.

Iz tabele 43 može se vidjeti valutna struktura promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

Tabela 43: Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige				
R. br.	Opis	31.12.2023.	30.06.2024.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Neto ponderisana pozicija - KM	234.742	299.124	127
2.	Neto ponderisana pozicija - EUR	49.349	55.061	112
3.	Neto ponderisana pozicija - USD	0	0	-
4.	Neto ponderisana pozicija - ostalo	-8.069	-8.673	107
5.	Promjena ekonomske vrijed. (1+2+3+4)	276.022	345.512	125
6.	Regulatorni kapital	3.152.001	3.474.199	110
7.	Promjena ekonomske vrijednosti/Regulatorni kapital	8,8%	9,9%	

⁹ Izvor: Izvještaj o deviznoj poziciji banke - dio imovine (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilansne imovine i vanbilansa se iskazuje po neto principu, odnosno umanjuju se za iznos ECL-a

Stopa promjene ekonomske vrijednosti pozicija bankarske knjige i regulatornog kapitala na izvještajni datum iznosi 9,9%, što je u okviru propisanog ograničenja i veća je za 1,1 procentni poen u odnosu na kraj prethodne godine.

2.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, u skladu sa propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti sa poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenju sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, sa težištem na:

- provođenju SREP-a za banke prema dinamici utvrđenoj [Odlukom o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke¹⁵](#) i usvojenom SREP metodologijom, te kontinuiranom praćenju SREP indikatora za sve banke;
- praćenju rizičnog profila i kapitalne pozicije svih banaka, uključujući ispunjenje kapitalnih zahtjeva kao rezultat SREP procjene;
- provođenju supervizorske procjene ICAAP-a i ILAAP-a, kao i planova oporavka za sve banke;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i održivosti dugoročnih izvora finansiranja banaka kod kojih su koncentrisani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama postupanja banaka u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata i dr.;
- kontrolama primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i ocjenu internih modela za procjenu parametara kreditnog rizika;
- praćenju realizacije strategija postupanja sa nekvalitetnim izloženostima i godišnjih operativnih planova za banke kod kojih je udio NPL-a u ukupnim kreditima veći od 5%;
- praćenju promjena kamatnih stopa i utjecaja na bankarski sektor, te po potrebi poduzimanje aktivnosti na ublažavanju efekata i praćenje primjene Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa od strane banaka, kroz posredan i neposredan nadzor;
- provođenju testiranja otpornosti banaka na stres u skladu sa utvrđenom dvogodišnjom dinamikom provođenja, a sve sa ciljem praćenja poslovanja svake banke, ocjenjivanja rizika i blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera;
- nastavku kontinuirane saradnje sa nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, sa ciljem efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te saradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i sa međunarodnim finansijskim institucijama;
- unapređenju saradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o saradnji sa relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga;
- aktivnostima vezanim za ESG rizike;

POVEZNICA 15

- daljnjim aktivnostima na usklađivanju sa CRR 2¹⁶ i CRD V¹⁷ i
- nastavku saradnje sa UBBiH sa ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja sa propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke i zahtjevima tržišta i
- praćenju postupanja banaka u skladu sa dokumentima FBA „Supervizorska očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2024. godini“ i „Specijalistička supervizorska očekivanja u vezi sa postupanjem banaka i osiguranjem kontinuiteta poslovanja u vanrednim situacijama“.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti sa ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije - projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne finansijske institucije SB i MMF. Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u finansijskom i ukupnom privrednom sistemu, dostignutog nivoa razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor finansiranja banaka, te imajući u vidu aktuelne makroekonomske poremećaje, od banaka se očekuje da u narednom periodu svoje aktivnosti usmjere na:

- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu sa važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- podršku privredi i stimulisanoj kreditnog rasta kroz kontinuirano finansiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
- analiziranje, mjerenje, planiranje aktivnosti za umanjene kamatno induciranog kreditnog rizika;
- dodatno jačanje sistema internih kontrola u svim oblastima poslovanja u skladu sa [Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci](#)¹⁸; usklađivanje poslovanja sa novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova oporavka sa posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu sa regulatornim zahtjevima;
- ispunjenje MREL zahtjeva za banke koje imaju tu obavezu;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacionih sistema i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata;
- razumno utvrđivanje naknada bankarskih usluga zasnovanih na stvarnim troškovima, uvažavajući naglašene potrebe finansijske inkluzije i prilagođavanja potrebama korisnika finansijskih usluga, te razvoj proizvoda koji su prilagođeni socijalno osjetljivim kategorijama stanovništva;
- pojačano praćenje rizika i efekata koji se prenose sa tržišta izvan BiH, a koji potencijalno mogu pojačati utjecaj kreditnog rizika i ostalih rizika i
- procjenu efekata makroekonomskih poremećaja i drugih utjecaja koji bi mogli imati nagle udare na operativnu sposobnost i likvidnost.

POVEZNICA 16

POVEZNICA 17

POVEZNICA 18

Napominjemo da je FBA u februaru 2024. godine objavila Supervizorska očekivanja u vezi sa postupanjem banaka u 2024. godini, u kojima je identifikovala osnovne rizike, stavove i očekivanja od banaka, koji bi trebali biti obuhvaćeni u radu i razmatranjima upravljačkih organa i funkcija banke, a s ciljem usmjeravanja banaka prema održivom poslovanju, kao i u svrhu ublažavanja rizika i posljedica eksternih poremećaja koji mogu imati negativan utjecaj na ekonomiju i bankarski sistem.

Također, u avgustu 2024. godine, FBA je objavila Specijalistička supervizorska očekivanja u vezi postupanja banaka i osiguranjem kontinuiteta poslovanja u vanrednim situacijama u cilju usmjeravanja banaka prema održivom i sigurnom poslovanju u svrhu upravljanja rizicima i posljedicama eksternih poremećaja koji mogu imati negativan utjecaj na opću sigurnost, ekonomiju i bankarski sistem. Planirane supervizorske aktivnosti mogu usmjeriti pripreme aktivnosti banaka, osigurati bolju koordinaciju, rezultirati efikasnijom supervizijom i povećanim zadovoljstvom i povjerenjem klijenata u bankarski sistem.

SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

MIKROKREDITNI SEKTOR

62

LIZING SEKTOR

72

FAKTORING POSLOVI

80

3. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

3.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

3.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

3.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 30.06.2024. godine, dozvolu za rad FBA ima 14 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga devet MKF (neprofitne organizacije) i pet MKD (profitne organizacije), što je za jednu MKO više u odnosu na 31.12.2023. godine, obzirom da je u toku prvog kvartala izvještajne godine registrovano jedno novo MKD.

Na izvještajni datum, MKO sa sjedištem u FBiH posluju putem 381 organizacionog dijela, dok devet MKO koje imaju sjedište u RS-u posluje u FBiH putem 75 organizacionih dijelova.

U Prilogu 7. dati su osnovni podaci o MKF i MKD, koji imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

3.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravno lice koje se, u skladu sa propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruženja građana i fizičkih lica koji su registrovani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od pet MKD, tri su MKD u 100%-tnom vlasništvu tri MKF, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

3.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH ukupno je zaposleno 1.490 radnika, što je za 41 radnik ili 2,8% više u odnosu na stanje s krajem prethodne godine (tabela 44). Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.212 radnika ili 81,3%, a u MKD 278 radnika ili 18,7%.

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	738	50,9	773	51,9	105
2.	Viša stručna sprema - VŠS	130	9,0	121	8,1	93
3.	Srednja stručna sprema - SSS	570	39,3	585	39,3	103
4.	Ostali	11	0,8	11	0,7	100
	Ukupno	1.449	100	1.490	100	103

Na osnovu podataka o efikasnosti osoblja na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH, aktiva po zaposlenom u MKO na izvještajni datum iznosi 0,6 miliona KM, što je za 4,1% više u odnosu na kraj prethodne godine.

3.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.1.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2024. godine iznosi 885,4 miliona KM i za 58,1 milion KM ili 7% je veća u odnosu na stanje sa krajem prethodne godine. Stopa rasta aktive MKF je 5,8%, dok je stopa rasta aktive MKD 10,3%.

U prilogima 8. i 9. dat je zbirni prikaz bilansa stanja MKF i MKD, dok je u Prilogu 10. dat pregled osnovnih finansijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 30.06.2024. godine.

Zbirni bilans stanja mikrokreditnog sektora u FBiH i usporednim podacima sa krajem prethodne godine prikazan je u tabeli 45:

- 000 KM -

Tabela 45: Bilans stanja mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31.12.2023.				30.06.2024.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
AKTIVA										
1.	Novčana sredstva	31.162	17.716	48.878	5,9	36.967	16.986	53.953	6,1	110
2.	Plasmani bankama	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
3.	Mikrokrediti, bruto	474.936	204.121	679.057	82,0	493.882	226.556	720.438	81,4	106
4.	RKG	3.012	3.034	6.046	0,7	3.613	3.113	6.726	0,8	111
5.	Neto mikrokrediti	471.924	201.087	673.011	81,3	490.269	223.443	713.712	80,6	106
6.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	22.466	6.652	29.118	3,5	26.930	8.006	34.936	4,0	120
7.	Dugoročne investicije	65.379	0	65.379	8,0	70.379	0	70.379	7,9	108
8.	Ostala aktiva	9.300	1.704	11.004	1,3	10.278	2.195	12.473	1,4	113
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	0	1	1	0,0	3	1	4	0,0	400
Ukupno aktiva		600.231	227.158	827.389	100	634.820	250.629	885.449	100	107
PASIVA										
10.	Obav. po uzetim kred.	251.713	132.346	384.059	46,4	273.994	146.468	420.462	47,5	109
11.	Ostale obaveze	27.939	9.997	37.936	4,6	32.122	11.301	43.423	4,9	114
12.	Kapital	320.579	84.815	405.394	49,0	328.704	92.860	421.564	47,6	104
Ukupno pasiva		600.231	227.158	827.389	100	634.820	250.629	885.449	100	107
13.	Vanbilansna evidencija	187.267	58.263	245.530		189.028	68.016	257.044		105

U strukturi aktive i pasive mikrokreditnog sektora FBiH, u odnosu na kraj prethodne godine, sve bilansne stavke zabilježile su rast i to: novčana sredstva (10,4%), bruto mikrokrediti (6,1%), neto mikrokrediti (6%), RKG (11,2%), materijalna i nematerijalna imovina (20%), dugoročne investicije (7,6%), ostala aktiva (13,3%), obaveze po uzetim kreditima (9,5%), ostale obaveze (14,5%) i kapital (4%).

Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH iznosi 4,17%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfolio, kao dominantna stavka aktive sa učešćem od 80,6% u ukupnoj aktivni mikrokreditnog sektora, iznosi 713,7 miliona KM, te je u odnosu na kraj prethodne godine zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 40,7 miliona KM ili 6%, od čega su neto mikrokrediti u MKF porasli za iznos od 18,3 miliona KM, odnosno 3,9%, a neto krediti u MKD za iznos od 22,4 miliona KM, odnosno 11,1%.

Ukupna vanbilansna evidencija iznosi 257 miliona KM i u odnosu na kraj prethodne godine veća je za 11,5 miliona KM ili 4,7%, pri čemu je kod MKF povećana za 1,8 miliona KM ili 0,9%, dok je kod MKD povećana za 9,7 miliona KM ili 16,7%. Od ukupnog iznosa vanbilansne evidencije, na otpisane kredite (u koje su uključeni glavnica i redovna kamata, te zatezna kamata i sudski troškovi) odnosi se 149,3 miliona KM ili 58,1% vanbilansa, koji su za 0,2 miliona KM ili 0,1% veći u odnosu na kraj 2023. godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija je 36.213, što u odnosu na kraj prethodne godine predstavlja smanjenje za ukupno 271 mikrokreditnu partiju (0,7%), kao neto efekat novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokredita.

U grafikonu 14 prikazane su najveće bilansne stavke aktive i pasive po godinama.

Grafikon 14: Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama

3.1.2.2. Kapital i obaveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2024. godine odnose se na: kapital koji iznosi 421,6 miliona KM i čini 47,6% ukupne pasive i obaveze po uzetim kreditima koje iznose 420,4 miliona KM ili 47,5% ukupne pasive. Preostali iznos od 43,4 miliona KM ili 4,9% ukupne pasive odnosi se na ostale obaveze koje su u poređenju sa krajem prethodne godine povećane za iznos od 5,5 miliona KM ili 14,4%.

U odnosu na kraj prethodne godine, ukupno povećanje kapitala na nivou mikrokreditnog sektora, na izvještajni datum, iznosilo je 16,2 miliona KM ili 4%, od čega je u posmatranom periodu, kapital MKF povećan za 8,1 milion KM ili 2,5%, a kapital MKD za iznos od 8,1 milion KM ili 9,5%.

Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u tabeli 46:

- 000 KM -

Tabela 46: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31.12.2023.				30.06.2024.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.098	0	48.098	11,9	48.098	0	48.098	11,4	100
2.	Osnovni kapital	3.626	65.711	69.337	17,1	3.626	70.711	74.337	17,6	107
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	268.012	0	268.012	66,1	276.197	0	276.197	65,5	103
4.	Emisiona ažia	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
5.	Neraspor. dobit	0	10.713	10.713	2,6	0	14.985	14.985	3,6	140
6.	Zakonske rezerve	0	6.586	6.586	1,6	0	6.586	6.586	1,6	100
7.	Ostale rezerve	843	1.805	2.648	0,7	783	578	1.361	0,3	51
	Ukupno kapital	320.579	84.815	405.394	100	328.704	92.860	421.564	100	104

Ukupan kapital MKF iznosi 328,7 miliona KM ili 78% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 276,2 miliona KM i čini 84% ukupnog kapitala MKF koji je veći za 8,2 miliona KM ili 3,1% i donirani kapital koji iznosi 48,1 milion KM ili 14,6% i isti se nije mijenjao u odnosu na kraj prethodne godine. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH učestvuju sa 69,1% (33,2 miliona KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF ima učešće u iznosu od 10,1 milion KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu. Preostale stavke kapitala MKF odnose se na osnovni kapital MKF i ostale rezerve u ukupnom iznosu od 4,4 miliona KM ili 1,4%.

Ukupan kapital MKD iznosi 92,9 miliona KM, što čini 22% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog dominantna stavka sa učešćem od 76,2% je osnovni kapital u iznosu od 70,7 miliona KM. Neraspoređena dobit iznosi 15 miliona KM ili 16,1%, te je zabilježeno povećanje ove bilansne pozicije za 4,3 miliona KM ili 39,9%. Preostalih 7,2 miliona KM ili 7,7% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Posmatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji na izvještajni datum na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 42,18%, može se konstatovati da je isti u skladu sa propisanim ograničenjem.

Ročna struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je u tabeli 47:

- 000 KM -

Tabela 47: Ročna struktura uzetih kredita

R. br.	Opis	31.12.2023.				30.06.2024.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Obav. po uzetim kratk. kred.	16.046	6.380	22.426	5,8	17.197	5.730	22.927	5,5	102
2.	Obav. po uzetim dug. kred.	234.273	124.622	358.895	93,5	255.252	139.180	394.432	93,8	110
3.	Obaveze po dosp. kamatama	1.394	1.344	2.738	0,7	1.545	1.558	3.103	0,7	113
	Ukupno	251.713	132.346	384.059	100	273.994	146.468	420.462	100	109

Obaveze po uzetim kreditima povećane su u odnosu na kraj prethodne godine za 36,4 miliona KM ili 9,4%. Stopa rasta kreditnih obaveza MKF je 8,8%, dok je stopa rasta kod MKD 10,7%. U strukturi ukupnih obaveza po uzetim kreditima, kreditne obaveze MKF čine 65,2%, a MKD 34,8%. U pogledu ročne strukture obaveza po uzetim kreditima, u odnosu na kraj prethodne godine, kratkoročne

obaveze su povećane za 2,2%, a dugoročne obaveze za 9,9%. Obaveze po dospjelim kamatama povećane su za 13,3%. Dva najveća kreditora mikrokreditnog sektora u FBiH na izvještajni datum učestvuju sa 17,9% u ukupnim obavezama po uzetim kreditima.

3.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Mikrokreditni portfolio iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilansnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2024. godine učestvuje sa 81,4% ukupne aktive mikrokreditnog sektora i iznosi 720,4 miliona KM. U poređenju sa krajem prethodne godine, bruto mikrokreditni portfolio povećan je za iznos od 41,4 miliona KM ili 6,1%. Ukoliko se isti umanjuje za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 6,7 miliona KM, neto mikrokreditni portfolio iznosi 713,7 miliona KM i čini 80,6% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH (tabela 48). U posmatranom periodu, RKG na ukupan mikrokreditni portfolio veće su za 0,7 miliona KM ili 11,2%. RKG kod MKF povećane su za 0,6 miliona KM ili 20%, dok su kod MKD povećane za iznos od 0,1 milion KM, sa stopom rasta od 2,6%.

U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfolija, neto mikrokrediti MKF iznose 490,3 miliona KM i čine 68,7% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 223,4 miliona KM ili 31,3% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.			30.06.2024.			Indeks (8/5)
		MKF 3	MKD 4	Ukupno 5=3+4	MKF 6	MKD 7	Ukupno 8=6+7	
1.	Mikrokrediti (bruto)	474.936	204.121	679.057	493.882	226.556	720.438	106
2.	RKG	3.012	3.034	6.046	3.613	3.113	6.726	111
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	471.924	201.087	673.011	490.269	223.443	713.712	106

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija (umanjenog za odgođeni prihod po osnovu naknada) na dan 30.06.2024. godine prikazani su u tabeli 49:

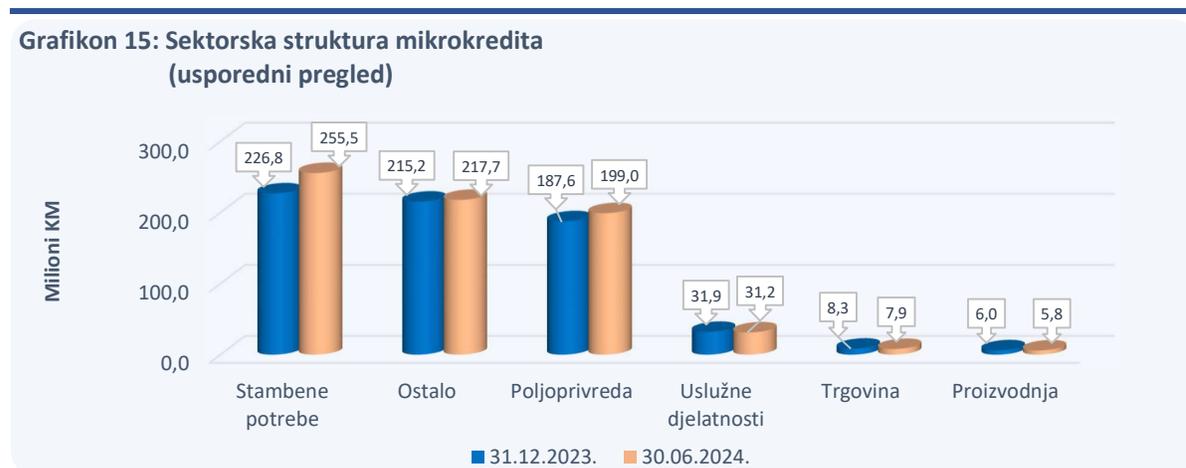
- 000 KM -

R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravna lica					
a)	Uslužne djelatnosti	313	11.681	26	12.020	58,8
b)	Trgovina	166	3.282	20	3.468	17,0
c)	Poljoprivreda	47	1.574	9	1.630	8,0
d)	Proizvodnja	152	3.079	13	3.244	15,9
e)	Ostalo	0	62	6	68	0,3
	Ukupno 1	678	19.678	74	20.430	100
2.	Fizička lica					
a)	Uslužne djelatnosti	336	18.782	84	19.202	2,8
b)	Trgovina	148	4.307	7	4.462	0,6
c)	Poljoprivreda	5.882	191.061	354	197.297	28,3
d)	Proizvodnja	126	2.456	9	2.591	0,4
e)	Stambene potrebe	3.540	251.627	342	255.509	36,7
f)	Ostalo	13.310	203.599	704	217.613	31,2
	Ukupno 2	23.342	671.832	1.500	696.674	100
	Ukupno (1+2)	24.020	691.510	1.574	717.104	

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija, najveće učešće imaju dugoročni mikrokrediti sa 96,4%, kratkoročni mikrokrediti učestvuju sa 3,4% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,2%.

Posmatrajući sektorsku strukturu, dominantno je učešće mikrokredita odobrenih fizičkim licima u visini od 97,2%, a preostalih 2,8% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim licima. U okviru mikrokreditnog portfolija fizičkih lica, najveće je učešće mikrokredita odobrenih za stambene potrebe 36,7%, te za ostale sektore koje je iznosilo 31,2%. Prema visini učešća slijede mikrokrediti odobreni za poljoprivredu sa 28,3% i uslužne djelatnosti sa 2,8%. Učešće mikrokredita za trgovinu je 0,6%, a za proizvodnju 0,4%. U strukturi mikrokredita odobrenih pravnim licima, dominantno je učešće mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 58,8%.

U grafikonu 15 prikazana je sektorska struktura mikrokredita sa usporednim pregledom u odnosu na kraj prethodne godine.

U tabeli 50 daje se pregled potraživanja sa pripadajućim rezervisanjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospjelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknižena iz bilansa stanja, na dan 30.06.2024. godine:

- 000 KM -

Tabela 50: RKG

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezerv.	Iznos kredita	Učešće (%)	Dospjela kamata		Iznos ost. stavki aktive	Po mikrokr.	Rezervisanja		Više izdv. rezerve	Ukupna rezervisanja
					Stopa rezer.	Iznos kamate			Po dosp. kam.	Po ost. stav. aktive		
1	2	3	4	5	6	7	8	9=4x3	10=7x6	11=8x3	12	13=9+10+11+12
1.	0	0%	699.525	97,6	0%	48	529	0	0	0	116	116
2.	1-15	2%	5.730	0,8	2%	85	1	115	2	0	10	127
3.	16-30	15%	5.173	0,7	100%	71	3	776	71	0	30	877
4.	31-60	50%	2.182	0,3	100%	64	2	1.091	64	1	19	1.175
5.	61-90	80%	1.636	0,2	100%	70	2	1.309	70	2	9	1.390
6.	91-180	100%	2.858	0,4	100%	185	2	2.858	185	2	0	3.045
Ukupno			717.104	100		523	539	6.149	392	5	184	6.730
7.	preko 180	Otpis	1.841	-		155						

U mikrokreditnom portfoliju na nivou sektora, 97,6% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 2,4% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1,5% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 0,9% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,5 miliona KM), kašnjenja u plaćanju do 30 dana čine 29,8%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 61%. Ukupan iznos rezervisanja po osnovu mikrokredita, kamata

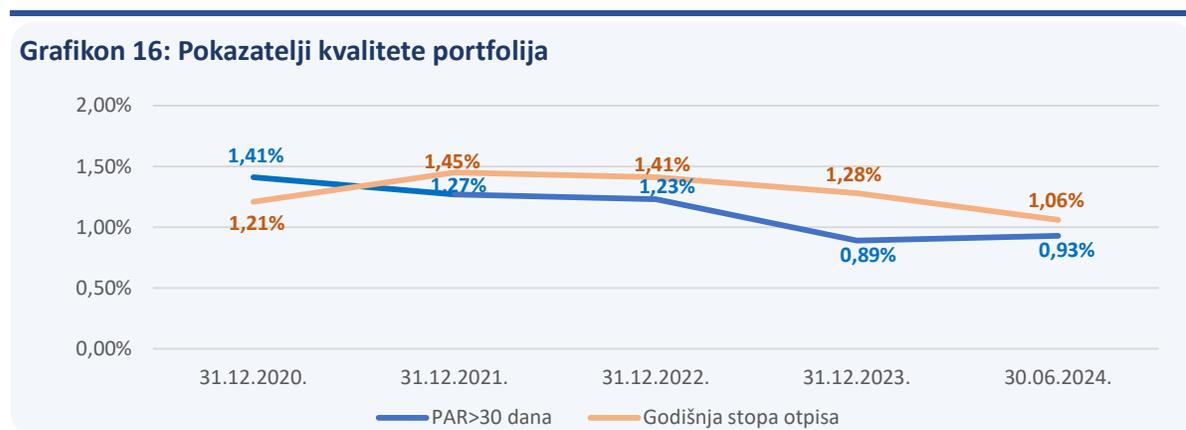
i ostalih stavki aktive je 6,7 miliona KM, a najveću stavku čine rezervisanja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose tri miliona KM i čine 45,2%. Omjer RKG iznosi 0,86%, što u poređenju sa istim omjerom 31.12.2023. godine, kada je iznosio 0,80%, predstavlja povećanje za 0,06 procentnih poena.

Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfolija

Pokazatelj portfolija u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 30.06.2024. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 0,93% i povećan je za 0,04 procentna poena u odnosu na 31.12.2023. godine. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfolija na nivou sektora je u okviru propisanog standarda.

Na nivou mikrokreditnog sektora, godišnja stopa otpisa mikrokredita iznosi 1,06%, što je u okviru propisanog standarda, a ista je smanjena za 0,22 procentna poena u odnosu na kraj prethodne godine.

U grafikonu 16 prikazani su pokazatelji kvalitete portfolija sa usporednim pregledom po godinama.

Ponderisane NKS i EKS na mikrokredite

U periodu od 01.01. do 30.06.2024. godine, MKO sa sjedištem u FBiH zaključile su ukupno 68.107 ugovora, te isplatile 332,9 miliona KM mikrokredita, što je za 2.292 ugovora ili 3,3% manje u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno u vrijednosti isplata za 34,2 miliona KM ili 11,5% više isplata u odnosu na posmatrani period. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, prosječna ponderisana NKS na ukupne mikrokredite je iznosila 19,32%, a EKS 22,92%, pri čemu je NKS na kratkoročne mikrokredite iznosila 21,27%, a na dugoročne 19,15%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 28,42%, odnosno 22,45% na dugoročne mikrokredite. Prosječna ponderisana EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u izvještajnom periodu, bilježi povećanje za 0,33 procentna poena u odnosu na isti period 2023. godine, pri čemu je prosječna ponderisana EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježila rast od 0,47 procentnih poena, dok je na dugoročne mikrokredite zabilježila rast od 0,39 procentnih poena.

U Prilogu 11. daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u periodu 01.01. - 30.06.2024. godine isplatile MKO sa sjedištem u FBiH. U

Prilogu 11a. daje se usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u periodu 2020. - 2024. godina.

3.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 30.06.2024. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 11,4 miliona KM (tabela 51), što je za 7,9 miliona KM manje u odnosu na isti period 2023. godine. Na izvještajni datum, MKO su ukupno iskazale 12,3 miliona KM viška prihoda nad rashodima, odnosno dobiti i 0,9 miliona KM manjka prihoda nad rashodima, odnosno gubitka.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2023.						01.01. - 30.06.2024.					
		Iznos		Broj MKO		Iznos		Broj MKO					
		MKF	MKD	MKF	MKD	MKF	MKD	MKF	MKD	MKF	MKD	MKD	Ukupno
1.	Višak prihoda nad rashodima/Dobit	18.302	2.938	21.240	7	2	9	8.409	3.881	12.290	7	3	10
2.	Manjak prihoda nad rashodima/Gubitak	117	1.880	1.997	3	2	5	172	759	931	2	2	4
	Ukupno	18.185	1.058	19.243	10	4	14	8.237	3.122	11.359	9	5	14

Višak prihoda nad rashodima MKF manji je za 9,9 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine, dok je neto dobit MKD veća za 2,1 milion KM. Jedna MKF, u periodu od 01.01. do 30.06.2024. godine, na poziciji prihoda od dividendi i učešća (ulaganja) iskazuje vrijednost 0 KM, koja je u istom periodu prethodne godine iskazivala vrijednost deset miliona KM, što je najviše utjecalo na smanjenje viška prihoda nad rashodima MKF. Iskazani ukupni višak prihoda nad rashodima MKF iznosio je 8,4 miliona KM (sedam MKF), a manjak prihoda nad rashodima iskazale su dvije MKF u iznosu od 0,2 miliona KM. Dobit su iskazala tri MKD u iznosu od 3,9 miliona KM, dok su dva MKD iskazala gubitak u iznosu od 0,8 miliona KM. U prilogima 12. i 13. dati su zbirni bilanci uspjeha za MKF i MKD.

Ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 30.06.2024. godine iznose 73,7 miliona KM i isti su manji za 1,8 miliona KM ili 2,4% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 52).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 30.06.2023.				01.01. - 30.06.2024.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1.	Prihod od kamata i slični prihodi									
1.1.	Kamata na kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	0	1	1	0,0	0	3	3	0,0	300
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
1.3.	Kamate na kredite	41.826	14.148	55.974	74,1	45.424	17.735	63.159	85,7	113
1.4.	Naknade za obradu kredita	2.849	627	3.476	4,6	3.545	779	4.324	5,9	124
1.5.	Naknade za prijev. otplatu kredita	351	120	471	0,6	437	146	583	0,8	124
1.6.	Ostali prihodi od kamata i sl. prihodi	542	59	601	0,8	570	54	624	0,8	104
	Ukupno 1	45.568	14.955	60.523	80,1	49.976	18.717	68.693	93,2	113
2.	Operativni prihodi									
2.1.	Naknade za izvršene usluge	116	0	116	0,2	137	0	137	0,2	118
2.2.	Prihod od naplaćenih otpisanih potraž.	3.415	527	3942	5,2	3.136	574	3710	5,0	94
2.3.	Ostali operativni prihodi	4	4	8	0,0	5	1	6	0,0	75
	Ukupno 2	3.535	531	4.066	5,4	3.278	575	3.853	5,2	95
3.	Ostali poslovni prihodi	10.707	253	10.960	14,5	973	183	1.156	1,6	11
	Ukupni prihodi (1+2+3)	59.810	15.739	75.549	100	54.227	19.475	73.702	100	98

U strukturi ukupnih prihoda MKO, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 93,2%, operativni prihodi sa 5,2%, a ostali poslovni prihodi sa 1,6%. U odnosu na isti period prethodne godine, prihodi od kamata i slični prihodi, zabilježili su porast od 8,2 miliona KM ili 13,5%. Prihodi od kamata na kredite, kao najznačajnija stavka prihoda od kamata i sličnih prihoda porasli su za 7,2 miliona KM ili 12,8%.

Operativni prihodi MKO u posmatranom periodu zabilježili su pad od 0,2 miliona KM ili 5,2%, pri čemu su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja, kao dominantna stavka, smanjeni za 0,2 miliona KM ili 5,9%, dok su naknade za izvršene usluge porasle za 21 hiljadu KM, odnosno 18,1%.

Ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 30.06.2024. godine iznose 62,3 miliona KM i isti su veći za šest miliona KM ili 10,7% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 53).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 30.06.2023.				01.01. - 30.06.2024.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Rashodi od kamata i slični rashodi									
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	3.954	2.204	6.158	10,9	4.975	3.064	8.039	12,9	131
1.2.	Naknade za primljene kredite	335	240	575	1,0	372	228	600	1,0	104
1.3.	Naknade za prijev. otplatu kredita	19	0	19	0,0	0	0	0	0,0	0
1.4.	Ostali rashodi po kamatama i sl. rashodi	201	105	306	0,6	281	59	340	0,5	111
	Ukupno 1	4.509	2.549	7.058	12,5	5.628	3.351	8.979	14,4	127
2.	Operativni rashodi									
2.1.	Troškovi plata i doprinosa	21.472	5.211	26.683	47,4	23.263	6.518	29.781	47,8	112
2.2.	Troškovi amortizacije	2.387	649	3.036	5,4	2.465	846	3.311	5,3	109
2.3.	Materijalni troškovi	1.188	267	1.455	2,6	1.152	279	1.431	2,3	98
2.4.	Troškovi usluga	7.550	2.731	10.281	18,2	8.201	2.443	10.644	17,1	104
2.5.	Ostali operativni troškovi	1.438	640	2.078	3,7	1.291	649	1.940	3,1	93
	Ukupno 2	34.035	9.498	43.533	77,3	36.372	10.735	47.107	75,6	108
3.	Ostali poslovni rashodi	260	127	387	0,7	323	168	491	0,8	127
4.	Troškovi rezer. za kred. i dr. gubitke	2.137	2.180	4.317	7,7	2.928	1.692	4.620	7,4	107
5.	Porez na višak prih. nad rash./dobit	684	327	1.011	1,8	739	407	1.146	1,8	113
	Ukupni rashodi (1+2+3+4+5)	41.625	14.681	56.306	100	45.990	16.353	62.343	100	111

U strukturi ukupnih rashoda MKO, dominiraju operativni rashodi sa učešćem od 75,6%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 14,4%, te troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke sa 7,4%. Na ostale poslovne rashode i porez na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit odnosi se 2,6% ukupnih rashoda MKO.

Rashodi od kamata i slični rashodi veći su za 1,9 miliona KM ili 27,2% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su kamate na pozajmljena sredstva povećane za 30,5%. Naknade za primljene kredite povećane su za 4,3%, a ostali rashodi po kamatama i slični rashodi za 11,1%.

Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za 3,6 miliona KM ili 8,2%, pri čemu su troškovi plaća i doprinosa, kao najznačajnija stavka, porasli za 3,1 milion KM ili 11,6%. Troškovi usluga povećani su za 0,4 miliona KM ili 3,5%, dok su materijalni troškovi smanjeni za 24 hiljade KM ili 1,6%. Troškovi amortizacije povećani su za 0,3 miliona KM ili 9,1%, dok su ostali operativni troškovi smanjeni za 0,1 milion KM, odnosno 6,6%.

Ostali poslovni rashodi povećani su za 0,1 milion KM ili 26,9%, dok su troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke povećani za 0,3 miliona KM ili 7%. Troškovi poreza na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit su veći za 0,1 milion KM ili 13,4%.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 30.06.2024. godine iznosi 17,48%, što je u okviru propisanog pokazatelja.

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH, prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) je pozitivan i iznosi 0,59%, što je u okviru propisanog standarda. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 117,79%.

3.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti sa planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na:

- praćenje usklađenosti poslovanja MKO sa regulatornim okvirom, u pogledu ostvarenja ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- pravovremeno i adekvatno poduzimanje aktivnosti u MKO u skladu sa izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju identifikovanih nepravilnosti i slabosti u poslovanju;
- praćenje makroekonomskih prilika i utjecaja na MKO sektor, kao i praćenje aktivnosti upravljačkih funkcija MKO na usklađivanju poslovanja sa propisanim parametrima primarno u kontekstu upravljanja i optimiziranja operativnih troškova, te ublažavanje negativnih efekata na krajnje korisnike kredita.

Nadležna upravljačka tijela MKO trebaju osigurati usklađenost poslovanja sa regulatornim okvirom i propisanim standardima, sa fokusom na:

- obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu [Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga¹⁹](#), uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite sa propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanje i unapređenje dobrih praksi upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sistema internih kontrola i neovisne funkcije interne revizije;
- dosljednu primjenu podzakonskih akata, posebno u segmentima dokumentovanja i izračuna kreditne sposobnosti korisnika kredita;

POVEZNICA 19

- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, kao i usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima;
- optimiziranje resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja;
- usklađivanje, odnosno unapređenje pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- nastavak i unapređenja saradnje sa AMFI, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za MKO i
- unapređenje transparentnosti poslovanja.

3.2. LIZING SEKTOR

3.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH

3.2.1.1. Broj lizing društava i podružnica

Dozvolu FBA za obavljanje poslova lizinga na dan 30.06.2024. godine imaju četiri lizing društva u FBiH, te je u odnosu na kraj prethodne godine broj lizing društava isti. Četiri lizing društva imaju osnovanu po jednu podružnicu u RS-u.

U Prilogu 14. daju se osnovni podaci o lizing društvima koja čine lizing sektor u FBiH.

3.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva lizing društava u FBiH, prema podacima za izvještajni datum je sljedeća: dva lizing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, jedno lizing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno lizing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

3.2.1.3. Kadrovska struktura

U lizing sektoru u FBiH, na izvještajni datum zaposleno je 118 radnika, što je za četiri radnika više u odnosu na kraj prethodne godine (tabela 54).

R. br.	Stepen stručne spreme	31.12.2023.		30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	81	71,1	85	72,0	105
2.	Viša stručna sprema - VŠS	2	1,8	2	1,7	100
3.	Srednja stručna sprema - SSS	24	21,0	24	20,4	100
4.	Ostali	7	6,1	7	5,9	100
Ukupno		114	100	118	100	104

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 30.06.2024. godine na nivou lizinga sektora u FBiH na svakog zaposlenog odnosilo se 4,7 miliona KM aktive, što je za 80 hiljada KM ili 1,7% više u odnosu na kraj prethodne godine.

3.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.2.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva lizing sektora u FBiH na izvještajni datum iznosi 553,2 miliona KM i veća je za 27,9 miliona KM ili 5,3% u odnosu na kraj prethodne godine. Na dva lizing društva, posmatrano po veličini aktive, odnosi se 66,7% ukupne aktive lizing sektora u FBiH.

U Prilogu 15. dat je Zbirni bilans stanja lizing društava u FBiH, dok je u Prilogu 16. dat pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 30.06.2024. godine. U tabeli 55 daje se sažeti bilans stanja lizing sektora.

- 000 KM -

Tabela 55: Bilans stanja lizing sektora						
R. br.	Opis	31.12.2023.	Učešće %	30.06.2024.	Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.316	1,2	3.858	0,7	61
2.	Plasmani bankama	4.805	0,9	204	0,0	4
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto	411.385	78,3	442.636	80,0	108
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	471.735	89,8	504.380	91,2	107
3b)	Rezerve za gubitke	5.400	1,0	5.231	1,0	97
3c)	Odgođeni prihod po osnovu kamata	54.513	10,4	56.019	10,1	103
3d)	Odgođeni prihod po osnovu naknada	437	0,1	494	0,1	113
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	87.080	16,6	97.686	17,7	112
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva, neto	1.278	0,3	1.367	0,3	107
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog lizinga, neto	85.802	16,3	96.319	17,4	112
6.	Dugoročne investicije	466	0,1	470	0,1	101
7.	Ostala aktiva	15.262	2,9	8.328	1,5	55
Ukupno aktiva		525.314	100	553.182	100	105
PASIVA						
8.	Obaveze po uzetim kreditima	462.941	88,1	489.338	88,5	106
9.	Ostale obaveze	18.430	3,5	17.340	3,1	94
10.	Kapital	43.943	8,4	46.504	8,4	106
Ukupna pasiva		525.314	100	553.182	100	105
11.	Vanbilansna evidencija	133.645		135.138		101

U strukturi ukupne aktive lizing sektora u FBiH najznačajnije je učešće neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, koja iznose 442,6 miliona KM ili 80% ukupne aktive. U poređenju sa krajem prethodne godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća su za 31,3 miliona KM ili 7,6%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća za iznos od 32,6 miliona KM ili 6,9%. Jedna banka koja obavlja poslove finansijskog lizinga, iskazuje neto potraživanja po osnovu ugovora finansijskog lizinga u ukupnom iznosu od 34,2 miliona KM, što ukazuje da neto potraživanja na nivou lizing sistema iznose 476,9 miliona KM i ista su za 32,9 miliona KM ili 7,4% veća u odnosu na kraj prethodne godine.

Bilansna pozicija novac i novčani ekvivalenti iznosi 3,9 miliona KM, što čini 0,7% ukupne aktive, te je manja za 2,5 miliona KM ili 38,9% u odnosu na kraj prethodne godine. Sva lizing društva zabilježila su smanjenje ove bilansne pozicije. Plasmani bankama, koje iskazuje jedno lizing

društvo, iznose 0,2 miliona KM, manji su za 4,6 miliona KM u odnosu na kraj prethodne godine. Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga iznosi 96,3 miliona KM i za 10,5 miliona KM ili 12,3% je povećana u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na nivou lizinga sektora u FBiH, posmatrano prema predmetu lizinga, ugovori koji su odobreni po osnovu finansiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti učestvuju sa 88,9%, ugovori po osnovu finansiranja mašina i opreme učestvuju sa 11%, dok se na ugovore putem kojih su finansirane nekretnine odnosi 0,1%. Prema korisniku lizinga, najveći dio se odnosi na ugovore odobrene pravnim licima (91,8%), te na ugovore odobrene fizičkim licima (4,1%).

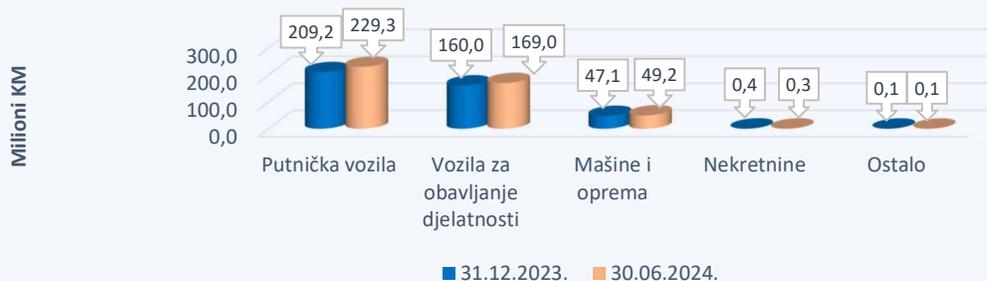
U tabeli 56 iskazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu na nivou lizing sektora u FBiH (bruto potraživanja umanjena za odgođene prihode po osnovu kamata i naknada) na dan 30.06.2024. godine.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Učešće %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu lizinga					
1.1.	Putnička vozila	69.633	157.979	1.725	229.337	51,2
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	55.610	112.246	1.171	169.027	37,7
1.3.	Mašine i oprema	19.008	29.392	811	49.211	11,0
1.4.	Nekretnine	72	156	1	229	0,1
1.5.	Ostalo	46	17	0	63	0,0
	Ukupno	144.369	299.790	3.708	447.867	100
2.	Prema korisniku lizinga					
2.1.	Pravna lica	132.281	275.404	3.387	411.072	91,8
2.2.	Preduzetnici	6.955	9.004	149	16.108	3,6
2.3.	Fizička lica	4.325	13.953	162	18.440	4,1
2.4.	Ostalo	808	1.429	10	2.247	0,5
	Ukupno	144.369	299.790	3.708	447.867	100

U grafikonu 17 prikazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu sa usporednim podacima na kraju prethodne godine.

Grafikon 17: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (usporedni pregled)

3.2.2.2. Kapital i obaveze

Ukupni kapital lizing društava na 30.06.2024. godine iznosi 46,5 miliona KM, što čini 8,4% ukupne pasive lizing sektora u FBiH, a u poređenju sa krajem prethodne godine, navedena pozicija povećana je za 2,6 miliona KM ili 5,8%.

Ukupne obaveze lizing sektora iznose 506,7 miliona KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive lizing sektora u FBiH sa učešćem od 91,6%. U poređenju sa krajem prethodne godine, ukupne obaveze na nivou sektora povećane su za iznos od 25,3 miliona KM ili 5,3%.

Obaveze lizing društava u FBiH po uzetim kreditima iznose 489,3 miliona KM, što čini 88,5% ukupne pasive, a u poređenju sa krajem prethodne godine, ova pozicija veća je za iznos od 26,4 miliona KM ili 5,7%. Posmatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantno je učešće dugoročnih kredita u obavezama po uzetim kreditima (82,2%).

3.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Prema izvještajnim podacima na nivou lizing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 30.06.2024. godine (tabela 57) iskazane su u iznosu od 5,2 miliona KM i manje su u odnosu na kraj prethodne godine za 0,2 miliona KM ili 3,1%.

U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu iskazano je ukupno 3,7 miliona KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su veća za 0,2 miliona KM ili 5% u odnosu na kraj prethodne godine.

- 000 KM -

Tabela 57: Pregled rezervi za finansijski lizing

R. br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za finans. lizing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za finans. lizing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7x3	10=8x4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,5%	0,5%	444.969	280	75.763	97.137	379	486	3.487	4.352
2.	60-90	10%	10%	1.339	0	241	0	24	0	61	85
3.	90-180	50%	50%	579	0	81	0	40	0	54	94
4.	preko 180	100%	75%	700	0	700	0	700	0	0	700
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno				447.587	280	76.785	97.137	1.143	486	3.602	5.231

Ukupan iznos otpisanih potraživanja na izvještajni datum iznosi 2,8 miliona KM, te je smanjen u odnosu na kraj prethodne godine za 0,1 milion KM ili 3%.

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga, usljed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga na nivou lizing sektora FBiH iznosi 2,4 miliona KM i povećana je u odnosu na kraj prethodne godine za 56 hiljada KM ili 2,4%. Izuzeto je ukupno 112 predmeta lizinga, što je za 52 predmeta više u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 18).

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga na nivou lizing sektora gotovo je identična vrijednosti predmeta na nivou lizing sektora, obzirom da jedna banka koja obavlja poslove lizinga,

na ovoj poziciji, iskazuje iznos od dvije hiljade KM što čini 0,1% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na nivou lizing sistema.

Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizing sektora u FBiH, na putnička vozila odnosi se 48,1%, a na vozila za obavljanje djelatnosti 35,2%. Na nekretnine (poslovne objekte), po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga, odnosi se 16,7% ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na jedno lizing društvo.

Grafikon 18: Struktura procijenjene tržišne vrijednost izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta

3.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima četiri lizing društva, na nivou lizing sektora u FBiH u periodu od 01.01. do 30.06.2024. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 5,7 miliona KM, što predstavlja povećanje za 1,6 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 58). Sva četiri lizing društva iskazala su dobit u izvještajnom periodu.

- 000 KM -

Tabela 58: Ostvareni finansijski rezultat lizing društava

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2023.		01.01. - 30.06.2024.	
		Iznos	Broj lizing društava	Iznos	Broj lizing društava
1	2	3	4	5	6
1.	Dobit	4.626	3	5.702	4
2.	Gubitak	526	1	0	0
	Ukupno	4.100	4	5.702	4

U Prilogu 17. dat je zbirni bilans uspjeha lizing društava u FBiH za period 01.01. - 30.06.2024. godine.

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 30.06.2024. godine iznose 34,7 miliona KM i isti su veći za 6,6 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 59).

- 000 KM -

Tabela 59: Struktura ukupnih prihoda lizing društava

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 30.06.2023.		01.01. - 30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	50	0,2	25	0,1	50
1.2.	Kamate po finansijskom lizingu	11.229	40,0	14.206	40,9	127
1.3.	Ostali prihodi od kamate	1.504	5,4	1.927	5,6	128
	Ukupno 1	12.783	45,6	16.158	46,6	126
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	12.432	44,3	14.232	41,0	114
2.2.	Naknada za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
2.3.	Prihodi od prodaje lizing objekta, neto	0	0,0	0	0,0	-
2.4.	Ostali operativni prihodi	2.838	10,1	4.136	11,9	146
	Ukupno 2	15.271	54,4	18.369	52,9	120
3.	Prihod po osnovu otpuštanja rez. za gubitke	0	0,0	163	0,5	-
	Ukupni prihodi (1+2+3)	28.054	100	34.690	100	124

Prihodi od kamata i slični prihodi lizing sektora FBiH iznose 16,2 miliona KM, te čine 46,6% ukupnih prihoda lizing sektora, a isti su veći za 3,4 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovu kamata po finansijskom lizingu u ukupnom iznosu od 14,2 miliona KM i isti su za tri miliona KM veći u odnosu na isti period prethodne godine.

Operativni prihodi iznose 18,4 miliona KM sa učešćem od 52,9% u ukupnim prihodima lizing sektora, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine povećani su za iznos od 3,1 milion KM ili 20,3%. Naknade za operativni najam, kao dominantna stavka operativnih prihoda povećane su za 1,8 miliona KM ili 14,5%, dok su ostali operativni prihodi povećani za 1,3 miliona KM ili 45,7%. Prihodi po osnovu otpuštanja rezervi za gubitke iznose 163 hiljade KM i čine 0,5% ukupnih prihoda.

Ukupni rashodi lizing sektora u FBiH

Ukupni rashodi za period 01.01. - 30.06.2024. godine iznose 29 miliona KM, a isti su veći za pet miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 60).

- 000 KM -

Tabela 60: Struktura ukupnih rashoda lizing društava

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 30.06.2023.		01.01. - 30.06.2024.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rashod od kamata i slični rashodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	8.371	35,0	11.266	38,9	135
1.2.	Naknade za obradu kredita	95	0,4	117	0,4	123
1.3.	Ostali rashod po kamati	2	0,0	3	0,0	150
	Ukupno 1	8.468	35,4	11.386	39,3	134
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plata i doprinosa	2.669	11,1	3.216	11,1	120
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	7.826	32,7	8.565	29,5	109
2.3.	Ostali troškovi	4.935	20,6	5.821	20,1	118
	Ukupno 2	15.430	64,4	17.602	60,7	114
3.	Troškovi rezervi	56	0,2	0	0,0	0
4.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	23.954	100	28.988	100	121

Rashodi od kamata i slični rashodi u lizing sektoru iznose 11,4 miliona KM, sa učešćem od 39,3% u ukupnim rashodima i veći su u odnosu na isti period prethodne godine za 2,9 miliona KM, te su sva lizing društva iskazala povećanje ove stavke. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su rast za 2,9 miliona KM.

U posmatranom periodu ukupni operativni rashodi lizing sektora iznose 17,6 miliona KM sa učešćem od 60,7% u ukupnim rashodima lizing sektora, te su isti veći za 2,2 miliona KM ili 14,1% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi povećani troškovi plata i doprinosa za 20,5%, troškovi poslovnog prostora za 9,4%, dok su ostali troškovi povećani za 18%.

3.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga ostvarenih na nivou lizing sistema u periodu od 01.01. do 30.06.2024. godine iznosi 166,6 miliona KM i manja je za 14 miliona KM ili 7,7% u odnosu na isti period prethodne godine, od čega se na lizing sektor, kojeg čine četiri lizing društva, odnosi 156,1 milion KM, odnosno 93,7% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema.

Broj novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema iznosi 2.848, što je za 71 ugovor ili 2,6% više u odnosu na isti period prethodne godine. Od toga se na lizing sektor odnosi 2.697 ugovora ili 94,7% od ukupnog broja zaključenih ugovora na nivou lizing sistema. Prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sistema zaključenih u periodu od 01.01. do 30.06.2024. godine iznosi 58,5 hiljada KM i ista je manja za 10% u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 65 hiljada KM, dok prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sektora iznosi 57,9 hiljada KM što je za 8,8% manje u odnosu na isti period 2023. godine kada je iznosila 63,4 hiljade KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u izvještajnom periodu, na ugovore finansijskog lizinga odnosi se 135,9 miliona KM ili 81,6% (99,3% čini vrijednost dugoročnih lizing ugovora), dok se na ugovore operativnog lizinga odnosi 30,7 miliona KM ili 18,4% (63,7% čini vrijednost dugoročnih lizing ugovora).

U tabeli 61 prikazan je usporedni pregled broja zaključenih ugovora u periodu 01.01. - 30.06.2024. godine i isti period prethodne poslovne godine, kao i usporedni pregled ostvarenog iznosa novozaključenih ugovora u istim periodima:

- 000 KM -

Tabela 61: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema													
R. br.	O p i s	01.01. - 30.06.2023.						01.01. - 30.06.2024.					
		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno	
		Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6	9	10	11	12	13=9+11	14=10+12
1.	Vozila	2.048	127.500	609	30.631	2.657	158.131	2.060	123.341	684	30.347	2.744	153.688
2.	Oprema	120	22.470	0	0	120	22.470	94	12.485	2	375	96	12.860
3.	Nekretnine	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0	8	95	0	0	8	95
	Ukupno	2.168	149.970	609	30.631	2.777	180.601	2.162	135.921	686	30.722	2.848	166.643

Ukupan iznos novih finansiranja u izvještajnom periodu ostvarila su sva četiri lizing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima finansijskog lizinga kao pravni sljednik lizing društva koje se pripojilo istoj. U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika finansijskog lizinga, dominiraju plasmani prema pravnim licima, koji čine 93,3% ukupnog iznosa finansiranja u periodu 01.01. - 30.06.2024.

godine. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderisane NKS i EKS

Ukupna prosječna ponderisana NKS za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu 01.01. - 30.06.2024. godine iznosi 6,91% za kratkoročne ugovore i 6,13% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 7,44%, a za dugoročne 9,23%. Ukupna prosječna ponderisana NKS iznosi 6,14%, a EKS 9,22%. U poređenju sa istim periodom 2023. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderisana NKS od 5,76% i EKS od 8,77%, evidentan je porast NKS za 0,38 procentnih poena i EKS za 0,45 procentnih poena.

U Prilogu 18. dat je pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS po ugovorima o finansijskom lizingu zaključenim u periodu 01.01. - 30.06.2024. godine, prema ročnosti, predmetu i korisniku lizinga.

Razlike u visini prosječnih ponderisanih EKS prema korisnicima lizinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene sa fizičkim licima nije identičan izračunu iste u ugovorima zaključenim sa pravnim licima, obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore sa fizičkim licima zakonska obaveza.

U Prilogu 18a. dat je usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku lizinga. Razlika između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i plaća se unaprijed od strane korisnika lizinga, kao i kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi lizing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

3.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava u FBiH nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja lizing sektora, putem posrednih i neposrednih kontrola;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti lizing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definisanja parametara zaštite kapitala u subjektima lizing sektora u FBiH;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih sistema upravljanja rizicima u lizing sektoru u FBiH i kvaliteta sveukupnog upravljanja;
- daljnju saradnju sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za lizing društva, kao i saradnje sa drugim nadzornim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvaliteta podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu finansijskog lizinga u CRK-u i
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje lizing sektora u FBiH.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava, FBA očekuje od subjekata lizing sistema u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere sa primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga finansiranja putem lizinga, a koje su usmjerene na:

- unaprjeđenje sigurnog, stabilnog i održivog lizing poslovanja;

- kapitalno jačanje i definisanje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- unaprjeđenje sistema upravljanja rizicima koji proizilaze iz lizing poslovanja i okruženja, pravovremeno identifikovanje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje i
- dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

3.3. FAKTORING POSLOVI

3.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH

U skladu sa odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati privredno društvo organizovano kao dioničko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA i banka čije je poslovanje uređeno propisima koji regulišu poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Factoring poslovanje u FBiH sa 30.06.2024. godine obavljaju tri komercijalne banke, od kojih su dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i jedna u pretežno domaćem vlasništvu.

3.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH

Na izvještajni datum ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu od strane subjekata koji pružaju usluge faktoringa u FBiH je 93, od čega su 85 zaključena ugovora sa pravom regresa, a osam zaključenih ugovora o obrnutom (dobavljačkom) faktoringu, te se svi ugovori odnose na domaći faktoring. Uspoređujući izvještajne podatke sa istim periodom prethodne godine, broj novozaključenih ugovora je veći za 12 ugovora ili 14,8%.

Pružaoци usluga faktoringa u posmatranom periodu nisu obavljali poslove otkupa novčanih potraživanja u inostranom faktoringu, niti poslove srodne faktoringu.

Ukupan volumen faktoring poslova (faktoringa sa pravom regresa i obrnuti faktoring) iznosi 63,7 miliona KM, što predstavlja smanjenje od 14 miliona KM ili 18% u odnosu na isti period prethodne godine.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti faktoringa i domicilnosti, sa usporednim podacima i trendom u naznačenim periodima, prikazane su u tabeli 62:

- 000 KM -

Tabela 62: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti

R. br.	Vrsta faktoringa/domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima				Indeks (5/3)
		01.01. - 30.06.2023.		01.01. - 30.06.2024.		
1	2	3 Iznos	4 Učešće %	5 Iznos	6 Učešće %	7
1.	Faktoring sa pravom regresa	77.550	99,8	63.379	99,5	82
2.	Faktoring bez prava regresa	119	0,2	0	0,0	0
3.	Obrnuti (dobavljački) faktoring	0	0,0	295	0,5	-
	Ukupno	77.669	100	63.674	100	82
4.	Domaći faktoring	77.669	100	63.674	100	82
5.	Inostrani faktoring	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupno	77.669	100	63.674	100	82

U strukturi otkupljenih novčanih potraživanja prema vrstama faktoringa na izvještajni datum iskazan je faktoring sa pravom regresa i obrnuti (dobavljački) faktoring. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Posmatrajući ugovore o faktoringu, prema ugovorenom dospeljeću, najveće učešće u ukupnom volumenu od 98,6% imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, slijedi učešće od 0,8% ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana, a potraživanja ugovorene ročnosti od 91 do 180 dana imaju učešće od 0,6%. U istom periodu prethodne godine najveće učešće, također, su imala otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana (96,8%) u ukupnom volumenu.

Prema sektorskoj strukturi kupca kod regresnog prava, najveće učešće imaju javna preduzeća, obzirom na vrijednost otkupljenih potraživanja, koja na izvještajni datum iznose 42,2 miliona KM, što čini 66,6% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Slijedi učešće privatnih preduzeća i društava sa 20,8 miliona KM ili 32,3% i vladinih institucija sa 725 hiljada KM ili 1,1% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH.

Po osnovu ugovora o faktoringu na izvještajni datum, banke su potraživale ukupno 14,3 miliona KM, u cijelosti u domaćem faktoringu, a cjelokupan iznos se odnosi na faktoring sa pravom regresa. Struktura navedenog iznosa potraživanja prema ugovorenim dospeljećima je sljedeća: sa ugovorenim dospeljećem do 60 dana - 95,9%, a od 91 do 180 dana - 4,1%.

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH na izvještajni datum, iznose 315 hiljada KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada). U poređenju sa istim periodom prethodne godine, ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa bili su manji za 59 hiljada KM ili 15,8%. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 97,5% se odnosi na faktoring sa pravom regresa, a 2,5% se odnosi na prihode iz obrnutog (dobavljačkog) faktoringa.

3.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja subjekata koji obavljaju poslove faktoringa u FBiH, nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- podršku kvalitetnom unapređenju i širenju poslovnog ambijenta za faktoring poslovanje u FBiH;

- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovanjem faktoringa, kao i saradnje sa drugim nadzornim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu faktoringa u CRK-u i
- nastavak kontinuiranog nadzora faktoring poslovanja u FBiH putem izvještaja i kontrolom na licu mjesta.

U okviru nadzornih aktivnosti FBA, očekuje se od subjekata faktoring sistema da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja faktoring usluga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja sa regulatornim zahtjevima;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog faktoring poslovanja;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i tijelima;
- osiguranje tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, preventivno djelovanje i sprečavanje eventualnih prevara i pogrešaka i
- transparentno, razumljivo i potpuno informisanje klijenata o uslugama faktoringa.

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA
84

ELEKTRONSKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE
86

SPNiFTA
88

4. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA

4.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA

Ukupna vrijednost izvršenih platnih transakcija u bankama sa sjedištem u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH na izvještajni datum, po osnovu UPP-a i DPP-a, iznosila je 150,4 milijarde KM (transakcije izvršene u svim valutama, protuvrijednost u KM). Usporedni pregled obima UPP-a i DPP-a daje se u tabeli 63:

R. br.	Izvršene platne transakcije	01.01. - 30.06.2023.		01.01. - 30.06.2024.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	DPP	1.433.891	24.611.954	1.473.144	23.958.228	103	97
2.	UPP	44.113.366	116.244.373	46.191.697	126.475.395	105	109
	Ukupno	45.547.257	140.856.327	47.664.841	150.433.623	105	107

Na osnovu izvještaja banaka o izvršenim transakcijama DPP-a (naplata/prilivi i plaćanje/odlivi iz i prema inostranstvu) na izvještajni datum, utvrđeno je da je u bankama u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, registrovan sljedeći obim DPP-a, razvrstano po valutama (EUR, USD, ostale valute), sa usporednim pregledom za isti period prethodne godine (tabela 64):

R. br.	01.01. - 30.06.2023.				01.01. - 30.06.2024.				Valuta	
	Priliv		Odliv		Priliv		Odliv			
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1.	784.288	10.333.405	428.813	10.319.641	792.463	9.144.556	446.776	10.730.051	EUR	
2.	27.600	870.488	20.927	913.549	28.175	791.916	22.013	1.022.296	USD	
3.	113.608	561.404	58.675	1.613.467	121.562	637.083	62.155	1.632.326	Ostale valute	
	Ukupno	925.476	11.765.297	508.415	12.846.657	942.200	10.573.555	530.944	13.384.673	

Iz strukture transakcija DPP-a vidljivo je da učešće transakcija priliva iz inostranstva u ukupnom broju transakcija DPP-a iznosi 64%, dok se na transakcije odliva prema inostranstvu odnosi 36%. Ako posmatramo vrijednost transakcija DPP-a, učešće transakcija priliva iz inostranstva iznosi 44,1%, dok se na odlive prema inostranstvu odnosi 55,9%. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija DPP-a, 83% transakcija izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 65 daje se usporedni pregled obima UPP-a banaka koje posluju u FBiH, razvrstano po vrsti transakcije:

Tabela 65: Obim UPP-a

R. br.	Vrsta transakcije	01.01. - 30.06.2023.		01.01. - 30.06.2024.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Gotovinske	5.097.127	9.131.280	5.074.095	9.778.906	100	107
2.	Bezgotovinske ¹⁰	39.016.239	107.113.093	41.117.602	116.696.488	105	109
	Ukupno	44.113.366	116.244.373	46.191.697	126.475.394	105	109

Na osnovu podataka na izvještajni datum, u Registru mjenjačkih poslova banaka evidentirano je 68 ovlaštenih mjenjača, koji djelatnost obavljaju na 450 mjenjačkih mjesta, a koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova sa bankama čije je sjedište u FBiH i bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH.

U tabeli 66 daje se usporedni pregled o obimu izvršenih mjenjačkih poslova banaka koje posluju u FBiH, po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 66: Izvršeni mjenjački poslovi banaka

R. br.	01.01. - 30.06.2023.				01.01. - 30.06.2024.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	504.514	583.773	60.428	108.745	461.286	528.829	60.607	115.302	EUR
2.	37.197	38.918	2.232	3.088	32.197	35.972	2.065	3.028	USD
3.	52.210	48.399	3.320	2.607	39.821	38.375	2.984	2.630	Ostale valute
	Ukupno	593.921	671.090	65.980	114.440	533.304	603.176	65.656	120.960

Od ukupnog broja izvršenih mjenjačkih poslova banaka, na otkup se odnosi 89% transakcija, dok se na prodaju odnosi 11%, a od ukupne vrijednosti mjenjačkih poslova na otkup se odnosi 83,3%, a na prodaju 16,7%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice u bankama, 89% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 67 daje se usporedni podatak o obimu izvršenih mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača, po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 67: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača

R. br.	01.01. - 30.06.2023.				01.01. - 30.06.2024.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	1.470.316	753.893	82.345	55.309	1.627.703	857.966	101.550	69.372	EUR
2.	64.412	42.031	2.202	1.648	88.554	52.857	4.454	2.969	USD
3.	86.280	38.153	5.487	1.382	88.401	40.490	6.034	1.307	Ostale valute
	Ukupno	1.621.008	834.077	90.034	58.339	1.804.658	951.313	112.038	73.648

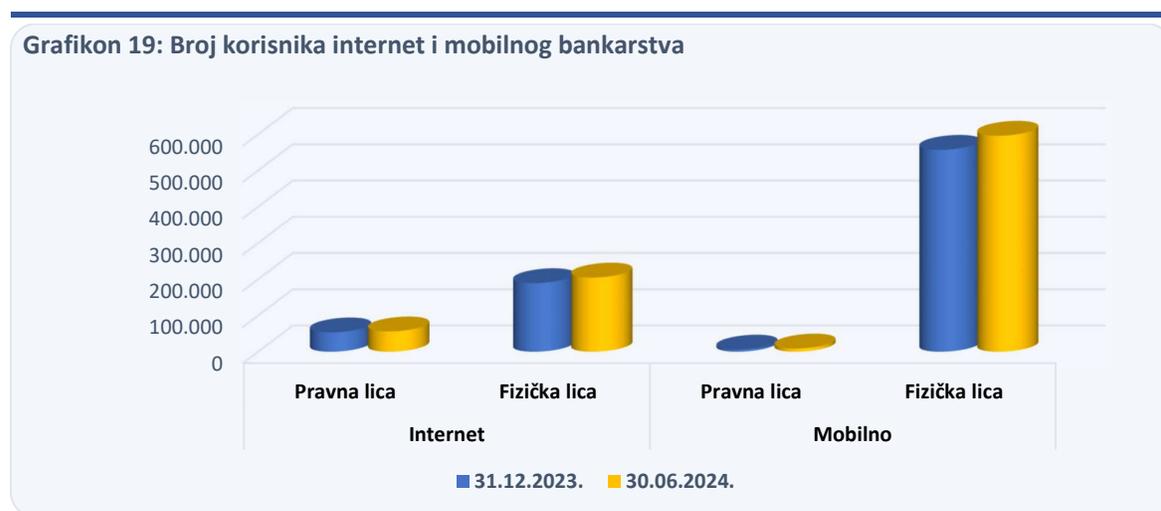
¹⁰ Obuhvataju bezgotovinske unutar bankarske platne transakcije/interne naloge, međubankarske transakcije žiro kliringa i RTGS

4.2. ELEKTRONSKO BANKARSTVO I KARTIČNO POSLOVANJE

Elektronsko bankarstvo

Prema podacima dostavljenim od strane banaka, na dan 30.06.2024. godine sve banke u FBiH pružaju svojim klijentima, pravnim licima usluge internet bankarstva, dok jedna banka nema tu uslugu za fizička lica. Usluge mobilnog bankarstva fizičkim licima pružaju sve banke, osim jedne, dok usluge mobilnog bankarstva za pravna lica ima sedam banaka.

Iz grafikona 19 mogu se vidjeti podaci o broju korisnika internet i mobilnog bankarstva:

Kod fizičkih lica značajnije je učešće usluge mobilnog bankarstva u odnosu na internet bankarstvo, dok je kod pravnih lica značajnije učešće internet bankarstva u odnosu na mobilno bankarstvo.

U tabeli 68 daje se usporedni pregled obima transakcija elektronskog bankarstva u prvom polugodištu 2024. godine, u odnosu na isti period 2023. godine:

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2023.				01.01. - 30.06.2024.			
		Pravna lica		Fizička lica		Pravna lica		Fizička lica	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)
1.	Internet ban.	6.684.848	35.209.385	336.512	110.347	8.198.596	43.245.943	314.725	76.918
1.1.	UPP	6.545.931	29.178.719	334.675	95.005	8.041.562	35.867.434	312.764	70.450
1.2.	IPP	138.917	6.030.666	1.837	15.342	157.034	7.378.509	1.961	6.468
2.	Mobilno ban.	88.733	86.806	2.874.280	716.374	216.767	290.801	3.284.809	920.576
2.1.	UPP	88.654	86.516	2.867.561	689.772	216.045	284.383	3.275.527	883.279
2.2.	IPP	79	290	6.719	26.602	722	6.418	9.282	37.297
	Ukupno:	6.773.581	35.296.191	3.210.792	826.721	8.415.363	43.536.744	3.599.534	997.494

Prema podacima banaka, u prvom polugodištu 2024. godine, internet i mobilnim bankarstvom za pravna lica izvršeno je ukupno 8.415.363 transakcije, ukupne vrijednosti 43,5 milijardi KM, pri

čemu se 97,4% ukupnog broja, odnosno 99,3% ukupne vrijednosti transakcija obavljalo putem internet bankarstva.

U prvih šest mjeseci 2024. godine fizička lica, korisnici internet i mobilnog bankarstva, izvršila su 3.599.534 transakcije u vrijednosti od 997,5 miliona KM. U ukupnom broju izvršenih transakcija, na transakcije obavljene mobilnim bankarstvom odnosi se 91,3% transakcija, a vrijednosno izraženo na transakcije obavljene mobilnim bankarstvom odnosi se 92,3% transakcija.

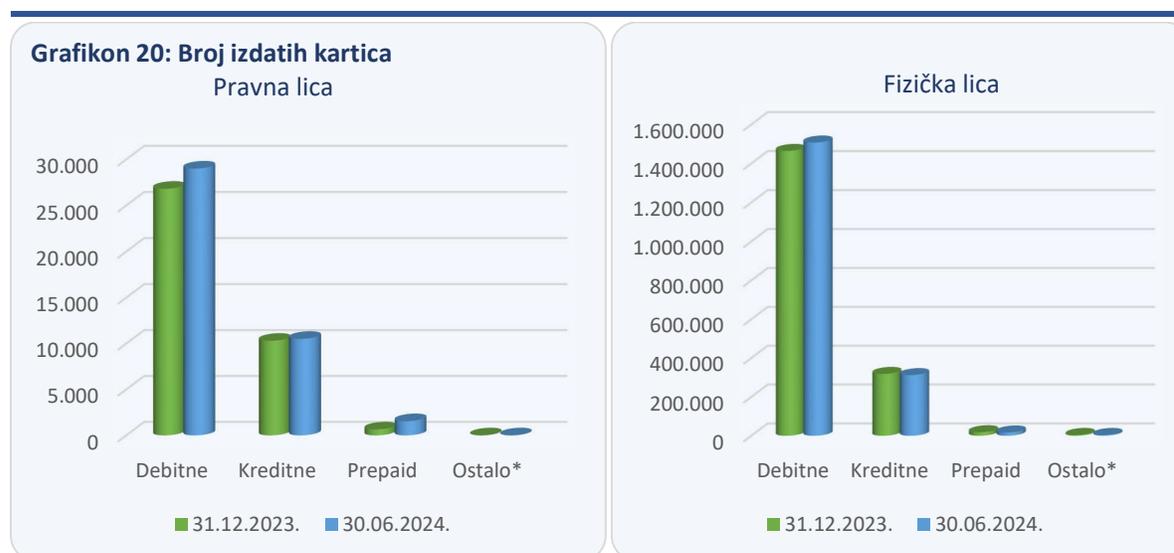
Prema dostavljenim podacima banaka, na nivou bankarskog sektora FBiH sa 30.06.2024. godine 34,3% od ukupnog broja klijenata pravnih lica koristi usluge internet bankarstva, dok ih 5,3% koristi mobilno bankarstvo. Kada posmatramo klijente fizička lica na nivou bankarskog sektora FBiH, 11,9% od ukupnog broja klijenata koristi internet bankarstvo, dok ih 38,6% koristi mobilno bankarstvo.

Kartično poslovanje

U novčanim tokovima sve je veći značaj kartičnog i elektronskog plaćanja i primjetan je značajan porast njihovog učešća u odnosu na plaćanja gotovim novcem. Platne kartice su zbog jednostavnog korištenja, uštede vremena i lakše dostupnosti sredstvima na računu, sve prisutnije sredstvo plaćanja. Platne kartice mogu biti debitne, kreditne i prepaid. Kod debitnih kartica račun se tereti odmah po izvršenom plaćanju, kod prepaid kartice sredstva je potrebno unaprijed položiti na račun, a kreditne kartice podrazumijevaju odgođeno plaćanje izvršenih transakcija.

Sve banke iz FBiH imaju u ponudi platne kartice, za šta su obezbijedile prihvatnu mrežu u vidu 26.681 POS terminala i 1.314 bankomata na području BiH.

U grafikonu 20 dat je pregled broja izdatih kartica na kraju prvog polugodišta tekuće godine, a u tabeli 69 daje se pregled broja i vrijednosti transakcija kartičnog poslovanja, prema vrsti kartica, u prvom polugodištu 2024. godine, sa usporednim podacima istog perioda prethodne godine:

* Kartice za koje nema podatka o vrsti

Tabela 69: Obim kartičnog poslovanja prema vrsti kartice

R. br.	Vrsta kartice	01.01. - 30.06.2023.				01.01. - 30.06.2024.			
		Pravna lica		Fizička lica		Pravna lica		Fizička lica	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Debitne	224.100	65.941	30.058.076	3.088.810	357.093	107.730	45.355.271	4.588.007
2.	Kreditne	117.668	18.592	1.635.375	141.441	145.442	23.147	2.145.923	202.624
3.	Prepaid	8	0	67.484	3.933	159	2	71.404	2.564
4.	Ostalo*	0	0	7.439	152	0	0	5.052	112
Ukupno:		341.776	84.533	31.768.374	3.234.336	502.694	130.879	47.577.650	4.793.307

* Kartice za koje nema podatka o vrsti

Na dan 30.06.2024. godine banke iz FBiH imale su 1.882.560 izdatih kartica, čiji su korisnici u prvih šest mjeseci 2024. godine izvršili 48.080.344 kartične transakcija ukupne vrijednosti 4,9 milijardi KM. Od ukupnog broja kartica izdatih od strane banaka iz FBiH, 97,8% se odnosi na kartice izdate fizičkim licima, a 2,2% su kartice pravnim licima. U ukupnom broju kartica, najzastupljenije su debitne kartice s udjelom od 81,6% i u posmatranom periodu, debitnim karticama realizovano je 95,1% ukupnog broja transakcija, odnosno 95,4% ukupne vrijednosti kartičnih transakcija.

Iz tabele 70 može se sagledati obim kartičnih transakcija posmatrano prema prihvatnim uređajima:

Tabela 70: Obim kartičnog poslovanja prema prihvatnim uređajima

R. br.	Vrsta kartice	01.01. - 30.06.2023.				01.01. - 30.06.2024.			
		Pravna lica		Fizička lica		Pravna lica		Fizička lica	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	POS	292.243	36.524	23.651.703	1.150.366	414.122	50.149	37.410.011	1.813.606
2.	ATM	49.676	41.182	10.790.086	2.644.449	71.582	63.424	14.486.787	3.756.006
3.	Internet	42.021	13.191	1.717.857	77.239	76.587	26.529	3.518.998	155.961
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0	31.240	17.905
Ukupno:		383.940	90.897	36.159.646	3.872.054	562.291	140.102	55.447.036	5.743.478

Najveći broj transakcija realizovan je na POS-ovima (67,5%), dok je vrijednosno izraženo, na ATM-ovima realizovano 64,9% ukupne vrijednosti transakcija.

U podatke u prethodnoj tabeli uključene su i kartične transakcije ino-karticama izvršene na prihvatnim uređajima banaka iz FBiH. Ukupan broj izvršenih transakcija ino-karticama iznosi 7.928.983, a ukupna vrijednost istih je 959,4 miliona KM. Od ukupnog broja transakcija na POS-ovima u prvoj polovini 2024. godine, 17,5% su bile transakcije ino-karticama, a 82,5% transakcija odnosilo se na kartice izdate od strane banaka iz FBiH. Kada se posmatra vrijednost transakcija na POS-ovima, 24,9% se odnosi na ino-kartice, a 75,1% na kartice banaka sa sjedištem u FBiH. Od ukupnog broja transakcija na ATM-ovima u prvoj polovini 2024. godine, 7% su bile transakcije karticama izdatim u inostranstvu, a 93% transakcija odnosilo se na kartice izdate od strane banaka iz FBiH. Kada se posmatra vrijednost transakcija izvršenih na ATM-ovima, 12,2% se odnosi na ino-kartice, a 87,8% na kartice banaka sa sjedištem u FBiH.

4.3. SPNIFTA

Na izvještajni datum banke su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o ukupno 153.283

transakcije, što je za 12,5% manje u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 8,3 milijarde KM, što je za 8,7% manje u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 71).

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2023.		01.01. - 30.06.2024.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	6	1.349	4	15.313	67	1.135
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	173.896	8.985.536	152.851	8.262.381	88	92
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	1.307	114.197	428	31.531	33	28
Ukupno		175.209	9.101.082	153.283	8.309.225	87	91

U tabeli 72 i tabeli 73 prikazani su usporedni pregledi broja i vrijednosti ukupno izvještenih sumnjivih transakcija u bankama i MKO.

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2023.		01.01. - 30.06.2024.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	6	1.349	4	15.313	67	1.135
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	1.376	69.802	107	14.183	8	20
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	827	73.477	152	20.026	18	27
Ukupno		2.209	144.628	263	49.522	12	34

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2023.		01.01. - 30.06.2024.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije za koje je FOO tražio podatke	0	0	0	0	-	-
2.	Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	1.515	1.019	49	160.041	3	15.706
Ukupno		1.515	1.019	49	160.041	3	15.706

Na izvještajni datum lizing društva su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o tri sumnjive transakcije.

ZAKLJUČAK

Nadzor SBS odvija se kontinuirano s ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponata, zakonitog, sigurnog, te kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH. FBA sprovodi planirane i vanredne aktivnosti i mjere u skladu sa nadležnostima FBA.

Na osnovu iskazanih osnovnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 30.06.2024. godine, može se zaključiti da je isti adekvatno kapitaliziran, likvidan i profitabilan. U odnosu na kraj prethodne godine, zabilježen je rast neto imovine, novčanih sredstava, kreditnog portfolija, ulaganja u vrijednosne papire, depozita, štednje i ukupnog kapitala. Učestice nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, kao ključnog indikatora kvaliteta aktive, bilježi smanjenje u odnosu na kraj prethodne godine. Na nivou bankarskog sektora u FBiH iskazan je pozitivan finansijski rezultat koji bilježi povećanje u odnosu na isti period prethodne godine.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2024. godine, u odnosu na kraj prethodne godine, karakteriše rast aktive, rast bruto mikrokreditnog portfolija, kao najznačajnije stavke aktive, rast ukupnog kapitala, kao dominantne stavke pasive, te rast obaveza po uzetim kreditima. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, broj zaključenih ugovora zabilježio je pad, dok je vrijednost mikrokredita zabilježila rast. Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH iskazan je pozitivan finansijski rezultat koji bilježi smanjenje u odnosu na isti period prethodne godine.

Na nivou lizing sistema u FBiH na izvještajni datum iskazan je rast aktive. U odnosu na kraj prethodne godine povećana su bruto i neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, kapital i obaveze po uzetim kreditima. Vrijednost novozaključenih lizing ugovora smanjena je u odnosu na isti period

prethodne godine, dok je broj zaključenih ugovora povećan. U posmatranom periodu na nivou lizing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju lizing društava koja bilježi povećanje u odnosu na isti period prethodne godine.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog finansiranja i upravljanja novčanim tokovima, odvijalo se isključivo kroz obavljanje funkcije finansiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih faktoringu. U odnosu na isti period prethodne godine, zabilježeno je smanjenje vrijednosti otkupljenog nominalnog iznosa novčanih potraživanja i iznosa isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružaoca usluga faktoringa, a broj zaključenih ugovora o faktoringu je veći.

U posmatranom periodu SBS su uspješno poslovali i uz daljnje prisutne makroekonomske i geopolitičke rizike. Procjene makroekonomskih varijabli podložne su visokom stepenu neizvjesnosti, ali rezultati bankarskog sistema FBiH upućuju na dostignutu stabilnost, održivost i otpornost. Kapaciteti bankarskog sistema, unutar postojećeg regulatornog okvira, mogu pružiti adekvatnu podršku privredi i građanima, te prilagođavanje okolnostima koje bi mogle nastati. FBA će nastaviti aktivno nadzirati rad SBS u skladu sa važećim aktima i planovima, te poduzimati redovne i vanredne aktivnosti u slučaju dodatne potrebe za djelovanjem u nastalim situacijama. U svrhu jačanja ekonomije i upravljanja aktuelnim rizicima posebna pažnja će se posvetiti mjerama i aktivnostima koje podržavaju jačanje kapitala, ublažavanje materijalno značajnih rizika, održivo poslovanje, pitanje zaštite korisnika finansijskih usluga, finansijsku inkluziju i digitalnu transformaciju.

SPISAK PRILOGA

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

92

- Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30.06.2024.
- Prilog 2 - Bilans stanja banaka u FBiH - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda - 30.06.2024.
- Prilog 3 - Pregled ukupne imovine, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30.06.2024.
- Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30.06.2024.
- Prilog 5 - Bilans uspjeha banaka u FBiH - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01. - 30.06.2024.
- Prilog 6 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

98

- Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30.06.2024.
- Prilog 8 - Zbirni bilans stanja MKF - 30.06.2024.
- Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKD - 30.06.2024.
- Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30.06.2024.
- Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 30.06.2024.
- Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO
- Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 30.06.2024.
- Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 30.06.2024.

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

105

- Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 30.06.2024.
- Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 30.06.2024.
- Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 30.06.2024.
- Prilog 17 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 30.06.2024.
- Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 30.06.2024.
- Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30.06.2024.

R. br.	Banka	Internet adresa	Predsjednik uprave	Broj zaposlenih
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	Jasmin Spahić	346
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asabanka.ba	Samir Mustafić	683
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	Alek Bakalović	403
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	www.intesasanpaolobanka.ba	Marco Trevisan	604
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	v.d. Refik Rošić	80
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	www.nlb.ba	Lidija Žigić	489
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	www.pbs.ba	Hamid Pršeš	208
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	Amir Salkanović	246
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	www.raiffeisenbank.ba	Rainer Schnabl	1.372
10.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	www.sparkasse.ba	Amir Softić	510
11.	UniCredit Bank d.d.	www.unicreditbank.ba	Amina Mahmutović	1.144
12.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	Vedran Hadžiahmetović	210
13.	ZiraatBank BH d.d.	www.ziraatbank.ba	Bülent Suer	347
UKUPNO				6.642

Napomena: nazivi banaka preuzeti su iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 2 - Bilans stanja banaka u FBiH - Izvještaj o finansijskom položaju na kraju perioda -
30.06.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	%	30.06.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	IMOVINA					
1.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti	6.142.525	21,2	6.453.082	21,3	105
2.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	33.775	0,1	35.989	0,1	107
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	1.230.935	4,3	1.193.463	3,9	97
4.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	20.856.155	72,1	21.946.559	72,3	105
5.	Potraživanja po finansijskim najmovima	32.563	0,1	34.188	0,1	105
6.	Derivatni finansijski instrumenti	8.971	0,0	8.600	0,0	96
7.	Unaprijed plaćeni porez na dobit	4.198	0,0	19.819	0,1	472
8.	Odgođena porezna imovina	37.383	0,1	35.338	0,1	95
9.	Materijalna imovina	482.933	1,7	490.778	1,6	102
10.	Nematerijalna imovina	75.667	0,3	74.195	0,3	98
11.	Ulaganja u zavisna društva, zajedničke poduhvate i pridružena društva	11.659	0,0	12.271	0,1	105
12.	Dugoročna imovina namijenjena prodaji i imovina poslovanja koje se obustavlja	6.846	0,0	4.055	0,0	59
13.	Ostala imovina i potraživanja	24.394	0,1	39.549	0,1	162
14.	UKUPNO IMOVINA	28.948.004	100	30.347.886	100	105
15.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	4.687.553		4.710.574		100
16.	UKUPNO IMOVINA I VANBILANSNA EVIDENCIJA	33.635.557		35.058.460		104
	OBAVEZE					
17.	Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	654	0,0	1.154	0,0	176
18.	Finansijske obaveze po amortizovanom trošku	25.102.118	86,7	26.296.288	86,7	105
19.	Derivatni finansijski instrumenti	14.483	0,1	8.206	0,0	57
20.	Obaveze za porez za dobit	14.251	0,0	897	0,0	6
21.	Odgođene porezne obaveze	5.877	0,0	6.136	0,0	104
22.	Rezervisanja	143.696	0,5	131.868	0,4	92
23.	Ostale obaveze	89.106	0,3	88.767	0,3	100
24.	UKUPNO OBAVEZE	25.370.185	87,6	26.533.316	87,4	105
	KAPITAL					
25.	Dionički kapital	1.582.389	5,5	1.584.389	5,2	100
26.	Dionička premija	118.164	0,4	118.164	0,4	100
27.	Rezerve	1.021.162	3,5	1.156.595	3,8	113
28.	Revalorizacione rezerve	-55.894	-0,2	-44.985	-0,1	80
29.	Dobit	1.058.340	3,7	1.099.034	3,6	104
30.	Gubitak	146.342	0,5	98.627	0,3	67
31.	UKUPNO KAPITAL	3.577.819	12,4	3.814.570	12,6	107
32.	UKUPNO OBAVEZE I KAPITAL	28.948.004	100	30.347.886	100	105
33.	VANBILANSNA EVIDENCIJA	4.687.553		4.710.574		100
34.	UKUPNO OBAVEZE, KAPITAL I VANBILANSNA EVIDENCIJA	33.635.557		35.058.460		104

Prilog 3 - Pregled ukupne imovine, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH -
30.06.2024.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Ukupna imovina		Kredit		Depoziti		Dobit /Gubitak
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	1.260.022	4,2	598.285	3,2	1.047.310	4,2	14.771
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	3.052.226	10,1	1.936.514	10,5	2.635.983	10,7	32.146
3.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	1.613.591	5,3	1.069.516	5,8	1.367.530	5,5	16.838
4.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	2.715.543	9,0	1.823.877	9,8	2.096.158	8,5	18.848
5.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	128.326	0,4	57.888	0,3	96.563	0,4	483
6.	NLB Banka d.d., Sarajevo	1.802.763	5,9	1.228.694	6,6	1.471.238	6,0	13.829
7.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	647.230	2,1	404.023	2,2	530.949	2,1	5.043
8.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	924.791	3,0	650.307	3,5	744.410	3,0	4.281
9.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	5.451.942	18,0	3.024.112	16,3	4.460.869	18,0	82.715
10.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	2.312.164	7,6	1.592.094	8,6	1.928.594	7,8	15.531
11.	UniCredit Bank d.d.	7.763.606	25,6	4.563.250	24,6	6.229.690	25,2	112.275
12.	UNION BANKA DD SARAJEVO	1.228.539	4,0	524.906	2,8	1.040.825	4,2	3.050
13.	ZiraatBank BH d.d.	1.447.143	4,8	1.072.623	5,8	1.080.981	4,4	16.209
UKUPNO		30.347.886	100	18.546.089	100	24.731.100	100	336.019

Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30.06.2024.

- 000 KM -

Opis	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po nivoima kreditnog rizika	ECL za Nivo 1 kreditnog rizika	ECL za Nivo 2 kreditnog rizika	ECL za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	8.131.053	907.267	332.912	9.371.232	97.725	104.812	283.766	486.303
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	85.460	23.740	30.358	139.558	1.190	2.277	24.062	27.529
1.2. B Vađenje ruda i kamena	43.615	40.660	282	84.557	492	4.422	202	5.116
1.3. C Prerađivačka industrija	1.931.651	249.728	100.142	2.281.521	24.439	30.097	82.213	136.749
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	256.615	33.568	3.285	293.468	3.027	6.440	3.285	12.752
1.5. E Opskrba vodom, uklanj. otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	42.911	5.593	9.479	57.983	450	377	7.891	8.718
1.6. F Građevinarstvo	656.608	79.453	8.992	745.053	7.705	5.338	8.562	21.605
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.894.439	241.538	108.161	3.244.138	30.585	21.975	94.265	146.825
1.8. H Prijevoz i skladištenje	309.367	64.556	13.841	387.764	4.337	8.834	12.170	25.341
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hoteljerstvo i ugostiteljstvo)	164.021	44.776	30.284	239.081	2.076	7.302	28.817	38.195
1.10. J Informacije i komunikacije	178.125	3.679	4.564	186.368	1.926	404	3.610	5.940
1.11. K Finans. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	668.324	8.785	319	677.428	9.564	310	212	10.086
1.12. L Poslovanje nekretninama	151.383	46.504	5.275	203.162	1.763	10.574	3.709	16.046
1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	227.687	13.218	14.711	255.616	2.934	1.325	12.156	16.415
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	60.701	5.936	1.718	68.355	704	685	1.467	2.856
1.15. O Javna uprava i odbrana; obav. soc. osiguranje	349.743	9.182	0	358.925	4.492	570	0	5.062
1.16. P Obrazovanje	18.346	745	326	19.417	145	51	302	498
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	64.160	755	923	65.838	1.472	46	644	2.162
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	10.435	27.945	64	38.444	137	2.457	64	2.658
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	17.461	6.906	188	24.555	287	1.328	135	1.750
1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21. U Djelatnosti izvanteritorijal. organizacija i tijela	1	0	0	1	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	8.281.828	571.278	321.751	9.174.857	87.448	66.286	267.976	421.710
2.1. Opća potrošnja	6.368.172	482.336	300.417	7.150.925	69.451	57.685	253.075	380.211
2.2. Stambena izgradnja	1.825.707	82.045	17.244	1.924.996	16.125	7.973	11.810	35.908
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	87.949	6.897	4.090	98.936	1.872	628	3.091	5.591
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	16.412.881	1.478.545	654.663	18.546.089	185.173	171.098	551.742	908.013

Prilog 5 - Bilans uspjeha banaka u FBiH - Izvještaj o ukupnom rezultatu za period 01.01. - 30.06.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2023.	%	01.01. - 30.06.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	BILANS USPJEHA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	431.185	72,3	502.478	72,6	117
2.	Rashodi od kamata i slični rashodi po efektivnoj kamatnoj stopi	41.678	7,0	59.643	8,6	143
3.	Neto prihodi/(rashodi) od kamata i slični prihodi po efektivnoj kamatnoj stopi	389.507	65,3	442.835	64,0	114
4.	Prihodi od naknada i provizija	246.342	41,3	267.526	38,6	109
5.	Rashodi od naknada i provizija	60.474	10,1	63.021	9,1	104
6.	Neto prihodi/(rashodi) od naknada i provizija	185.868	31,2	204.505	29,5	110
7.	Umanjenja vrijednosti i rezervisanja	-22.999	-3,9	-17.404	-2,5	76
8.	Ostali dobici i (gubici) od finansijske imovine	-6.945	-1,2	3.331	0,5	-48
9.	Neto dobici/(gubici) od derivatnih finansijskih instrumenata	808	0,1	66	0,0	8
10.	Neto pozitivne/(negativne) kursne razlike	23.527	3,9	27.564	4,0	117
11.	Dobici i (gubici) od dugoročne nefinansijske imovine	1.620	0,3	7.541	1,1	465
12.	Prihodi od dividendi	1.180	0,2	9.982	1,4	846
13.	Ostali prihodi	24.201	4,1	15.600	2,3	64
	Prihodi iz poslovanja - neto	595.565	100	695.824	100	117
14.	Troškovi zaposlenih	140.563	23,6	156.888	22,7	112
15.	Troškovi amortizacije	33.362	5,6	36.769	5,3	110
16.	Ostali troškovi i rashodi	146.337	24,5	152.275	22,0	104
17.	Udio u rezultatu pridruženog društva i zajedničkog poduhvata primjenom metode udjela	0	0,0	0	0,0	-
18.	Umanjenje vrijednosti goodwill-a	0	0,0	0	0,0	-
19.	DOBIT/(GUBITAK) IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA	276.505	46,4	348.088	50,3	126
20.	Tekući porez na dobit	8.441	1,4	10.839	1,6	128
21.	Odgođeni porez na dobit	-67	0,0	1.230	0,2	-1.836
22.	POREZ NA DOBIT	8.374	1,4	12.069	1,7	144
23.	DOBIT/(GUBITAK) IZ REDOVNOG POSLOVANJA	268.131	45,0	336.019	48,5	125
24.	Dobit ili gubitak od obustavljenog poslovanja	0	0,0	0	0,0	-
25.	DOBIT/(GUBITAK)	268.131	45,0	336.019	48,5	125
	IZVJEŠTAJ O OSTALOM UKUPNOM REZULTATU					
26.	Stavke koje mogu biti reklasifikovane u bilans uspjeha	13.285	91,5	7.969	80,2	60
27.	Stavke koje neće biti reklasifikovane u bilans uspjeha	1.242	8,5	1.967	19,8	158
28.	OSTALI UKUPNI REZULTAT	14.527	100	9.936	100	68
29.	UKUPNI REZULTAT	282.658		345.955		122

Prilog 6 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite po periodima

- % -

R. br.	Opis	30.06.2020.		30.06.2021.		30.06.2022.		30.06.2023.		30.06.2024.	
		NKS	EKS								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne kredite	2,23	2,50	2,12	2,42	2,00	2,28	2,09	2,31	2,11	2,37
1.1.	Privredi	2,19	2,40	2,07	2,29	1,96	2,20	1,93	2,11	2,02	2,26
1.2.	Stanovništvu	8,43	15,31	8,41	14,53	7,67	13,31	7,81	12,84	8,16	13,26
1.3.	Ostalo	2,14	3,17	2,08	3,09	2,17	2,45	4,70	5,20	4,88	5,22
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne kredite	4,52	5,39	4,58	5,46	4,14	4,94	4,49	5,41	4,53	5,38
2.1.	Privredi	3,55	3,83	3,45	3,70	3,22	3,48	3,64	3,92	3,70	3,91
2.2.	Stanovništvu	5,43	6,84	5,34	6,65	4,77	5,96	5,05	6,41	5,25	6,66
2.3.	Ostalo	3,11	3,33	3,94	4,51	2,82	2,95	3,99	4,60	4,11	4,27
3.	Ukupno pon. kamatne stope	3,09	3,59	3,29	3,86	3,07	3,61	3,13	3,65	3,19	3,72
3.1.	Privredi	2,49	2,71	2,45	2,68	2,32	2,57	2,32	2,53	2,47	2,70
3.2.	Stanovništvu	5,49	7,00	5,38	6,76	4,81	6,04	5,08	6,48	5,28	6,73
3.3.	Ostalo	2,47	3,22	2,34	3,29	2,39	2,62	4,43	4,97	4,45	4,69

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su krediti vladi i vladinim institucijama, krediti bankama i drugim finansijskim institucijama i ostali krediti.

Prosječne ponderisane NKS i EKS na depozite po periodima

- % -

R. br.	Opis	30.06.2020.		30.06.2021.		30.06.2022.		30.06.2023.		30.06.2024.	
		NKS	EKS								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne depozite	0,35	0,35	0,20	0,20	0,16	0,17	0,95	0,95	1,46	1,46
1.1.	Privredi	0,41	0,41	0,45	0,45	0,19	0,19	0,64	0,65	1,40	1,40
1.2.	Stanovništvu	0,45	0,45	0,20	0,20	0,06	0,06	0,33	0,33	0,58	0,59
1.3.	Ostalo	0,32	0,32	0,16	0,16	0,18	0,18	1,22	1,23	1,97	1,98
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne depozite	0,96	0,97	0,86	0,88	0,46	0,47	0,73	0,73	2,03	2,06
2.1.	Privredi	1,08	1,09	1,04	1,04	0,49	0,49	1,45	1,45	2,33	2,33
2.2.	Stanovništvu	0,98	0,99	0,82	0,84	0,50	0,51	0,61	0,61	1,68	1,69
2.3.	Ostalo	0,82	0,83	0,73	0,78	0,35	0,37	1,04	1,06	2,66	2,79
3.	Ukupno pon. kamatne stope	0,67	0,67	0,54	0,55	0,31	0,31	0,77	0,78	1,85	1,87
3.1.	Privredi	0,79	0,79	0,87	0,87	0,39	0,39	1,12	1,13	2,00	2,00
3.2.	Stanovništvu	0,89	0,90	0,70	0,71	0,38	0,39	0,60	0,60	1,52	1,53
3.3.	Ostalo	0,43	0,43	0,27	0,27	0,22	0,22	1,16	1,17	2,27	2,32

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su depoziti vlade i vladinih institucija, depoziti banaka i drugih finansijskih institucija i ostali depoziti.

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30.06.2024.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	www.credo-centar.ba	Bernard Stojanović	18
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Mirsad Simičić	172
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	www.eki.ba	Esad Uzunić	238
4.	Mikrokreditno društvo IuteCredit BH d.o.o. Sarajevo	www.iutecredit.ba	Melika Hadžijamaković – Salihović	10
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	www.lider.ba	Džavid Sejfović	72
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija – Bašić	51
7.	Mikrokreditno društvo MI-BOSPO d.o.o. Tuzla	www.mi-bospo.org	Sandra Bećirović	12
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	209
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	www.mikra.ba	Sanin Čampara	173
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	www.mikroaldi.org	Omar Softić	33
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	www.partner.ba	Senad Sinanović	264
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	8
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	164
14.	Mikrokreditno društvo „PARTNER“ društvo sa ograničenom odgovornošću Tuzla	www.partner.ba	Edisa Sijerčić	66
UKUPNO				1.490

Napomena: nazivi MKF preuzeti su iz rješenja o upisu u registar kod Federalnog ministarstva pravde, a nazivi MKD iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 8 - Zbirni bilans stanja MKF - 30.06.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	%	30.06.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	31.162	5,2	36.967	5,8	119
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	24.637	4,1	30.685	4,8	125
1b)	Kamatonosni računi depozita	6.525	1,1	6.282	1,0	96
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kreditni	474.936	79,1	493.882	77,8	104
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	3.012	0,5	3.613	0,6	120
3b)	Neto krediti (3-3a)	471.924	78,6	490.269	77,2	104
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	22.466	3,7	26.930	4,3	120
5.	Dugoročne investicije	65.379	10,9	70.379	11,1	108
6.	Ostala aktiva	9.300	1,6	10.278	1,6	111
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	3	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	600.231	100	634.820	100	106
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	16.046	2,7	17.197	2,7	107
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	234.273	39,0	255.252	40,2	109
9c)	Obaveze po dospjelim kamata	1.394	0,2	1.545	0,2	111
10.	Ostale obaveze	27.939	4,7	32.122	5,1	115
11.	UKUPNO OBAVEZE	279.652	46,6	306.116	48,2	109
12.	Donirani kapital	48.098	8,0	48.098	7,6	100
13.	Osnovni kapital	3.626	0,6	3.626	0,6	100
14.	Višak prihoda nad rashodima	322.424	53,7	330.781	52,1	103
14a)	za prethodne godine	296.903	49,5	322.311	50,8	109
14b)	za tekuću godinu	25.521	4,2	8.470	1,3	33
15.	Manjak prihoda nad rashodima	54.412	9,1	54.584	8,6	100
15a)	za prethodne godine	54.346	9,1	54.412	8,6	100
15b)	za tekuću godinu	66	0,0	172	0,0	261
16.	Ostale rezerve	843	0,2	783	0,1	93
17.	UKUPNO KAPITAL	320.579	53,4	328.704	51,8	103
18.	UKUPNO PASIVA	600.231	100	634.820	100	106
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
19.	Otpisani krediti	131.711		130.711		99
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	8.621		11.141		129
21.	Komisioni poslovi	0		0		-
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	203		442		218
23.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	46.732		46.734		100

Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKD - 30.06.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	%	30.06.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	17.716	7,8	16.986	6,8	96
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	12.466	5,5	16.736	6,7	134
1b)	Kamatonosni računi depozita	5.250	2,3	250	0,1	5
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kreditni	204.121	89,8	226.556	90,4	111
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	3.034	1,3	3.113	1,3	103
3b)	Neto krediti (3-3a)	201.087	88,5	223.443	89,1	111
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	6.652	2,9	8.006	3,2	120
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.704	0,8	2.195	0,9	129
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	1	0,0	1	0,0	100
8.	UKUPNO AKTIVA	227.158	100	250.629	100	110
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	6.380	2,8	5.730	2,3	90
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	124.622	54,9	139.180	55,5	112
9c)	Obaveze po dospjelim kamatama	1.344	0,6	1.558	0,6	116
10.	Ostale obaveze	9.997	4,4	11.301	4,5	113
11.	UKUPNO OBAVEZE	142.343	62,7	157.769	62,9	111
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	-
13.	Osnovni kapital	65.711	28,9	70.711	28,2	108
14.	Emisiona ažia	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	10.713	4,7	14.985	6,0	140
15a)	prethodnih godina	6.479	2,8	11.863	4,7	183
15b)	tekuće godine	4.234	1,9	3.122	1,3	74
16.	Zakonske rezerve	6.586	2,9	6.586	2,7	100
17.	Ostale rezerve	1.805	0,8	578	0,2	32
18.	UKUPNO KAPITAL	84.815	37,3	92.860	37,1	109
19.	UKUPNO PASIVA	227.158	100	250.629	100	110
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
20.	Otpisani krediti	17.383		18.589		107
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	10.401		11.735		113
22.	Komisijoni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	30.479		37.692		124

Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30.06.2024.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfolija umanjen za odgođeni prihod po naknadama	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	6.087	6.097	95	3.354
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	178.843	166.619	3.572	56.996
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	134.219	85.980	1.221	47.244
4.	Mikrokreditno društvo luteCredit BH d.o.o. Sarajevo	2.272	1.836	-516	4
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	30.196	29.426	267	14.522
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	6.625	4.721	-117	2.204
7.	Mikrokreditno društvo MI-BOSPO d.o.o. Tuzla	4.936	2.998	-243	3.106
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	106.208	90.546	1.697	44.245
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	76.252	64.644	192	33.213
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	9.197	8.554	144	4.443
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	205.762	151.092	3.796	66.964
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	2.413	2.324	-55	1.591
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	63.948	54.901	1.092	33.816
14.	Mikrokreditno društvo „PARTNER“ društvo sa ograničenom odgovornošću Tuzla	58.491	47.366	214	21.234
UKUPNO		885.449	717.104	11.359	332.936

Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 30.06.2024.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH za period 01.01. - 30.06.2024.			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikrokredita (u 000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3		4	5
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	16.572	25.875	21,27	28,42
1.1.	Uslužne djelatnosti	114	621	15,55	20,91
1.2.	Trgovinu	34	278	15,53	20,82
1.3.	Poljoprivredu	3.739	6.252	20,81	26,55
1.4.	Proizvodnju	28	253	16,00	21,55
1.5.	Stambene potrebe	1.489	3.685	20,64	27,45
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	7.119	9.621	23,23	31,03
1.7.	Ostalo	4.049	5.165	19,87	28,14
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	51.535	307.061	19,15	22,45
2.1.	Uslužne djelatnosti	866	10.299	14,79	17,12
2.2.	Trgovinu	201	2.304	14,38	16,69
2.3.	Poljoprivredu	14.176	82.879	18,22	20,87
2.4.	Proizvodnju	121	1.714	14,73	16,88
2.5.	Stambene potrebe	14.326	110.595	19,16	22,30
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	11.756	50.883	21,58	26,17
2.7.	Ostalo	10.089	48.387	19,48	23,20
3.	Ukupni mikrokrediti	68.107	332.936	19,32	22,92

Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO

- % -

NKS na:	01.01.-30.06.2020.	01.01.-30.06.2021.	01.01.-30.06.2022.	01.01.-30.06.2023.	01.01.-30.06.2024.
Kratkoročne mikrokredite	20,62	20,28	20,22	20,89	21,27
Dugoročne mikrokredite	19,02	19,45	18,71	18,83	19,15
Ukupne mikrokredite	19,22	19,56	18,86	19,02	19,32
EKS na:	01.01.-30.06.2020.	01.01.-30.06.2021.	01.01.-30.06.2022.	01.01.-30.06.2023.	01.01.-30.06.2024.
Kratkoročne mikrokredite	31,87	30,60	28,75	27,95	28,42
Dugoročne mikrokredite	23,13	23,63	22,47	22,06	22,45
Ukupne mikrokredite	24,23	24,52	23,13	22,59	22,92

Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 30.06.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2023.	%	01.01. - 30.06.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	45.568	76,2	49.976	92,2	110
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	4.509	10,8	5.628	12,2	125
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	41.059	68,6	44.348	81,8	108
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	3.535	5,9	3.278	6,0	93
5.	Operativni rashodi	34.035	81,8	36.372	79,1	107
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	10.707	17,9	973	1,8	9
7.	Ostali poslovni rashodi	260	0,6	323	0,7	124
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	2.137	5,2	2.928	6,4	137
9.	Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	18.869		8.976		48
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	684	1,6	739	1,6	108
11.	Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9. - 10.)	18.185		8.237		45

Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 30.06.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2023.	%	01.01. - 30.06.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	14.955	95,0	18.717	96,1	125
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	2.549	17,4	3.351	20,5	131
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	12.406	78,8	15.366	78,9	124
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	531	3,4	575	3,0	108
5.	Operativni rashodi	9.498	64,7	10.735	65,7	113
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	253	1,6	183	0,9	72
7.	Ostali poslovni rashodi	127	0,9	168	1,0	132
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	2.180	14,8	1.692	10,3	78
9.	Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	1.385		3.529		255
10.	Porez na dobit	327	2,2	407	2,5	124
11.	Neto dobit/gubitak (9. - 10.)	1.058		3.122		295

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 30.06.2024.

R. br.	Naziv lizing društva	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo Društvo za poslove lizinga	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	35
2.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo, Društvo za poslove leasinga	www.rlbh.ba	Nedim Milišić	46
3.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	www.scania.com/ba	Damir Slipičević	9
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	28
UKUPNO				118

Napomena: nazivi lizing društava preuzeti su iz rješenja o upisu u sudski registar

Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 30.06.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2023.	%	30.06.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novac i novčani ekvivalenti	6.316	1,2	3.858	0,7	61
2.	Plasmani bankama	4.805	0,9	204	0,0	4
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto (3a-3b-3c-3d)	411.385	78,3	442.636	80,0	108
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	471.735	89,8	504.380	91,2	107
3b)	Rezerve za gubitke	5.400	1,0	5.231	1,0	97
3c)	Odgođeni prihodi po osnovu kamata	54.513	10,4	56.019	10,1	103
3d)	Odgođeni prihodi po osnovu naknada	437	0,1	494	0,1	113
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	87.080	16,6	97.686	17,7	112
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva	4.085	0,8	4.356	0,8	107
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog lizinga	111.555	21,2	122.621	22,2	110
5c)	Ispravka vrijednosti - vlastita sredstva	2.807	0,5	2.989	0,5	106
5d)	Ispravka vrijednosti - operativni lizing	25.753	4,9	26.302	4,8	102
6.	Dugoročne investicije	466	0,1	470	0,1	101
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	15.262	2,9	8.328	1,5	55
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	0	0,0	0	0,0	-
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+ nedospjela glavnica)	0	0,0	0	0,0	-
7a2)	Rezerve za zajmove	0	0,0	0	0,0	-
7b)	Zalihe	2.233	0,4	2.282	0,4	102
7c)	Ostala aktiva	13.029	2,5	6.046	1,1	46
UKUPNA AKTIVA		525.314	100	553.182	100	105
PASIVA						
8.	Obaveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	462.941	88,1	489.338	88,5	106
8a)	Obaveze po kratkoročnim kreditima	28.523	5,4	35.143	6,4	123
8b)	Obaveze po dugoročnim kreditima	434.692	82,7	454.449	82,1	105
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	274	0,0	254	0,0	93
9.	Ostale obaveze	18.430	3,5	17.340	3,1	94
UKUPNO OBAVEZE		481.371	91,6	506.678	91,6	105
10.	Osnovni kapital	19.653	3,7	19.653	3,5	100
11.	Rezerve	18.204	3,5	22.601	4,1	124
12.	Akumulirana dobit/gubitak	6.086	1,2	4.250	0,8	70
UKUPNO KAPITAL		43.943	8,4	46.504	8,4	106
UKUPNO PASIVA		525.314	100	553.182	100	105
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	4.113		2.921		71
	Novi otpis (+)	76		13		17
	Naplata (-)	392		102		26
	Trajni otpis (-)	876		0		0
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	2.921		2.832		97
	Ostala vanbilansna evidencija	130.724		132.306		101

Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 30.06.2024.

- 000 KM -

R. br.	Naziv lizing društva	Bilansna suma	Potraživanja po finansijskom lizingu	Neto stanje sredstava datih u operativni lizing	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo Društvo za poslove lizinga	222.012	142.583	75.269	2.232	65.185
2.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo, Društvo za poslove leasinga	141.415	127.493	9.242	2.117	38.860
3.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	42.839	39.749	246	234	9.898
4.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	146.916	132.811	11.562	1.119	42.120
UKUPNO		553.182	442.636	96.319	5.702	156.063

Prilog 17 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 30.06.2024.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2023.	%	01.01. - 30.06.2024.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	Finansijski prihodi i rashodi					
1.	Prihodi od kamata	12.783	45,6	16.158	46,8	126
1a)	Kamate na plasmane bankama	50	0,2	25	0,1	50
1b)	Kamate po finansijskom lizingu	11.229	40,0	14.206	41,1	127
1c)	Naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	629	2,3	709	2,1	113
1d)	Ostali prihodi po kamatama	875	3,1	1.218	3,5	139
2.	Rashodi po kamatama	8.468	35,4	11.386	39,5	134
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	8.371	35,0	11.266	39,1	135
2b)	Naknade za obradu kredita	95	0,4	117	0,4	123
2c)	Ostali rashodi po kamatama	2	0,0	3	0,0	150
3.	Neto prihodi od kamata	4.315	15,4	4.772	13,8	111
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	Operativni prihodi	15.271	54,4	18.369	53,2	120
4a)	Naknade za izvršene usluge	1	0,0	1	0,0	100
4b)	Naknada za operativni najam	12.432	44,3	14.232	41,2	114
4c)	Prihod od prodaje lizing objekta	0	0,0	0	0,0	-
4d)	Ostali operativni prihodi	2.838	10,1	4.136	12,0	146
4d1)	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	31	0,1	22	0,1	71
4d2)	Prihodi od opomena	11	0,0	17	0,0	155
4d3)	Ostalo	2.796	10,0	4.097	11,9	147
5.	Operativni rashodi	15.430	64,4	17.602	61,1	114
5a)	Troškovi plata i doprinosa	2.669	11,1	3.216	11,2	120
5b)	Troškovi poslovnog prostora	7.826	32,7	8.565	29,7	109
5c)	Ostali troškovi	4.935	20,6	5.821	20,2	118
6.	Troškovi rezervi za gubitke	56	0,2	-163	-0,6	-291
7.	Dobit prije poreza	4.100		5.702		139
8.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
9.	Neto dobit/gubitak	4.100		5.702		139

Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu -
30.06.2024.

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 30.06.2024.			
		Broj ugovora	Iznos finansiranja (000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	48	925	6,91	7,44
a.	Putnička vozila	37	537	6,93	7,35
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	9	365	6,84	7,22
c.	Mašine i oprema	2	23	7,57	13,06
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	48	925	6,91	7,44
a.	Pravna lica	48	925	6,91	7,44
b.	Preduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Fizička lica	0	0	0,00	0,00
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	2.114	134.996	6,13	9,23
a.	Putnička vozila	1.435	75.833	6,20	9,39
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	579	46.606	5,94	8,73
c.	Mašine i oprema	92	12.462	6,36	10,07
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	8	95	6,30	13,28
2.1.	Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	2.114	134.996	6,13	9,23
a.	Pravna lica	1.910	125.855	6,14	8,84
b.	Preduzetnici	75	3.569	6,32	8,66
c.	Fizička lica	129	5.572	5,62	18,31
	Ukupno (1 + 2)	2.162	135.921	6,14	9,22

Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

- % -

R. br.	Opis	30.06.2020.		30.06.2021.		30.06.2022.		30.06.2023.		30.06.2024.	
		NKS	EKS								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni lizing ugovori:	4,12	8,34	3,80	6,37	3,89	8,74	4,32	6,55	6,91	7,44
1.1.	Pravna lica	4,12	8,34	3,80	6,37	3,76	5,87	4,32	6,55	6,91	7,44
1.2.	Preduzetnici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Fizička lica	0,00	0,00	0,00	0,00	4,50	21,22	0,00	0,00	0,00	0,00
2.	Dugoročni lizing ugovori:	4,05	7,01	3,91	7,14	3,75	6,44	5,76	8,77	6,13	9,23
2.1.	Pravna lica	3,97	6,21	3,84	6,31	3,71	5,71	5,75	8,38	6,14	8,84
2.2.	Preduzetnici	4,80	7,76	3,93	5,74	3,87	6,63	5,68	7,83	6,32	8,66
2.3.	Fizička lica	4,84	18,00	4,79	18,47	4,44	17,91	5,87	18,99	5,62	18,31
	Ukupno	4,05	7,02	3,91	7,14	3,75	6,45	5,76	8,77	6,14	9,22

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

IZDAVAČ

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Internet stranica: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba**